

J.S.S. BANASHANKARI ARTS, COMMERCE AND SHANTIKUMAR GUBBI SCIENCE COLLEGE, VIDYAGIRI, DHARWAD

Affiliated to Karnatak University, Dharwad

Accredited with 'A' Grade in last three cycles

Fourth Cycle NAAC Accreditation SELF STUDY REPORT (SSR)

≡ CRITERION - III ≡

3.3.3 (Q_nM)

Number of books and chapters in edited volumes/
books published and papers published in national/ international
conference proceedings per teacher during last five years

Submitted to
NATIONAL ASSESSMENT AND ACCREDITATION COUNCIL, BENGALURU

About Authors

Dr. P. S. Kandagal

Dr. P. S. KANDAGAL is presently working as Asst. Professor of Chemistry in S.V.M. Arts, Science & Commerce College, ILKAL (Dist. : Bagalkot). He obtained his M.Sc. degree in Physical Chemistry from Karnataka University Dharwad and Ph.D. degree in 2005 under the guidance of eminent scholar Dr. M.Y. Karidurgannavar.

Dr. P.S. Kandagal has been selected as "Teacher Developer" by Royal Society of Chemistry Cambridge. He has served as a Co-ordinator for Post Graduate Diploma in Industrial Chemistry course. He guided three M.Phil students. He is an enthusiastic and a popular teacher of Chemistry. He also conducts Workshops and Programmes on "Personality Development & Life Skills".

Dr. V. K. Mutalik

Dr. VENKATESH K. MUTALIK obtained M.Sc. degree with specialisation in Organic Chemistry in 1991 from Gulbarga University Gulbarga. He served as lecturer in Chemistry for 8 years (1991- 1999) in L.V.D. College, Raichur. At present he is working as Assistant Professor in the Department of Chemistry, J. S. S. Banashankari Arts, Commerce and Shanti Kumar Gubbi Science College, Vidyagiri, Dharwad, Karnataka. He obtained Ph.D. degree in 2006 from Karnatak University Dharwad under the guidance of Prof (Smt.) Lata S. Manjeshwar. He has published 11 research articles in high repute national and international journals. He is life member of many professional bodies. He is also working as a Counsellor for IGNOU BDP (B.Sc.) courses.

Dr. S. S. Kulkarni

Dr. SHRIKANT S. KULKARNI, obtained his Bachelor of Science and Master of Science from Karnatak University Dharwad (KUD). He received his Doctor of Philosophy degree in Chemistry from KUD in January, 2007. He served as lecturer in Chemistry for about 11 years (1989- 2000) at Karnatak College, Bidar. Currently he is working as Assistant Professor in the Department of Chemistry, J. S. S. Banashankari Arts, Commerce and Shanti Kumar Gubbi Science College, Vidyagiri, Dharwad, Karnataka.

He has extensive research experience in the multidisciplinary field of Chemistry. He has worked as Principal investigator in different Projects. He has awarded "the award for Best Research Publication 2009-10" by the Government of Karnataka. He has authored a book chapter of international repute "Ion Exchange Technology I, Theory & Materials", published by SPRINGER. He visited Budapest University, Hungary for his Post Doctoral Research Work.

Our Publication Text Books

Physics	B.Sc. - I & II	Semester of RCU Belagavi
Chemistry	B.Sc. - I & II	Semester of RCU Belagavi
Mathematics	B.Sc. - I & II	Semester of RCU Belagavi
Physics	B.Sc. - III & IV	Semester of RCU Belagavi
Chemistry	B.Sc. - III & IV	Semester of RCU Belagavi
Mathematics	B.Sc. - III & IV	Semester of RCU Belagavi
Physics	B.Sc. - V & VI	Semester of RCU Belagavi
Chemistry	B.Sc. - V & VI	Semester of RCU Belagavi
Mathematics	B.Sc. - V & VI	Semester of RCU Belagavi

Books Available At :

KONA BOOKS PUBLICATION BETGERI
 First Cross, Manjunath Nagar, Kanavi Plot,
 Betgeri - GADAG 582 102.
 Cell : 9880352346, 9845882447

2016-2017

KBPIP B.Sc. V-Sem (RCU) CHEMISTRY - Dr. P.S. Kandagal, Dr. V.K. Mutalik & Dr. S.S. Kulkarni

B.Sc.

V

SEMESTER

RANICHANAMMA UNIVERSITY BELAGAVI

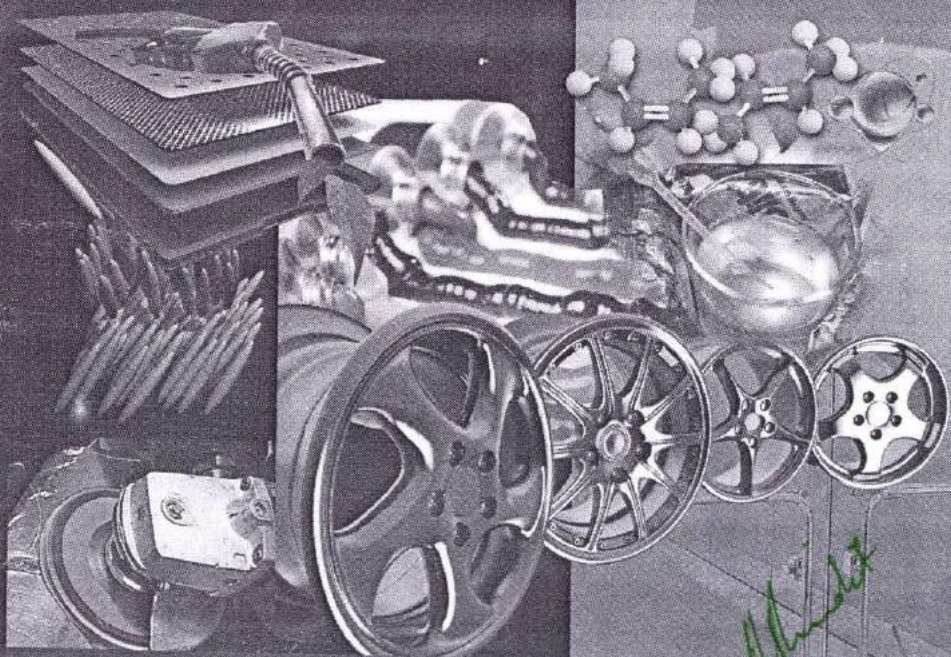
San - entred

CHEMISTRY

- Dr. P. S. Kandagal
- Dr. V. K. Mutalik
- Dr. S. S. Kulkarni

**PAPER - I
 PAPER - II**

KBPIP KONA BOOKS PUBLICATION BETGERI

PRINCIPAL
 Banashankari Arts, Commerce &
 Shantikumar Gubbi Science College
 D - 582 102

KONA'S Complimentary Copy

As per the Revised Syllabus of
RANI CHANNAMMA UNIVERSITY, BELAGAVI

CHEMISTRY

PAPER - I & II

For

B.Sc. FIFTH SEMESTER

With Effect from 2016 - 17
(Revised Edition)

KONA'S Complimentary Copy

: By :

Dr. P.S. Kandagal

HOD, Department of Chemistry
S.V.M. Arts, Science and Commerce College, ILKAL.

Dr. Venkatesh K. Mutalik

Asst. Prof. Dept. of Chemistry,
J.S.S. Banshankari Arts, Commerce and
Shanti Kumar Gubbi Science College, Vidyagiri, DHARWAD.

Dr. Shrikant S. Kulkarni

Asst. Prof. Dept. of Chemistry,
J.S.S. Banshankari Arts, Commerce and
Shanti Kumar Gubbi Science College, Vidyagiri, DHARWAD.

KBPB

KONA BOOKS PUBLICATION BETGERI

First Cross, Manjunath Nagar, Kanavi Plot,
Betgeri - GADAG 582 102. Cell : 9880352346, 9845882447

2016-2017

CHEMISTRY - I & II

For B.Sc. Fifth Semester of
Rani Channamma University, Belagayi

By

Dr. P.S. Kandagal

Dr. Venkatesh K. Mutalik

Dr. Shrikant S. Kulkarni

© All Rights Reserved by the Authors

First Edition : Aug. 2013

Second Complete Revised Edition : Aug. 2016

₹ : 295/-

: Publishers :

KONA BOOKS PUBLICATION BETGERI

First Cross, Manjunath Nagar, Kanavi Plot,
Betgeri - GADAG 582 102.
Cell : 9880352346, 9845882447

CAUTION : Unauthorised Duplication of this book or even a part
of this book is liable for legal action & severe
punishment.

1 /
Karthik sir.

②

Ram Prasad · Manoj Kumar
Vivek Kumar *Editors*

Nanotechnology

An Agricultural Paradigm

 Springer

Editors

Ram Prasad
Amity Institute of Microbial Technology
Amity University
Noida, Uttar Pradesh, India

Manoj Kumar
Amity Institute of Microbial Technology
Amity University
Noida, Uttar Pradesh, India

Vivek Kumar
Amity Institute of Microbial Technology
Amity University
Noida, Uttar Pradesh, India

ISBN 978-981-10-4572-1 ISBN 978-981-10-4573 8 (eBook)
DOI 10.1007/978-981-10-4573-8

Library of Congress Control Number: 2017943328

© Springer Nature Singapore Pte Ltd. 2017

This work is subject to copyright. All rights are reserved by the Publisher, whether the whole or part of the material is concerned, specifically the rights of translation, reprinting, reuse of illustrations, recitation, broadcasting, reproduction on microfilms or in any other physical way, and transmission or information storage and retrieval, electronic adaptation, computer software, or by similar or dissimilar methodology now known or hereafter developed.

The use of general descriptive names, registered names, trademarks, service marks, etc. in this publication does not imply, even in the absence of a specific statement, that such names are exempt from the relevant protective laws and regulations and therefore free for general use.

The publisher, the authors and the editors are safe to assume that the advice and information in this book are believed to be true and accurate at the date of publication. Neither the publisher nor the authors or the editors give a warranty, express or implied, with respect to the material contained herein or for any errors or omissions that may have been made. The publisher remains neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

Printed on acid-free paper

This Springer imprint is published by Springer Nature
The registered company is Springer Nature Singapore Pte Ltd.
The registered company address is: 152 Beach Road, #21-01/04 Gateway East, Singapore 189721, Singapore

2

Production of Bionanomaterials from Agricultural Wastes

Jeyabalan Sangeetha, Devarajan Thangadurai,
Ravichandra Hospet, Prathima Purushotham,
Karthek Rajendra Manowade,
Mohammed Abdul Mujeeb,
Abhishek Channayya Mundaragi, Sudisha Jogaiah,
Muniswamy David, Shivasharana Chandrabanda Thimmappa,
Ram Prasad, and Etigemane Ramappa Harish

Abstract

Nature is gifted with numerous nanomaterials which could be simply prepared from plant materials. Agricultural waste (waste produced on a farm through various farming activities) includes both natural and nonnatural wastes. In the agricultural residues, refuse and wastes create a significant amount of worldwide agricultural productivity. It has variously been estimated that wastes can account for over 30% of worldwide agricultural productivity. The goal of this chapter is to assess the most recent trends to produce bionano nanomaterials from agricultural waste. Nanocellulose extraction from agricultural wastes is a promising substitute for waste treatment, and a few more wide applications of nanocellulose in biological science are much expected in the near future. The most salient nanocellulose applications in this chapter deal with the production and support

J. Sangeetha (✉)

Department of Environmental Science, Central University of Kerala,
Kasaragod, Kerala 671316, India
e-mail: drjsangeetha.cuk@gmail.com

D. Thangadurai • R. Hospet • P. Purushotham • A.C. Mundaragi
Department of Botany, Karnatak University, Dharwad, Karnataka 580003, India

K.R. Manowade • M. David • E.R. Harish
Department of Zoology, Karnatak University, Dharwad, Karnataka 580003, India

M.A. Mujeeb • S. Jogaiah • S.C. Thimmappa
Department of Microbiology and Biotechnology, Karnatak University,
Dharwad, Karnataka 580003, India

R. Prasad
Amity Institute of Microbial Technology, Amity University,
Noida, Uttar Pradesh 201313, India

© Springer Nature Singapore Pte Ltd. 2017
R. Prasad et al. (eds.), *Nanotechnology*, DOI 10.1007/978-981-10-4573-8_3

33

PRINCIPAL
J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College,
DHARWAD 580 004.

3

ENVIRONMENTAL BIOTECHNOLOGY

Biodegradation, Bioremediation, and Bioconversion
of Xenobiotics for Sustainable Development

Edited by

Jeyabalan Sangeetha, PhD

Devarajan Thangadurai, PhD

Muniswamy David, PhD

Mohd Azmuddin Abdullah, PhD

AAP | APPLE
ACADEMIC
PRESS

Apple Academic Press Inc. | Apple Academic Press Inc.
3333 Mistwell Crescent | 9 Spinnaker Way
Oakville, ON L6L 0A2 | Waretown, NJ 08758
Canada | USA

©2017 by Apple Academic Press, Inc.

Exclusive worldwide distribution by CRC Press, a member of Taylor & Francis Group

No claim to original U.S. Government works

Printed in the United States of America on acid-free paper

International Standard Book Number-13: 978-1-77188-362-7 (Hardcover)

International Standard Book Number-13: 978-1-77188-363-4 (eBook)

All rights reserved. No part of this work may be reprinted or reproduced or utilized in any form or by any electronic, mechanical or other means, now known or hereafter invented, including photocopying and recording, or in any information storage or retrieval system, without permission in writing from the publisher or its distributor, except in the case of brief excerpts or quotations for use in reviews or critical articles.

This book contains information obtained from authentic and highly regarded sources. Reprinted material is quoted with permission and sources are indicated. Copyright for individual articles remains with the authors as indicated. A wide variety of references are listed. Reasonable efforts have been made to publish reliable data and information, but the authors, editors, and the publisher cannot assume responsibility for the validity of all materials or the consequences of their use. The authors, editors, and the publisher have attempted to trace the copyright holders of all material reproduced in this publication and apologize to copyright holders if permission to publish in this form has not been obtained. If any copyright material has not been acknowledged, please write and let us know so we may rectify in any future reprint.

Trademark Notice: Registered trademark of products or corporate names are used only for explanation and identification without intent to infringe.

Library and Archives Canada Cataloguing in Publication

Environmental biotechnology : biodegradation, bioremediation, and bioconversion of xenobiotics for sustainable development / edited by Jeyabalan Sangeetha, PhD, Devarajan Thangadurai, PhD, Muniswamy David, PhD, Mohd Azmuddin Abdullah, PhD.

Includes bibliographical references and index.

Issued in print and electronic formats.

ISBN 978-1-77188-362-7 (hardcover).--ISBN 978-1-77188-363-4 (pdf)

1. Bioremediation. 2. Biodegradation. 3. Xenobiotics. 4. Sustainable development. I. Thangadurai, D., author, editor II. Sangeetha, Jeyabalan, author, editor III. David, Muniswamy, author, editor IV. Abdullah, Mohd Azmuddin, author, editor

TD192.5.E58 2016

628.5

C2016-904275-8

C2016-904276-6

CIP data on file with US Library of Congress

Apple Academic Press also publishes its books in a variety of electronic formats. Some content that appears in print may not be available in electronic format. For information about Apple Academic Press products, visit our website at www.appleacademicpress.com and the CRC Press website at www.crcpress.com

2017 (3)

CHAPTER 4

ENVIRONMENTAL IMPACT OF PESTICIDE USE ON MICROBIAL COMMUNITIES AND SOIL BIOPROCESSES: A PHYSIOLOGICAL, BIOCHEMICAL, AND MOLECULAR PERSPECTIVE

JEYABALAN SANGEETHA¹, MUNISWAMY DAVID²,
DEVARAJAN THANGADURAI³, ETIGEMANE RAMAPPA HARISH²,
JADHAV SHRINIVAS², PRATHIMA PURUSHOTHAM³, and
KARTHEEK RAJENDRA MALOWADE²

¹Department of Environmental Science, Central University of Kerala,
Kasaragod, Kerala 671316, India

²Department of Zoology, Karnatak University, Dharwad 580003,
Karnataka, India

³Department of Botany, Karnatak University, Dharwad 580003,
Karnataka, India

CONTENTS

4.1	Introduction.....	68
4.2	Pesticides and Its Applications	70
4.3	Environmental Impact of Pesticides	73
4.4	Agriculturally Important Microorganisms.....	74
4.5	Pesticide Impact on Soil Microbial Diversity	78
4.6	Impact of Pesticides on Soil Bioprocesses	81
4.7	Molecular Assessment of Pesticide Impact on Microbial Diversity....	83
4.8	Conclusion and Future Perspectives	86
	Keywords	87
	References.....	88

PRINCIPAL
J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College.
DHARWAD 580 004.

NASS Score 2017 : 3.23

Impact Factor : 0.956 (GIF)

ISSN 2231 - 2137

CONTEMPORARY RESEARCH IN INDIA

A PEER-REVIEWED MULTI-DISCIPLINARY INTERNATIONAL JOURNAL

Special Issue : March, 2017

UGC Sponsored National Seminar on **"Make in India: Opportunities & Challenges"**

4th March, 2017 "Seminar Proceedings"

Dr. Deepak C. Nanaware
(Editor-in-Chief)

Dr. M. N. Meeranaik & Dr. N. M. Makandar
(Issue Editors)

Organized by
Anjuman E Islam's
Anjuman Arts, Science, Commerce College
& PG Centre, Dharwad

Anjuman-e-Islam's
ANJUMAN ARTS, SCIENCE, COMMERCE COLLEGE & PG CENTRE
DHARWAD

(Re-Accredited with "B" level by NAAC)

The city of Dharwad is deemed to be the seat of Saraswati because of the educational institutions, such as Karnatak University, University of Agriculture Science, Karnataka State Law University and IIT as well. The district receives a special recognition on the cultural map of the state. It has enriched the cultural fields like music, literature and art by producing famous and memorable names. The prestigious Jnanpeetha awardee Dr.D.R.Bendre of Dharwad, has contributed to the field of literature, to the extent of infinity. Renowned classical Hindustani singer like Kumar Gandharva, Smt Gangubai Hangal, Mallikarjun Mansur, Pt.Bhimasen Joshi, Basavaraj Rajguru and Sangeeta katti have not only contributed to the field of music but have also made the district proud. The well-known artist Halbhavi also belongs to Dharwad. Moreover the Dharwad pedha- a milk-based sweet is also very popular.

Anjuman-e Ialam, Dharwad was founded in 1914 is playing key role in academic and socio-economic upliftment of underprivileged and minorities. It has several educational Institutions, imparting education from pre primary to Post Graduate level. It has also established institutions of various disciplines such as BBA, BCA. & D.Ed

The college takes genuine pride in having successfully completed 30 years. The college is pioneer to motivate and develop the competence among economically and socially disadvantaged students and make them to stand confidently with a potential to shoulder the social responsibility. Since its inception the college has grown from strength to strength fortifying itself at every step to stimulate the academic needs of the students and making them distinguished responsible citizens in the various walks of life.

J.S.S. Banashankari
PRINCIPAL
 J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
 Shantikumar Gubbi Science College,
 DHARWAD 580 004.

REVIEW OF NAREENDRE NODI'S MAKE IN INDIA SYSTEMS IN PRESENT ERA

Sabana Hongal, Dept. of Political Science Lecturer, Suvarna Arts & Commerce College, Vidyagiri, Dharwad

CONTEMPORARY RESEARCH IN INDIA
ISSN 2231 - 2137

Abstract: *Government in India has always been seen as a regulator and not a facilitator. This initiative intends to change this by bringing a paradigm shift in the way Government interacts with various industries. It will focus on acting as a partner in the economic development of the country alongside the corporate sector. It also seeks to facilitate job creation, foster innovation, enhance skill development and protect intellectual property. We are glad to see that the Prime Minister has introduced initiatives such as E-Education, E-basta, Nand Ghar which will impart education using Technologies including Smartphones, Mobile Apps and Internet Services in far-flung areas where it may not be possible for teachers to be present in person.*

Introduction

The logo of 'Make in India' – A Lion made of gear wheels – itself reflects the integral role of manufacturing in government's vision and National Development. 'Make-in-India' is a great initiative but will help us in the long run if it takes into consideration certain riders. The government should be cautious and make sure that India never becomes another 'producer' for the global consumers, corroding our own people and environment. For the education sector, tech companies have to take the lead and help enable a strong ecosystem by providing technology driven educational devices which should be backed by creative and engaging content.

'Make in India' program

Make In India is a new national program designed to transform India into a global manufacturing hub. The 'Make in India' program is an initiative launched to encourage companies to increase manufacturing in India. This not only includes attracting overseas companies to set up shop in India, but also encouraging domestic companies to increase production within the country.

'Make in India' aims at increasing the GDP and tax revenues in the country, by producing products that meet high quality standards, and minimizing the impact on the environment. Fostering innovation, protecting intellectual property, and

enhancing skill development are the other aims of the program according to the 'Make in India' website.

Sectors covered

The focus of Make In India programme is on creating jobs and skill enhancement in 25 sectors. These include:

Automobiles, Aviation, Chemicals, IT & BPM, Pharmaceuticals, Construction, Defense Manufacturing, Electrical Machinery, Food Processing, Textiles and Garments, Ports, Leather, Media and Entertainment, Wellness, Mining, Tourism and Hospitality, Railways, Automobile Components, Renewable Energy, Bio-Technology, Space, Thermal power, Roads and Highways and Electronics Systems.

Policies under 'Make in India' initiative:

There are 4 major policies under the 'Make in India' program:

1. New Initiatives: This initiative is to improve the ease of doing business in India, which includes increasing the speed with which protocols are met with, and increasing transparency.

Here's what the government has already rolled out

- Environment clearances can be sought online.
- All income tax returns can be filed online.
- Validity of industrial license is extended to three years.

Suvarna Arts, Commerce & Shantikumar Gubbi Science College, DHARWAD - 580 004.

Vol-2, Issue-4, January - February, 2017

ISSN 2249 - 9350

DECCAN STUDIES AND HISTORICAL RESEARCH ASSOCIATION, BIJAPUR

In collaboration

KARNATAKA STATE WOMEN'S UNIVERSITY, VIJAYAPUR

Organised

One Day International Sem

STATUS OF WOMEN IN INDIA

(Multi-Disciplinary)

Sunday 26th February, 2017

Venue: Dr. B.R. Ambedkar Bhavan, Jananashakti Campus, Torvi, Vijayapur

A Special Issue of
Deccan Journal of Social Sciences and Humanities

Chief Editor

Mr. Abdul Aziz Rajput

Co-Editors

Dr. Zeba Parveen

Asst. Prof. of Zoology
Bibi Raza Deg. College
For Womens, Gulbarga

Dr. Veena Algur

Lecturer, Dept. of Community
Medicine, BLDEA'S Shri. B.M. Patil
Medical College Hospital & Res. Centre

Dr. Kamalarani H.

Dept. of Hindi
KSWU, Vijayapur

VOLUME-II

- Education
- Physical Education
- Political Science
- Sociology and Social Work

PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College,
DHARWAD - 580 004.

One Day International Seminar
On
STATUS OF WOMEN INDIA
(Multi-Disciplinary)

Sunday 26th February, 2017

Venue: Dr. B.R. Ambedkar Bhavan, Jananashakti Campus,
Karnataka State Women's University, Torvi, Vijayapur

Organized by
**DECCAN STUDIES AND HISTORICAL
RESEARCH ASSOCIATION, BIJAPUR**

In Collaboration with
KARNATAKA STATE WOMEN'S UNIVERSITY, VIJAYAPUR

A Special Issue of

Deccan Journal of Social Sciences and Humanities

Vol-2, Issue-4, January-February, 2017

ISSN 2249 – 9350

Chief Editor

Mr. Abdul Aziz Rajput

Co-Editors

Dr. Zeba Parveen

Asst. Prof. of Zoology

Bibi Raza Deg. College for

Women's, Gulbarga

Dr. Veena Algur

Lecturer, Dept. of Community

Medicine, BLDEA's Shri B.M. Patil

Medical College Hospital & Res. Center

Dr. Kamalarani H.

Dept. of Hindi

KSWU, Vijayapur

VOLUME - II

- Education
- Physical Education
- Political Science
- Sociology and Social Work

PRINCIPAL

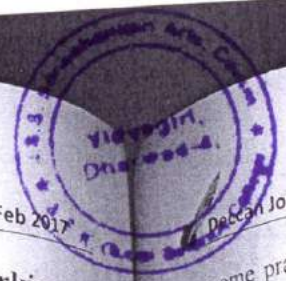
J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College,
DHARWAD - 581 304.

46. SHIVAYOGI F. KUMBAR	SOCIAL AND POLITICAL STATUS OF WOMEN IN INDIA	128
47. RAVICHANDRA WALIKAR	WOMEN EMPOWERMENT IN INDIA: AN ANALYSIS	131
48. CHIDANAND S. ANUR	HISTORICAL STATUS OF WOMEN IN INDIA	135
49. SAHANA HONGAL	DISCUSSION PAPER ON QUALITY ADULT EDUCATION (QAE) BENCHMARKING FOR WOMEN'S EDUCATION FOR PARTICIPATION AND CITIZENSHIP	138
50. NAGALE PREMA N.	GENDER EQUALITY VERSES HUMAN RIGHTS	141
51. GURUDEV RAJAPUT	WOMEN'S EMPOWERMENT AND PANCHAYATI RAJ: A CONCEPTUALIZATION	144
52. ANIL KUMAR B. HALU	CYBER CRIME AGAINST WOMEN IN INDIA	147
53. HUMERA NUZHAT	WOMEN IN HISTORY	150
54. SHOBHA DEVI		
SOCIOLOGY AND SOCIAL WORK:		
55. ROOPA S. JOGLEKAR	ROLE CONFLICT AND ITS EFFECTS ON MIDDLE CLASS WORKING WOMEN OF INDIA	153
56. JAYASHREE P. SALIMATH	WOMEN HIGHER EDUCATION IN KARNATAKA	156
57. SAMEENA SINDAGIKAR	PROTECTION OF WOMEN'S HUMAN RIGHTS	
	ROLE OF JUDICIARY IN INDIA	159
58. JAHIDA MAKANDAR	MASS MEDIA AND THE IMAGE OF WOMEN	162
59. ATIK-UR-REHMAN S.M.	WOMEN EMPOWERMENT THROUGH PANCHAYAT RAJ SYSTEM	165
60. BHAVANI REVANKAR	EMPOWERMENT OF WOMEN AND RURAL DEVELOPMENT THROUGH SELF HELP GROUPS	168
61. MALINI REVANKAR	SOCIO-ECONOMIC WOMEN EMPOWERMENT	171
62. DEEPA S.V.	PROTECTION OF WOMEN'S RIGHTS AND JUDICIAL RESPONSE	175
63. DEEPA S. SANKH	PROBLEMS OF JOB ENVIRONMENT ON MENTAL HEALTH OF FEMALE BUS CONDUCTOR IN NEKRTC VIJAYAPUR	178
64. SHIVANAND S. ANGADI	STATUS OF WOMEN IN INDIAN SOCIETY IN THE CONTEXT OF INCLUSIVE GROWTH	181
65. VEERAPPA RAYAR	A CRITICAL ANALYSIS OF WOMEN EXPLOITATION IN DIFFERENT STAGES AND ISSUES SOME INDIAN INSIGHTS	184
66. SHOBHARANI DODDE	SOCIOLOGICAL STUDY ON SOCIO-ECONOMICAL CONDITION OF THE WIDOWS IN TELANGANA	187
67. GEETHA BADIGAR	CONTRIBUTION OF CHRISTIAN MISSIONARIES TO THE FIELD OF EDUCATION AND HEALTH (A CASE STUDY OF RAICHUR)	190
68. R.Y. GOUDAR	WOMEN EMPOWERMENT THROUGH HIGHER EDUCATION IN INDIA	193

5

Discussion Paper on Quality Adult Education (QAE) Benchmarking Women's Education for Political Participation and Citizenship

SARVANA HONGAL

Dept of Political Science Lecturer,
Suvarna Arts & Commerce College Vidyagiri Dharwad

Introduction

According to the UNESCO, "Education is a fundamental human right and essential for the exercise of all other human rights. It promotes individual freedom and empowerment and yields important development benefits... Education is a powerful tool by which economically and socially marginalized adults and children can lift themselves out of poverty and participate fully as citizens."

The Aims and Objectives of Women's Education

For the purpose of writing this paper on quality benchmarking, the interventions that have been examined, are those that implement and promote women's education with two specific goals. One is to encourage women's political participation in various spheres, and the second is for citizenship-building.

Below we define what we mean by these terms.

Women's Education – Education is broadly defined as learning that enables women to take control over their lives. It can be a medium through which women can access information, critically examine their situation, and participate in decision-making. Within these processes, literacy plays an important role in enabling women to express themselves and communicate within their immediate context as well as the larger world, with less dependence on those who have the word. Literacy also allows for women to enter into new roles in decentralized forums that they are part of.

Political participation – Women's active participation in public and private domains is a critical aspect and outcome of quality adult education programmes. Starting from where the women are at, opportunities have to be created for them to advance their knowledge and skills in order to help them engage better within and outside social institutions, so they can participate in the various domains affecting their lives, in a fulfilling way.

Citizenship – While women's citizenship-building is one of the cornerstones of quality women's education interventions, it is important to note that the conception of 'universal rights' and citizenship' has focused on the issue that giving everyone equal rights does not guarantee equality because women's position within social relations is different and subordinate to men and

their life experiences are therefore different. So while there may be 'formal equality', it is important to see whether this further becomes 'substantive equality'.

Approach to Benchmarking

Benchmarks are the parameters that help to define what some of the desirable aspects of programmes should be. This paper seeks to lay out some of the benchmarks of quality adult education interventions for women's political participation and citizenship. The benchmarks highlighted in this discussion paper are the outcomes of a few workshops organised by ASPBAE, attended by some of its member organisations. This is not an exhaustive or complete list of benchmarks. The purpose of this paper is to start the discussion on benchmarks, based on

some practices & discussion and v
Moreove
necessarily suita
and political rea
it is important t
these are indeed
The Framework
The cor
transformative
advance and de
quality educati
survive and tr
identify and el
education for p
some core pri
These key val
Gende
gendered relat
And while g
inequality ad
significantly,
direct work w
Equit
hand, this ha
women, espe
to education
curriculum, &
Dive
of diversitie
approach in
to these dive
only one str
Dig
programme:
principle th
there are sp
learn. A qu
mutual lear
The Bench
1. Understr
accompani
in the har
building
10. Cadre-

Sarvana Hongal
PRINCIPAL

S.S. Banashankar Arts Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College.
DHARWAD 580 004.

ISSN: 2277-7881

IJMER, VOLUME 6, ISSUE 7(10), JULY 2017

IMPACT FACTOR: 4.527, IC VALUE: 5.16, ISI VALUE :2.286

IJMER IS APPROVED BY UGC STANDING COMMITTEE-2017

International Journal of Multidisciplinary Educational Research

(Humanities, Social Science, Commerce, Management, Engineering, Law, Technology and Sciences)

Special Issue
on

Sustainable Rural Development Through Governmental Programmes – Vision and Action

Editor

Dr. R.H. PAVITHRA

[Signature]
PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College,
DHARWAD - 580 004

Monthly - International Journal of Multidisciplinary Educational Research

Indexed & Listed at :
Ulrich's Periodicals Directory @, ProQuest:U.S.A
International Regd. &
Peer Reviewed

Editor-in-Chief
Dr. Victor Babu Koppula

16.	Role of health services in betterment of standard of living in rural Karnataka: K Sandeep Raj, C.R. Pushpavathi and B. Premkumar	101
17.	Impact of MGNREGA Programme and Poverty: A Study- T.Ramesh	110
18.	Women Empowerment through Education : Roopa K.V	113
19.	ICT an integral part of rural sustainable development in India: Muthamma.M.P	118
20.	Financial Inclusion of Women in India-An Overview: Kavitha H.D	124
21.	Rural Women Employment in Informal Sector : Prakruthi S.P and K. Sivachithappa	131
22.	Evaluating the impact of mudra Yojana in rural area: Pragathi K M	137
23.	Stree Shakthi Programme: A Tool for Women Empowerment: Poornima V and Nayanashree K P	142
24.	Impact of Rural Development Programmes on Poverty Alleviation in Rural Drought Area of Chikkamagaluru District: Saravana K and Lokesha M.U	148
25.	Rural Development Programme for the Women Empowerment - an Assessment: G.Shivagami and T. Rajendra Prasad	154
26.	Rural development programmes in India: Sahanahongal	162
27.	Sustainable rural development through government programmes – a case of study of Lingadahalli village: H. Rajeshwari	167
28.	Gandhian approach to rural development industrialization: Biligiri MK	172
29.	Efficacy of rural development programmes – an analytical study with special reference to Karnataka: Shobha. S. Malhari and T. Rajendra Prasad	176

J. Mandit
PRINCIPAL
 J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
 Shantikumar Gubbi Science College,
 DHARWAD 580 004.

RURAL DEVELOPMENT PROGRAMMES IN INDIA

Sahanahongal,
Lecturer, Nidavani Mahavidyalaya
Commerce College,
Dharwad

Abstract:

India is predominantly an agrarian country with 72 per cent (about 80 crores) of its population living in more than five lakh villages. Agriculture is the predominant livelihood occupation and the rural population largely consists of small and marginal farmers, agricultural labourers, artisans and scheduled castes and scheduled tribes. A large part of this rural population (more than 200 million) is still living below the poverty line and is the focus of rural development programmes. From the pre-independence era of Mahatama Gandhi, every government after the Independence of the country in 1947 has committed itself to rural development. Rural development can be divided into the Agriculture and related matters, Irrigation, Communications, Education, Health, Supplementary employment, Housing, Training and Social Welfare.

INTRODUCTION

There are no universally accepted approaches to rural development. It is a choice influenced by time, space and culture. The term rural development connotes overall development of rural areas to improve the quality of life of rural people. In this sense, it is a comprehensive and multidimensional concept, and encompasses the development of agriculture and allied activities, village and cottage industries and crafts, socio-economic infrastructure, community services and facilities and, above all, human resources in rural areas. As a phenomenon, rural development is the end-result of interactions between various physical, technological, economic, social, cultural and institutional factors. As a strategy, it is designed to improve the economic and social well-being of a specific group of people – the rural poor. As a discipline, it is multi-disciplinary in nature, representing an intersection of agriculture, social, behavioral, engineering and management sciences. (Katar Singh 1999).

Accordingly, from the very beginning, our planned strategy emphasized rural development and will continue to do so in future. Strategically, the focus of our planning was to improve the economic and social conditions of the underprivileged sections of rural society. Thus, economic growth with social justice became the proclaimed objective of the planning process under rural development. It began with an emphasis on agricultural production and consequently expanded to promote productive employment opportunities for rural masses, especially the poor, by integrating production, infrastructure, human resource and institutional development measures.

Main Lines of Activity

The activities considered important for rural development can be divided into the Agriculture and related matters, Irrigation, Communications, Education, Health, Supplementary employment, Housing, Training and Social Welfare.

1. **Agriculture and related matters:** The programme includes reclamation of available virgin and waste land, provision of commercial fertilizers and improved seeds, promotion of fruit and vegetable cultivation, improved agricultural technique, supply of technical information, improved agricultural implements, improved marketing and credit

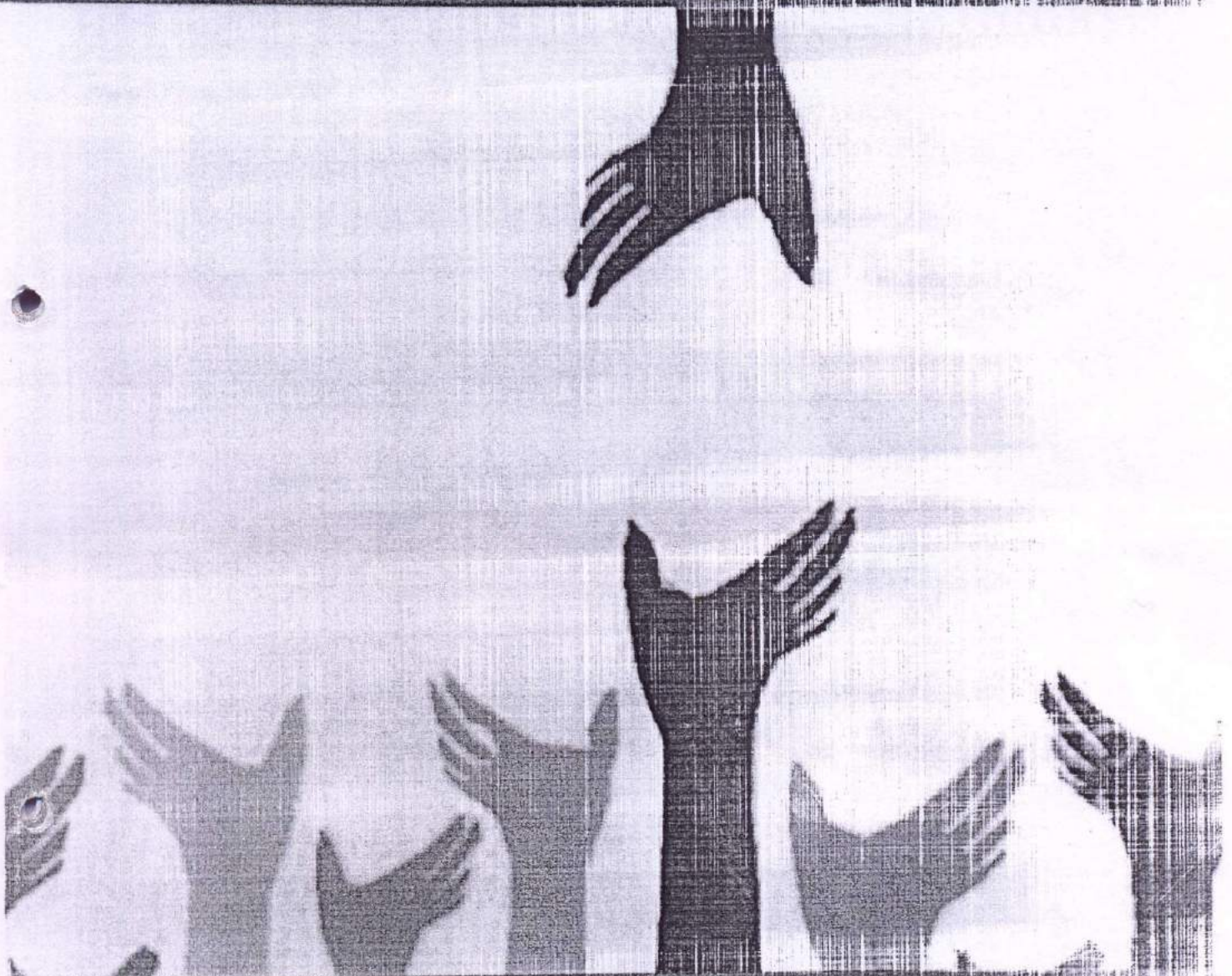
PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gulabani Commerce College,
DHARWAD

AD

Changing Contours of Welfare Programmes in India

Issues and Challenges

Editors

Vilas M. Kadrolkar

Jayasheela

Ravindra Kumar B.

Muniraju M.

Neelakanta N. T.

Scanned by TapScanner

Scanned by TapScanner

Changing Contours of Welfare Programmes in India

Issues and Challenges

Edited By
Vilas M. Kadrolkar
Jayasheela
Ravindra Kumar B.
Muniraju M.
Neelakanta N. T.
Pallavi S. Kusugal

Scanned by TapScanner

Scanned by TapScanner

Changing Contours of Welfare Programmes in India

Issues and Challenges

Edited By : Vilas M. Kadrolkar, Jayasheela, Ravindra Kumar B., Muniraju M., Neelakanta N. T.,

Pallavi S. Kusugal

Copy Right	: Editors
First Edition	: 2017
ISBN	: 978-93-84262-44-0
Pages	: 400
First Impression	: 100 copies
Paper	: Maplitho 70 GSM
Price	: Rs. 750/-
Size	: 1/4 Demy
Cover Page Design	: Niratanka

The views and opinions expressed in this book are the authors own and the facts are as reported by them which have been verified to the extent possible, and the publishers are not in any way liable for the same.

Printed and Published by :

Niruta Publications

No. 326, 1st Floor, Opp. Syndicate Bank, Near Dr. AIT College,
Kengunte, Mallathahalli, Bengaluru - 560 056.

Ph : 080-23213710, Mob : 9980066890

E-mail : nirutapublications@gmail.com, dtpniratanka@gmail.com

Visit : www.socialworkfootprints.org, www.niratanka.org

Scanned by TapScanner

Scanned by TapScanner

47. **Policies towards Food Processing Industries in Karnataka to Promote Agri-Business** 293
Prasanna B. Joshi
48. **Revamped Version of Agricultural Sector for Realizing the Dream of New India** 297
Ashok Jogi and Ramesh Salian
49. **Agriculture and Rural Development Programmes in India** 306
D.S Nittur and Anand Uppar
50. **A Study on Development of Dry Land Farming in India** 313
Nagaraju K.O and Parvathamma G.L
51. **Economics of Dairy Farming in India: Some Issues** 317
Karibasavaiah H S and Pallavi S Kusugal
52. **The Impact Study of PDS on Food Security** 322
Jeevitha K N
53. **Panchayat Raj Institutions and Rural Development Schemes in Karnataka** 328
Nagaraja J and Basavaraj S. Benni
54. **Public Policy for the Growth of Informal Sector** 332
Radhakrishna Shetty
55. **The Role of Government Expenditure on Social Services in India** 338
Ashwini
56. **Feminization of Labour in Garment Industries: Trends and Pattern in Karnataka** 343
Ashok. A and Pallavi S. Kusugal
57. **Towards Cashless New India Vision: Obstacles and Strategies** 348
Raghavendra Rao, Ramesh Salian and Pradeep Poojary
58. **An Analysis of Problems and Prospects of Persons with Disabilities in India** 355
B. M. Kumara
59. **Corporate Social Responsibility in India: Promising contribution towards inclusive social development** 359
Vijayakumar Jadhav
60. **Corporate Social Responsibility: A Quantitative Analysis** 363
P. Paramashivaiah and R.C.Nagaraju
61. **Corporate Social Responsibility by Industries - A Social Work Perspective** 370
Gundappa and Ashok Antony D'Souza
62. **Demonetization and Its Impact on Indian Economy** 375
Shoukat ali M Magalmani and Tanuja Rokhade
63. **Rural Development: A Road to Economic Growth** 381
Pallavi S Kusugal and Narayan Datta Arundhekar

Demonetization and Its Impact on Indian Economy

Shoukat ali M Magalmani

Tanuja Rokhade

Introduction

Demonetization is a radical monetary step in which a currency unit's status as a legal tender is declared invalid. This is usually done whenever there is a change of national currency, replacing the old unit with a new one. Such a step, for example, was taken when the European Monetary Union nations decided to adopt Euro as their currency. However, the old currencies were allowed to convert into new currencies for a period of time in order to ensure a smooth transition through demonetization.

Table 1. Total Circulation of Money in the Economy

Sl No.	Total Money Circulation	Amount in INR Bn.
1	Notes in Circulation as on 11 Nov 2006	17,644.68
2	Percentage in Rs. 500 and Rs. 1000 denomination	86%
3	Money demonetized (86% of 17644)	15,174.42
4	Percentage of estimated black money	20%
5	Black money vanishing from economy (20% of 15,174.42)	3,034.88
6	Money flowing back to banking system (80% of 15,174.42)	12,139.54
7	Percentage of amount withdrawn (internal estimates)	70%
8	Amount withdrawn (70% of 12,139.54)	8,497.68
9	Amount remaining in bank deposits (30% of 12,139.54)	3,641.86
10	New currency in circulation (1)-(6)-(9)	10,967.93

Objectives of the Study:

- To study the concept and historical background of demonetization in India and rest of the world.
- To study the objectives and impact of demonetization on Indian economy in general and common persons in particulars.

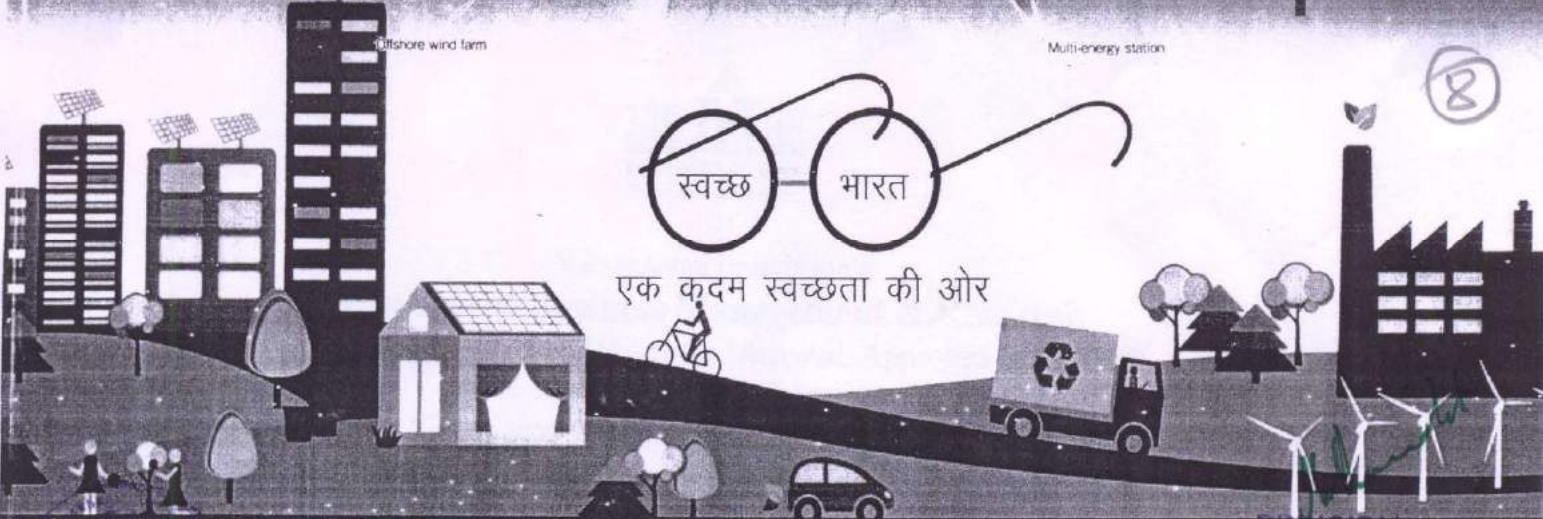
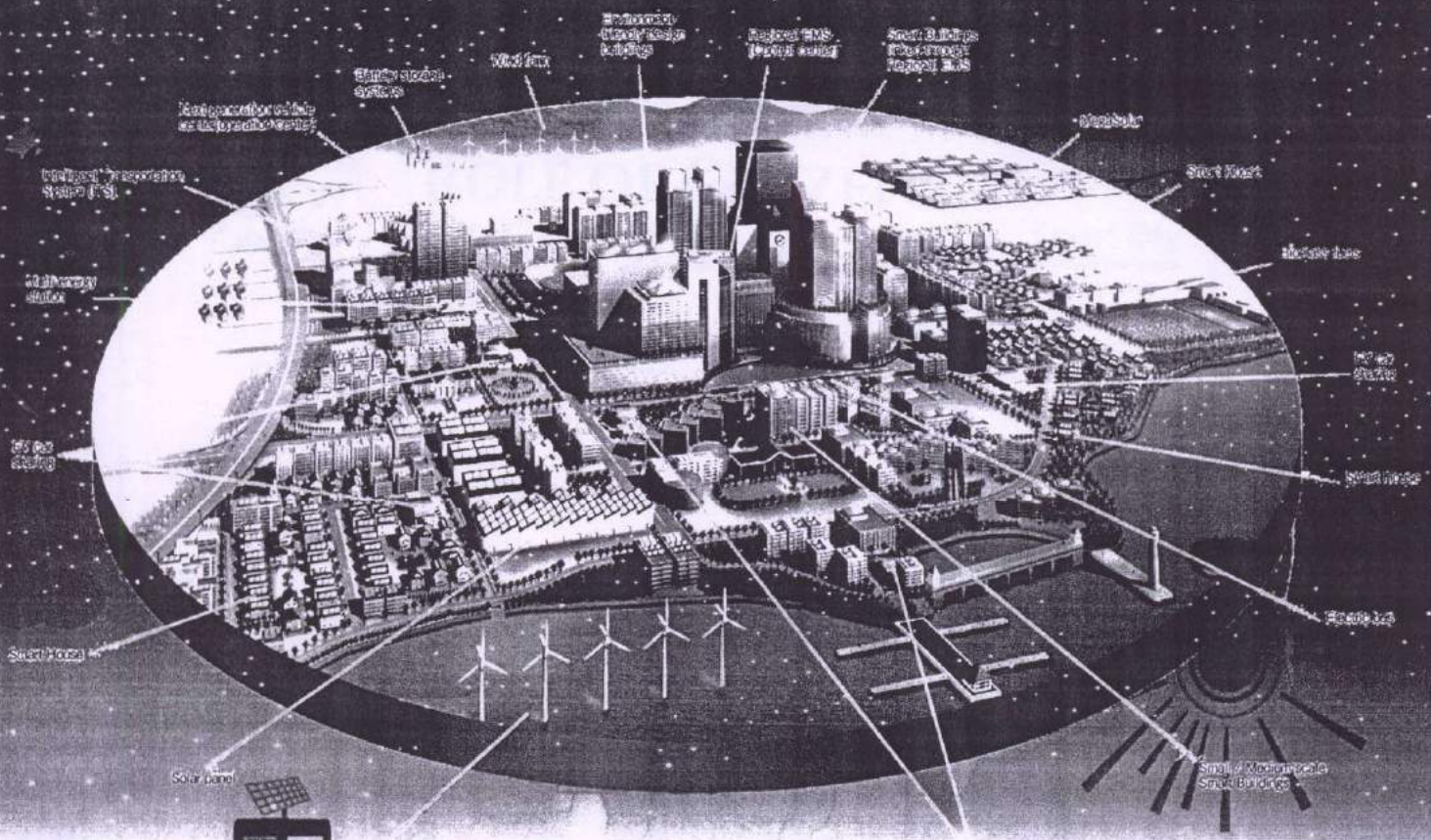
Research Methodology:

Keeping in view of the objectives, in the present study secondary data has been used. Data has been collected from various research papers, magazines and articles. In addition to this primary data have also been collected from various journals, economic and political weekly and monthly. research is also based on the referred sources- published, unpublished and electronic.

J.M. Rokhade
PRINCIPAL

ROLE OF CITIZENS IN EXECUTION OF "SMART CITY PROJECT"

Date: 21st Jan. 2017 | Venue: IBMR B School Auditorium, Akshay Colony, Vidyanagar, Hubli

Vidyabharati Foundation's
Institute of Business Management & Research
 (Affiliated to Karnatak University Dharwad, Approved by AICTE)
 # 567, Akshay Colony, Vidyanagar, Hubli – 580 021, Karnataka, India

PRINCIPAL
 J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
 Shantikumar Gubbi Science College,
 HUBLI - 580 004.

ISBN: 978-93-86238-34-4

IDEA CAFE

A step towards new ideas

Vidyabharati Foundation's
INSTITUTE OF BUSINESS MANAGEMENT & RESEARCH
(Approved by AICTE New Delhi & Affiliated to Karnatak University Dharwad)
No. 567, Akshay Colony, Vidyanagar, Hubballi-580 021, Karnataka - India.

IBMR
BUSINESS SCHOOL

**“ROLE OF CITIZENS
IN EXECUTION OF
SMART CITY PROJECT”**

National Level Paper Presentation on

Smart City
MISSION TRANSFORMATION ACTION

Date : 21st Jan. 2017 Time : 10 am
Venue :
IBMR B School Auditorium, Akshay Colony, Vidyanagar, Hubli

स्वच्छ भारत
एक कदम स्वच्छता की ओर

Let's make
'Swachh Bharat'
a reality
Join the Swachh Bharat movement

SWACHH BHARAT
ABHIYAN

SWACHH BHARAT

Journal of Management

Vidyabharati Foundation's

Institute of Business Management & Research

(Affiliated to Karnatak University Dharwad, Approved by AICTE)

567, Akshay Colony,

Vidyanagar, Hubli – 580 021, Karnataka, India

Website: www.ibmr.edu.in

Contact Number:

0836-2232266 / 2233355 / 2480022

Shantikumar

PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Subhi Science College
DHARWAD - 580 004.

Contents

Guidelines for the Author.....	2
Organizing Committee.....	i
Message from: Founder Chairman	iii
Message from Executive Director	iv
Message from: Editor in Chief.....	v
RESEARCH PAPERS	
“Role of Citizens in Execution of Smart City Project”	1
<i>Prof, Gulnaz Gaima</i>	
Smart City.....	7
<i>Komal Saddar</i>	
“Smart City - Meeting Challenges of Urbanization with Eco-Smart Infrastructure”.....	10
<i>Manjunatha Naik, Dr. Puttanna. K</i>	
Good Governances and E-Governance - A Challenge for India.....	18
<i>Sahana Hongal</i>	
Role of Entrepreneurs in Smart City Projects	23
<i>Prof. Sneha Mallikarjun Hiremath</i>	
Conceptualizing Smart Tourism Destinations through Application of Smart Solutions in Uttara Kannada Distarict.....	25
<i>Veerendra V. Shanbhag, Devendra A. Kini</i>	

[Signature]
PRINCIPAL
J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College,
DHARWAD - 580 004.

Good Governances and E-Governance - A Challenge for India

Sahana Hongal

Lecturer, Dept of Political Science
Suvarna Arts and Commerce College, Vidyagiri Dharwad
E-mail: sahana.hongal565@gmail.com

ABSTRACT

Citizenship implies a certain model of relationship between citizens and their government. This type of relationship can be conceived in several ways. Citizenship can be presented in the form of an object to be governed in various ways. By governance we mean the manner in which power is exercised by governments in the management of a country's social and economic resources. "Good" governance is the exercise of power by various levels of government that is effective, honest, equitable, transparent and accountable. By E-governance we mean the manner in which power is exercised by governments in the management of a country's social and economic resources. "Good governance" is the exercise of power by various levels of government that is Effective, Honest, Equitable, Transparent and Accountable. The emergence of Information and Communication Technology (ICT) has provided means for faster and better communication, retrieval of data and utilization of information to its users. E-Governance is basically the application of ICT to provide government services to the citizens through internet. In developing countries like India, where literacy level is very low and even most of the people are living below poverty line, people are not even aware about the benefits of E-Governance activities and people do not use Information and Communication technologies to a much extent, there exist a number of problems to implement E-Governance activities. This research paper highlights the main challenges related to the implementation of E-Governance in India.

Keywords: Cost, different languages, E-readiness rank, E-Governance, ICT, literacy level, per capita income, comparison, effective, honest, equitable, transparent and accountable, communication

INTRODUCTION

Government's foremost job is to focus society on achieving the public interest. Governance is a way of describing the links between government and its broader environment - political, social, and administrative." - Thomas B Riley

E-government and Good governances has become a popular focus of government efforts in many countries around the world. More and more governments around the world have implemented and introduced E-government systems as a means of reducing costs, improving services, saving time and increasing effectiveness and efficiency in the public sector. E-government and Internet has made an essential change in the whole society structure, values, culture and the ways of conducting business by utilizing the potential of ICT as a tool in the daily work. The purpose of E-government and Good governances is not only the conversion of traditional information into bits and bytes and making it reachable via the Internet Websites or giving government officials computers or automating old practices to an electronic platform.

Global shifts towards increased deployment of IT by governments emerged in the nineties, with the advent of the World Wide Web. Governments weighed down by the rising expectations and demands of a highly aware citizenry suddenly began to believe that there can be a new definition of public governance characterized by enhanced Efficiency, Transparency, Accountability and a citizen-orientation in the adoption of IT enabled governance. It also highlights shifts in meaning and content of national values of the freedom movement particularly those of Nationalism, Democracy, Secularism, Non-alignment, and Mixed Economy and its impact on the natty gritty of Administration as well as on the intellectual build up of the organs of the Indian State.

E.g. citizen center, call center, Internet Cafes, etc.

E-governance is beyond the scope of E-government and Good governances. E-governance will truly allow citizens to participate in the government Decision-Making process, reflect their true needs and welfare by utilizing E-government as a tool. Introduction of E-governance is a key to make **information technology**

PRINCIPAL

समकालीन
हिंदी साहित्य में

नानी

संवेदना

ISBN - 033 N.D.K.

ISSN - $\frac{01}{04}$

ISBN - 01 N.M.

ISBN - 04

ISSN - 01

Total $\frac{05$

प्रधान सम्पादक : डॉ० दयानंद सालुंके

विनय प्रकाशन, कानपुर

ISBN : 978-81-89187-51-4

- पुस्तक : समकालीन हिंदी साहित्य में नारी संवेदना
संपादक : डॉ. दयानंद सालुंके
कॉपीराइट : संपादकाधीन
प्रकाशक : विनय प्रकाशन
3ए/128, हंसपुरम्, कानपुर-208021 (उ.प्र.)
सम्पर्क : 0512-2626241, 09415731903
vinayprakashankanpur@gmail.com
www.vinayprakashan.com
- संस्करण : प्रथम, 2017
शब्द सज्जा : विष्णु ग्राफिक्स, कानपुर
मुद्रक : पूजा प्रिण्टर्स, कानपुर
जिल्दसाज : तबारकअली, कानपुर
मूल्य : 500.00 रुपये

Samkaleen Hindi Sahitya Me Nari Samwedana

Edited By : Dr. Dayanand Salunke

Price : Rs. Five Hundred Only.

आधुनिक अहिल्या-कहानी में अभिव्यक्त नारी संवेदना

डॉ. श्रीमती नलिनी डी. कुलकर्णी

संवेदना का अर्थ है अनुभव। मनुष्य एक सामाजिक प्राणी होने के कारण उसमें संवेदना का होना अत्यंत जरूरी है। अर्थात् मानव को एक संवेदनशील प्राणी भी कहा जा सकता है। नारी संवेदनशील है इस कारण पीडा का अनुभव कर सकती है। नारी की इस दुरवस्था का मुख्य कारण उसका परावलंबीपन रहा है। अर्थात् वह हमेशा किसी न किसी पर अवलंबित रहने के लिए बाध्य होती है मतलब उसे किसी ने किसी के सहारे रहना पड़ता है। नारी की इन्हीं संवेदनाओं का प्रतिनिधित्व, चित्रण करती है समकालीन रचनाएँ। रचनाकारों ने सूक्ष्म संवेदनाओं के द्वारा नारी शोषण को वाणी प्रदान की है।

आधुनिक हिन्दी गद्य साहित्य में अनेक लेखक तथा महिला लेखिकाओं ने नारी को केंद्र में रखकर अपनी रचनाएँ प्रस्तुत की है। ये रचनाएँ नारी का परिचय करवाने में सक्षम रही है। साहित्य की हर विधाओं में इनका योगदान अत्यंत महत्वपूर्ण रहा है। इस काल में चर्चित लेखिकाओं के नाम हैं— मन्नु भंडारी, ममता कालिया, मैत्रेयी पुष्पा, प्रभा खंतान, मेहरुन्निसा परवेज, मालती जोशी, मधु कांकरिया आदि। इन लेखिकाओं के साथ और एक नाम जुड़ जाता है और वह मंगला रामचंद्र जी का।

मंगला रामचंद्र जी का जन्म ३ जून १९४४ को अहमदाबाद में हुआ। मध्य प्रदेश में बसा एक तमिल भाषी इनका परिवार रहा है। गणित विषय में इन्होंने स्नातक की पदवी हासिल की है। गणित के विषय में पदवी हासिल करने के बावजूद भी इन्हें पढ़ाई तथा साहित्य का अधिक शौक होने के कारण गत लगभग तीस साल से पत्र पत्रिकाओं में इनकी कहानी और हास्य व्यंग्य की रचनाएँ प्रकाशित होती रही है।

इनके प्रकाशित कहानी संग्रह है— आधुनिक अहिल्या, प्रश्नों का बरगद, तीसरा पडाव।

मंगलाजी अनेक वर्षों से आकाशवाणी से महिला कार्यक्रम का कुशलतापूर्वक संचालन करती रही है। इतना ही नहीं भोपाल दूरदर्शन के कार्यक्रमों में भी इन्होंने भाग लिया। इनका प्रथम कहानी संग्रह 'आधुनिक अहिल्या' को १९६२ में

ISBN NO : 978-93-5311-367-4

10

Proceedings of National Seminar on
**'INNOVATIONS IN HIGHER EDUCATION :
CHALLENGES & OPPORTUNITIES'**
(28-03-2018)

EDUCATION

Organised by :

**K. M. MAMANI GOVERNMENT FIRST GRADE COLLEGE,
SAUNDATTI-591126.**

DISTRICT-BELAGAVI. KARNATAKA.

(Affiliated to Rani Channamma University, Belagavi, Karnataka)

33.	Mass Attitudes Toward Participation In Physical Activities And Education <i>Mahadevappa S. N.</i>	120
34.	Effective Teaching In History Subject <i>Dr. Mallesh. Basappagol</i>	124
35.	Women Participation In Higher Education Of India <i>Marigouda B Chobari</i>	127
36.	Women Empowerment Through Higher Education <i>Dr. Meenaxi S. Madiwalar</i>	131
37.	Effect Of Omkara Chanting And Pranayama For Enhancing The Concentration Of College Students In Higher Education <i>Syt. M.V Bajapannavar</i>	134
38.	Women Empowerment And Economics Growth <i>Smt. Neelu B. Gudadinni</i>	139
39.	Management Of Higher Education <i>Prof. P A Laxetti</i>	145
40.	Historical Development Of Higher Education In India <i>P. K. Binnal</i>	147
41.	Innovative Strategies Of Teaching English In Higher Education <i>Praveen M. Korlahalli</i>	151
42.	Significance Of Physical Education In Higher Education <i>Prof. Prabhakar R. Khyadi</i>	154
43.	Innovative Strategies For Teaching In Higher Education <i>Peter Sunny S.</i>	157
44.	Higher Education System In India: An Overview <i>Dr. Prabhavathi M.C.</i>	162
45.	Higher Education In India: Issues <i>Dr. Prashant G Koppad</i>	167
46.	Innovative Strategies For Teaching In Higher Education <i>Praveenkumar H Sansuddi</i>	170
47.	Higher Education In Commerce: Opportunities And Challenges <i>Dr. Prema Girimshetty</i>	177
48.	Commerce And Higher Education In India: Issues And Challenges <i>Purushothama.G.</i>	180
49.	Role Of Information And Technology In Higher Education <i>Smt. Rukshinda Hena Akbari</i>	185

INNOVATIVE STRATEGIES OF TEACHING ENGLISH IN HIGHER EDUCATION

Praveen M. Korlahalli, Assistant Professor of English, JSS SMI UG and PG Studies, Vidyagiri, Dharwad, Karnataka, India.

Abstract:

Education plays pivotal role in life. It is a great yardstick to assess the progress of any nation. The genuine education is a process from nothing to something and thereby nearly to everything. The significant purpose of education is to make a student stand on his own in all spectrums of life. Hence the teaching of English in current system of education should incorporate innovative strategies and methods to bring the palpable changes in higher education. This paper probes the recent and the relevant strategies of teaching English such as Multimedia, Smart classes, ICT, Interactions, Edutainment.. etc. in higher education.

Key Words: Convention, Enactment, Reinforcement, Interactive Sessions, Web Based Learning, Character Maps, Promising Youth.

I. Introduction

Over the years, various books have been published about English language as well as ELT. They have highlighted the pragmatic changes by liberalizing themselves from the shackles of conventional methods of teaching. English, the lingua franca of the whole world, is one of the trickiest languages to teach because the teaching of English is always swayed by regional language and culture. Therefore innovative Strategies are essential to empower the quality of English teaching in higher education. The present paper begins with the discussion of conventional methods and Strategies and their challenges. It is followed by innovative Strategies like Role-Play, Interactions, Infotainment, Multimedia.. etc.

II. Challenges of Conventional Strategies

Despite the advancement of science and technology, still many professors are lethargically following the traditional Strategies like chalk and talk, memorizations, revisions, translations.. etc. The above methods are extremely apposite during the initial phase of child's learning. However the modern innovative methods like Enactment and Role-Play, Interactive sessions, Character Maps, Word Games, Multimedia and Web Based Learning, Creative Assignments, Competitions are instrumental in yielding the fruitful results in English teaching in higher education.

The current trends of teaching English, especially in India are ridiculous. Grammar-Translation Method is still favorite of many professors. In certain places, Bilingual Method is the only inevitable method to discuss the English language. Rigid curriculums, Semester system and huge syllabi continue to threaten the students who speak regional dialect but willing to excel in English. To impart the quality education of English and combat the challenges of outdated techniques, the collaboration of man's intellect and technical assistance is need of an hour. Besides, the Direct Method and The Communicative Approach are need to be adopted to meet the current expectations.

III. Innovative Strategies of Teaching English

A) Enactment of Stories and Role-Play

Stories are often captivating and curious techniques to disseminate the knowledge. They appeal to the inquisitive mind of the students and enable them to be attentive and proactive. Moreover, students begin to contemplate in their own creative way and modify the story. If any prescribed text is enacted by the Professor, students can correlate and visualise it through their imaginations. Consequently, they retain, what they learn.

For example: When a Professor asks his students to enact the dialogue between Cordelia and King Lear of

PRINCIPAL

समकालीन भारतीय साहित्य : विविध विमर्श

विविध विधाओं के संदर्भ में

भाग - १

प्रधान संपादक

प्रो. सीताराम के. पवार

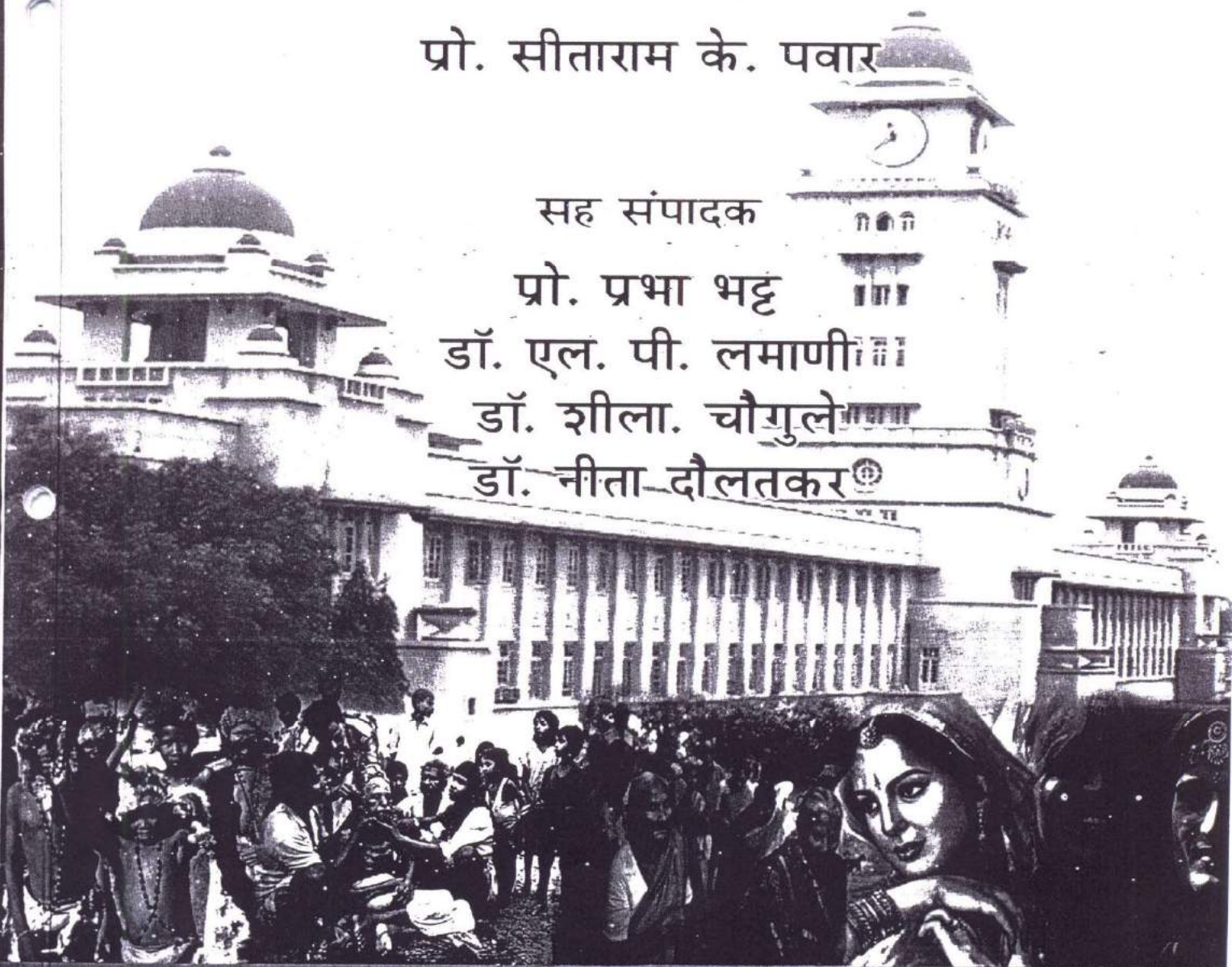
सह संपादक

प्रो. प्रभा भट्ट

डॉ. एल. पी. लमाणी

डॉ. शीला चौगुले

डॉ. नीता दौलतकर

हिन्दी विभाग, कर्नाटक विश्वविद्यालय, धारवाड

MESSAGE

I am Extremely happy to learn that the Department of Studies in Hindi, Karnatak University, Dharwad is holding a two day International Seminar on the "Contemporary Literature : Diverse Criticism". This theme is quite attractive given the diversity of India, its languages and the dialects. It is also interesting to know how these diverse literal perspectives look at contemporary Literature and examine the socio politicle and contemporary developments in the society. The sub-themes chosen include feminist criticism, tribal, dalit, old age and minority prespectives. What makes this seminar contemporary is the prespective of the third gender included in the subtheme.

I look forward for an intellectual output from this seminar and hope that it will bring laurels to our University. I wish the seminar a great success and congratulate the department of studies in Hindi for its active intellectual endeavour.

PBGai
Vice Chancellor

‘.....अंत में ईशु’ कहानी संग्रह में स्त्री विमर्श :-

डॉ० (श्रीमती) नलिनी डी० कुलकर्णी
सहायक प्रध्यापक
हिन्दी विभाग
जे० एस० एस० महाविद्यालय
धारवाड

विमर्श का अर्थ है विचार, विवेचन, समीक्षा, परीक्षण आदि। अर्थात् आम आदमी की सोच को विमर्श कहा जाता है। स्त्री विमर्श नारी के संपूर्ण व्यक्तित्व पर विचार करता है। स्त्री विमर्श वर्तमान युग की देन है जो पश्चिमी स्त्री मुक्ति आंदोलन से प्रभावित रहा है। हिन्दी साहित्य में अनादिकाल से स्त्री का चित्रण होता ही रहा है। उस वक्त नारी की स्थिति अत्यंत दयनीय रही। समाज से या परिवार से उसे जो भी मिला उसे उसने स्वीकार किया। इसका मुख्य कारण था शिक्षा की कमी। अशिक्षा के कारण वह अनभिज्ञ ही रही कि उसकी भलाई किसमें है, क्या योग्य है क्या अयोग्य आदि। जैसे-जैसे स्त्री ने शिक्षा हासिल की तब उसकी सोच में बदलाव आने लगा, वह अपने बारे में सोचने लगी। स्त्री के इस बदले हुए रूप का परिचय आधुनिक कथा लेखिकाओं की रचना में नारी चेतना, नारी विद्रोह, नारी संवेदना, नारी विमर्श आदि पर अपने विचार केन्द्रित किये हैं।

आधुनिक कथा लेखिकाओं के साथ और एक नाम प्रमुख रूप से उभर कर सामने आता है और वह है मधु कांकरिया जी का। उपन्यास, कहानी, यात्रा वृत्तान्त आदि के द्वारा हिन्दी कथा साहित्य को अपना विशेष योगदान दिया और अधिक समृद्ध बनाने में सहायक रही। मधु जी के चार उपन्यास तीन कहानी संग्रह, यात्रा वृत्तान्त आदि प्रकाशित हैं।

यहाँ पर मैंने मधु जी का कहानी संग्रह ‘.....अंत में ईशु’ में अभिव्यक्त नारी इस पर विचार करने का अल्पसा प्रयत्न किया है। ‘.....अंत में ईशु’ में मधु जी की दस कहानियाँ संग्रहीत हैं।

एक परिवार में नारी अनेक रूप निभाती है-माँ, पत्नी, सेविका आदि। यह सर्वविहित है कि बड़े शहर में घर गृहस्थी को निभाना एक स्त्री के लिए अत्यंत कष्टप्रद होता है क्योंकि घर की स्त्री को मुख्यतया गरीबी का सामना करना होता है। गरीबी का सामना करते करते वह तंग

International Conference, Dept of Hindi K.U.D 2018/ - 565

PRINCIPAL

J.S.S. Banahankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gub. Science College,
DHARWAD 580 004.

12 भारत के अवलंस

पं. दीनदयाल उपाध्याय
श्री जगदीश चन्द्र माथुर

प्रधान संपादक

डॉ. विद्यावती जी. राजपूत

संपादक मंडल

श्री एस.ए. पाटिल

डॉ. रजिया बेगम शेख

BHARAT KE AVATANS

Edited by : Dr. Vidyawati G. Rajput

ISBN : 978-93-84480-33-2

© संपादक

प्रकाशक

जगत भारती प्रकाशन

सी-3, 77 विश्व बैंक कालोनी, ए.डी.ए., नैनी
इलाहाबाद-211 008, मो. 9936079167

अक्षर संयोजन

अथर्व ग्राफिक्स

इलाहाबाद, दूरभाष : 9451451587

मुद्रक

संगम आफसेट

बाई का बाग, इलाहाबाद

संस्करण : प्रथम, 2018

मूल्य : रु. 900.00

प्रस्तुत पुस्तक में प्रकाशित आलेख, विभिन्न विचार आदि लेखक के हैं। अतः संपादक, संपादक मंडल, मुद्रक तथा प्रकाशक इन विचारों से सहमत होंगे ही ऐसा नहीं।

वि
सं
का
अंत
विदे
अप
प्रस्
तथ

लि
कोरे
जि
के
बेग
का
दिने

'रीढ़ की हड्डी' में अभिव्यक्त नारी विद्रोह

डॉ. (श्रीमती) नलिनी डी. कुलकर्णी

विद्रोह अर्थात् विरोध करना। मनुष्य ने जब से इस धरती पर कदम रखा है तब से उसमें विद्रोही प्रवृत्ति रही है। सुप्तावस्था में स्थित उसकी यह प्रवृत्ति संदर्भानुसार प्रकट होती है। जब कभी मन के विरुद्ध बात या घटना घटित होती है तब मानव उसे स्वीकार नहीं कर पाता है और वह उसका विरोध करता है। विद्रोह करने की क्षमता मानव को शिक्षा से ही संभव है। शिक्षा ही मानव को सही-गलत, अच्छा-बुरा आदि का अंतर सिखाती, समझाती है। तात्पर्य यह है कि शिक्षा या ज्ञान मनुष्य को धैर्यशाली, साहसी बनातो हैं। एक व्यक्ति के विकास में मति, नीति, गति, चित्त आदि सभी अत्यंत जरूरी हैं। ये सभी एक दूसरे पर ही अवलंबित हैं। अगर इनमें से एक की भी कमी रही तो मनुष्य का विकास हो पाना कठिन है। चाहे नर हो या नारी हर एक के लिए शिक्षा अत्यंत आवश्यक है। इसलिए नर और नारी दोनों में विद्रोह की प्रवृत्ति विद्यमान है।

अनादिकाल से नारी की अवस्था अत्यंत दयनीय रही इसका मुख्य कारण था शिक्षा का अभाव; क्योंकि नारी को पहले पढ़ने की अनुमति नहीं थी। वह घर, रसोई तक ही सीमित थी। वह हमेशा परावलंबी रही उसके अपने स्वतंत्र विचार मानों थे ही नहीं या अपने विचारों को वह कभी किसी के सामने व्यक्त ही नहीं कर पाती। परिणामतः पुराने रीति, रीवाज, रूढ़ी पद्धति आदि को वह खामोशी से स्वीकार करती रही। आधुनिक काल में नारी जैसे-जैसे शिक्षित होने लगी वैसे ही वह सोचने लगी और विद्रोह करने का धैर्य भी जुटाने में सक्षम बन गयी। आधुनिक काल में नारी समाज में अपना भी एक स्थान, मान आदि स्थापित भी करनी चाहती है और पाना भी चाहती है।

आधुनिक काल की प्रसिद्ध लेखिका चित्रा मुद्गल जी का मानना इस प्रकार है समतार्जन के लिए आत्म संघर्ष ही नारी विद्रोह है। नासिरा शर्मा जी मानती है कि घर में हो या बाहर हर स्थान पर पुरुष स्त्री को टकराएगा जो उचित नहीं उसका विद्रोह नारी को करना है। टकराहट का जवाब देना ही होगा। अर्थात् नारी को अगर अपने व्यक्तित्व की पहचान करानी है तो उसे विद्रोह करना ही है। आधुनिक सुशिक्षित नारी विद्रोह करने में कुछ हद तक प्रयत्नशील रही है और यथा संभव जरूरत पड़ने पर विद्रोह भी कर रही है जिसे हम आधुनिक साहित्य की रचनाओं में देख सकते हैं।

भारत के अवतंस / 184

PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College.
DHARWAD 580 084.

हिन्दी आधुनिक साहित्य में नाटक विधा अत्यंत प्रचलित और जनप्रिय विधा रही है। इस काल में असंख्य नाटक तथा एकांकियों की रचना हुई है। हिन्दी नाटक साहित्य अत्यंत समृद्ध रहा है इसे समृद्ध बनाने में अनेकानेक लेखकों का महत्त्वपूर्ण योगदान रहा है। भारतेन्दु, प्रसाद, डॉ. रामकुमर वर्मा, लक्ष्मीनारायण लाल, लक्ष्मीनारायण मिश्र, मोहना राकेश, धर्मवीर भारती, हरिकृष्ण प्रेमी आदि के नाम प्रशंसनीय हैं। इनके साथ-साथ और एक लेखक का नाम सगर्व रहा है और वह है नाटककार जगदीशचंद्र माथुरजी का। माथुरजी श्रेष्ठ नाटककार, एकांकीकार, मूर्धन्य लेखक रहे हैं।

माथुरजी का जन्म 16 जुलाई 1917 को उत्तर प्रदेश के बुलंदशाह जिले में हुआ था। प्रयाग विश्वविद्यालय से अंग्रेजी में एम.ए. की उपाधि माथुरजी ने हासिल की। बचपन से ही इन्हें लिखने का बड़ा शौक था इसलिए 1936 में इन्होंने मेरी बासुरी की रचना की और यह नाटक सरस्वती में प्रकाशित भी हुआ। माथुर जी का बहुमुखी व्यक्तित्व रहा है जैसे कि 6 वर्ष तक बिहार शासन के शिक्षा सचिव के रूप में कार्य किया, आकाशवाणी भारत सरकार के महासंचालक के रूप में कार्यरत रहे, उत्तर बिहार के कमिश्नर के रूप में भी कार्य करते रहे। विजिटिंग फेलों के रूप में हार्वर्ड विश्वविद्यालय में कार्य किया। इतना ही नहीं भारत सरकार के हिन्दी सलाहकार के रूप में रहे। कार्य में व्यस्त रहने के बावजूद भी भारतीय इतिहास और संस्कृति को वर्तमान सन्दर्भ में व्यवस्थित करने का उनका प्रयास चलता ही रहा। तात्पर्य यह कि माथुर जी एक प्रसिद्ध लेखक के साथ-साथ उच्चा पदाधिकारी भी रहे हैं। केवल लेखक ही नहीं बल्कि नाटकों में इन्होंने अभिनय भी किया है।

इनकी रचनाएँ हैं—भोर का तारा, कोणार्क ओ मेरे सपने, शारदीया, दस तसवीरें, पहला राजा आदि। कलिंग विजय, मकड़ी की जाल, खंडहर, खिडकी की राह और बहुत ही जनप्रिय एकांकी है 'रीढ़ की हड्डी'। इन्होंने सामाजिक एकांकी तथा ऐतिहासिक आदर्शवादी एकांकियों की रचना की है। माथुर जी ने अपने सामाजिक एकांकी तथा नाटकों में सभ्य समाज की समस्याओं पर तीखा व्यंग्य किया है।

'रीढ़ की हड्डी' में माथुर जी ने सामाजिक व्यंग्य को दर्शाया है। इस एकांकी का विषय वधु परीक्षा रहा है। अनादिकाल से चली आयी वधु परीक्षा आज भी विद्यमान है। माथुर जी ने इस एकांकी की रचना चार पुरुष पात्र और दो नारी पात्रों के जरीये की है। इसमें दो नारी पात्र माँ और बेटी हैं। माँ पुराने रीतिरीवाज, पद्धति, परंपरा आदि को मानने वाली है और बेटी सुशिक्षित, नए विचारोंवाली है। बेटी में विद्रोह प्रवृत्ति पाई जाती है।

भारतीय समाज में माता-पिता के लिए बड़ी जिम्मेदारी रहती बेटी की शादी। बेटी की शादी के लिए माता-पिता अत्यंत विनयशील बनकर सबकुछ करने के लिए तैयार हो जाते हैं। बेटी के रिश्ते के लिए समय आन पडने पर झूठ भी बोलने के लिए तैयार हो

जाते हैं। अपनी बेटी पढ़ी-लिखी होने के बावजूद भी मैट्रिक पास है इस प्रकार लड़की का पिता वर के पिता को कहता है। जिस प्रकार बाज़ार में बिकाऊ चीजें सजधजकर अच्छी तरह से रखी जाती हैं वैसे ही अपनी बेटी को वर पक्ष के सामने पेश किया जाता है और वर के पिता वधू का सुक्ष्मातिसूक्ष्म निरीक्षण, परीक्षण, जाँच पड़ताल आदि करते हैं। इन सबका चित्रण इसमें हुआ है वर के पिता गोपाल प्रसाद सुशिक्षित है और पेशे से वकील भी है सारी दुनियादारी की बात भी करते हैं और अपने बेटे शंकर जो बी.एस-एसी भी पढ़ता है उसके लिए वधु ऐसी चाहते हैं जो कम पढ़ी लिखी हो, गाना, नाच, पेंटिंग, सिलाई आदि में माहिर हो। इस कारण वधु परीक्षा के समय उमा का चलना, बोलना, गाना, पेंटिंग, चित्रकारी आदि की परीक्षा लेते हैं। यह भी देखते हैं कि लड़की को कहीं चश्मा तो नहीं है। उनका मानना है कि लड़की को चश्मा तभी लग सकता है जब वह अधिक पढ़ी-लिखी है। परन्तु उमा के पिता बताते हैं कि उनकी बेटी मैट्रिक से अधिक पढ़ी-लिखी नहीं है। गोपाल प्रसाद का मानना है कि लड़की को अति नम्र, खामोश होना है उसमें किसी बात की कमी नहीं होनी चाहिए। वर में लाख कमियाँ होने पर भी उसको नजर अंदाज किया जाता है क्योंकि वह लड़का है। अनादिकाल से यह परंपरा रही है कि लड़का कैसा भी हो चल जाता है पर लड़की को रूपवान कम शिक्षित होना ही है। अर्थात् हर हाल में अच्छी होनी है।

उमा की माँ प्रेमा पुराने खयालोंवाली है। वह लड़की की पढ़ाई का विरोध करती है। उसका मानना है कि लड़की को ज्यादा नहीं पढ़ना चाहिए लड़की ज्यादा पढ़ेगी तो मनमानी करेगी और किसी की कुछ सुनेगी नहीं आदि। वह विरोध कहती हैं—“तुम्हीं ने उसे पढ़ा लिखाकर इतना सिर चढ़ा रखा है। मेरी समझ में तो ये पढ़ाई-लिखाई के जंजाल आते नहीं। अपना जमना अच्छा था। ‘आ ई’ पढ़ ली। गिनती सीख ली और बहुत हुआ तो ‘स्त्री सुबोधिनी’ पढ़ ली। सच पूछों तो ‘स्त्री सुबोधिनी’ में ऐसी-ऐसी बातें लिखी हैं—ऐसी बातें की क्या तुम्हारी बी. ए.एम.ए. की पढ़ाई होगी।। और आजकल के तो लक्ष्मण ही अनोखे है।”¹ उमा सजने-संवरने से जब मना करती है तब माँ प्रेमा अपने पति से इस प्रकार कहती है—“अरे मैंने तो पहले ही कहा था ईट्रेस ही पास करा लेते...लड़की अपने हाथ रहती, और इतनी परेशानी न उठानी पड़ती।”² तात्पर्य यह है कि यहाँ पर माँ उच्च शिक्षा का विरोध करती है वर के पिता कहते हैं—कैसे भी हो चाहे पाउडर वगैरह लगाए, चाहे वैसे ही....आपकी लड़की तो ठीक है?” उमा के पिता अपनी बेटी उमा की प्रशंसा करते थकते नहीं हैं। वधु परीक्षा के समय गोपाल प्रसाद जो जो कहते गये सब चुपचाप करती गयी और जब उसकी सहनशीलता समाप्त हो गयी तब उसने स्पष्ट शब्दों में अपने पिता को सुनाना शुरू कर दिया—“बाबू जी जब कुर्सी मेज़ बिकती है तब दुकानदार कुर्सी मेज़ से नहीं पूछता सिर्फ खरीदार को दिखला देता है। पसंद आ गयी तो अच्छा है वरना....।”³

समकालीन भारतीय साहित्य : विविध विमर्श

विविध विधाओं के संदर्भ में

भाग - १

प्रधान संपादक

प्रो. सीताराम के. पवार

सह संपादक

प्रो. प्रभा भट्ट

डॉ. एल. पी. लमाणी

डॉ. शीला चौगुले

डॉ. नीता दौलतकर

हिन्दी विभाग, कर्नाटक विश्वविद्यालय, धारवाड

इंडे की
देवासी वि

हिन्दी साहित्य
वित्त करते
को सामयिक
ने मदी है।
के लिए निप
है बल्कि
दर्शन का
महत्वपूर्ण
सी विमर्श
क प्रश्नों को
अस्मितामृत
मानवीय है
जब अंग्रेजों
में जन्म
तन पर सी
पुंग का प
पर यक
वेध पाय
कारिणी के
की तथाकथि
ति अदा क
इ पाए। आ
में आदिवा
विमर्श अ
एक लोकता
धारणों, मज
आदिवासी

Journal of Hindi

समकालीन हिन्दी साहित्य : विविध विमर्श
(Collective Essays Presented at International Conference on
"Diverse Criticism in Contemporary Indian Literature")

प्रधान संपादक : प्रो. सीताराम के. पवार
© : प्रधान संपादक
प्रकाशक : अमन प्रकाशन कानपुर
मुद्रक : सरस्वति प्रिंटर्स, धारवाड
वर्ष : २०१८
पृष्ठ : ६३१+१२
ISBN : 978-93-86604-74-3
मूल्य : ३००
प्रतियाँ : ३००
सभी हक सुरक्षित हैं ।

प्रस्तुत पुस्तक में प्रकाशित आलेख, विभिन्न विचार, आदि लेखक के हैं । अतः संपादक, संपादक मंडल, मुद्रक तथा प्रकाशन इसके लिए जिम्मेदार नहीं हैं ।

KARNATAK

ಶ್ರೀ ಪ್ರಮೋದ ಭೀ. ಗಾಯ
ಕುಲಪತಿಗಳು

DHA

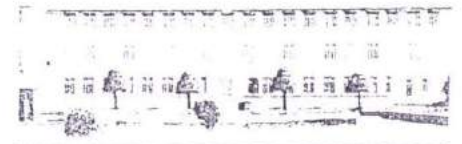
University with P
"ಶ್ರೀ ಪ್ರಮೋದ ಭೀ. ಗಾಯ"

Avate Nagar, Dharwad-580 003 Phone 0836-2215355/255/211

ME

I am Extremely happy to participate in Hindi, Karnatak University, Dh Seminar on the "Contemporary Literature attractive given the diversity of Indian Literature and examine the socio political society. The sub-themes chosen include minority perspectives. What makes the third gender included in the subtitle. I look forward for an intellect will bring laurels to our University congratulate the department of its endeavour.

'Sangem' Vice-Chancellor's Bungalow, P
Ph : 0836-2778550

ले. जनरल यशवंत मांडे की कहानी सहायिका आदिवासी विमर्श

डा. मल्लिकार्जुन के. गोपाल
बहुआयामी दृष्टिकोण हिन्दी साहित्य की विशेषता रही है। समय, स्थितियाँ और चेतना को पभावित करने हुए सर्वव्यापक है। समाकालीन साहित्यिक सृजन का विमर्श को सामयिक उपलब्धि माना जाता है।

२१ वीं सदी विमर्श की मरी है। इस समय कई बर्चिन समग्रों ने अपनी अस्मिता की पहचान के लिए निर्णायक लड़ाई छेड़ रखी है। ये लड़ाईयाँ किसी के विरुद्ध नहीं है बल्कि अपने पक्ष में लड़ी जा रही है। इन लड़ाईयों के पीछे सुविचरित दर्शन कार्य करता है। इस अस्मितागत संघर्षों में आदिवासी संघर्ष एक महत्वपूर्ण और विशिष्ट विमर्श के रूप में अस्तित्व में आया है। आदिवासी विमर्श अपनी आंतरिक संरचना में सामाजिक, आर्थिक एवं सांस्कृतिक प्रश्नों को धारण करता है। आदिवासियों का सवाल दुनिया भर में चल रहे अस्मितामूलक सवालों में सबसे जरूरी सबसे खास और सबसे ज्यादा मानवीय है।

औपनिवेशिक काल में जब ओजों द्वारा अपने व्यापारिक और साम्राज्यवादी हितों के कारण भारत में जल, जंगल और जमीन का लूट शुरू हुआ तो वह आदिवासी जीवन पर सीधा हमला था। क्योंकि यह उनके लिए प्राकृतिक सम्पत्ति पर हमले के रूप में आया। जिनकी पर हमला आदिवासियों के अस्तित्व पर हमले के रूप में आया। जिनकी प्रतिक्रिया में आदिवासियों ने प्रतिरोध प्रारंभ किया था और भारत की विकास की योजनाओं में भी आदिवासियों के लिए अपनी जगह नहीं थी जिसके वे हकदार थे। वे विकास की नथाकथित योजनाओं में लुप्त हो गये या फिर वे विकास की कीमत अदा कर गए? राज्य की लोक कल्याणकारी अवधारणा की भेट चढ़ गयी। आज भूमंडलीकरण, उदारवादी लोकतंत्र और मुक्त बाजार व्यवस्था में आदिवासियों के शोषण बहुआयामी हो चुका है। ऐसे में आदिवासी विमर्श आदिवासियों के पहचान, अस्मिता और उनके अधिकारों का एक लोकतांत्रिक, तार्किक और मानवीय कोशिश है। जो गिथकों, सांस्कृतिक धाराओं, राजनैतिक, सांस्कृतिक, आर्थिक सामाजिक तथा साहित्यिक क्षेत्रों में आदिवासी से जुड़े हुए स्वयं की पहचान और खोज करता है।

रणेन्द्र का उपन्यास गायब होता देश आदिवासी समाज की इन्हीं समस्याओं, संकट की स्थिति, उनकी कला एवं संस्कृति, आदि को केंद्र में रखकर लिखा गया है। गायब होता देश (पेंगुइन बुक्स २०१४) से प्रकाशित इनका दूसरा उपन्यास है। गायब होता देश आदिवासी समाज की मुंडा जनजाति को केंद्र में रख कर इनका वास्तविकताओं से समाज को अवगत करने का सराहनीय प्रयास किया है। चूंकि रणेंद्र आदिवासी समुदाय के बीच काफी समय से रह रहे हैं। आदिवासी समाज की समस्याओं को देखना सुना और अनुभव किया है। तथा आदिवासी समाज की समस्याओं को आदिवासी समुदाय के बीच रहकर वहाँ के समाज और संस्कृति का सतम अध्ययन भूमंडलीकरण परिप्रेक्ष्य में किया है। रणेन्द्र ने भूमंडलीकरण रूपाँ ओषी के विभिन्न आयामों खासकर आर्थिक आयाम को लिया है, और इस आर्थिक आयाम का क्या रूपभाव आदिवासी समाज एवं संस्कृति पर पड़ रहा है इस सही-सही पहचानने का प्रयास किया है। इसलिए भूमंडलीकरण के दो में गायब होता देश को विश्लेषित करना उपयुक्त हो जाता है। पूँजीवादी विकास की दौड़ में शामिल लोग किस तरह घास की तरह पंग-मानव समुदाय को चरते जा रहे हैं, गायब होता देश इसी की मार्मिक कहानी है। एक विडम्बना यह भी है कि इस शोषण और लूट में स्वयं आदिवासी तबक के उच्च पदों पर पढ़े हुए लोग भी शामिल हैं। लेकिन वही दूसरी तरफ सोमेश्वर मुंडा, नीरज पाहन, अनुजा पाहन, सोनामनी (एसे आदिवासी लोग भी हैं जो अपना सब कुछ त्याग कर इन शोषण करण वालों या यों कहें की पूँजीवादी तबकों से संघर्ष करने करते हैं। इन लोगों को इसमें छोटी-छोटी ही सही लेकिन सफलताएँ मिलती जाकर हैं। इस उपन्यास में इव्यावन छोटे-छोटे अध्यायों (कल गिनाकर ३८ पृष्ठों) में विभाजित है। प्रथम अध्याय का शीर्षक है 'गणेशदगी या ब्लैकहोल की यात्रा' और अंतिम अध्याय 'कोन जिता है तेरी जल्दक के सर होने तक' है। यह उपन्यास शिल्प की दृष्टि से एक डायरीनुमा उपन्यास बन गया है। यह डायरी उपन्यास के ही पात्र किशन विदोही की है, डायरी से ही संकेत मात्र मिलने लगते हैं लेकिन बावजूद इसके इस (पात्रकार किशन विदोही की हत्या) हत्या की गुथी उपन्यास के अंत तक अनसुलझी ही रह जाती है। लेकिन इस हत्या की गुथी सुलझाने की प्रक्रिया में ही उपन्यास में चित्रित सारी घटनाएँ और प्रसंग एक-एक करके कथा के रूप में पाठकों के समक्ष आते रहते हैं और उपन्यास की कड़ी साबित होते हैं। इस प्रकार से इन्हीं छोटे-बड़े प्रसंगों से इस महाकाव्यात्मक उपन्यास का फलक भी विस्तृत होता है। गायब होता देश उपन्यास के इसी विस्तृत और व्यापक कलेवर पर मैत्रीय पृष्ठा की यह टिप्पणी बहुत ही महत्वपूर्ण लगती है - 'यह उपन्यास बड़े फलक का आख्यान समेटे हुए अपनी लोक समाज के अदृष्ट दर्शन करता है - गीत, नृत्य के साथ सुरवाटु भोजन की ऐसी तस्वीरें पेश करता है कि बरबस ही इस क्षेत्र में उतर जाने का भी चाहता है।'

PRINCIPAL

“DEMOCRACY : THE INDIAN EXPERIENCE”

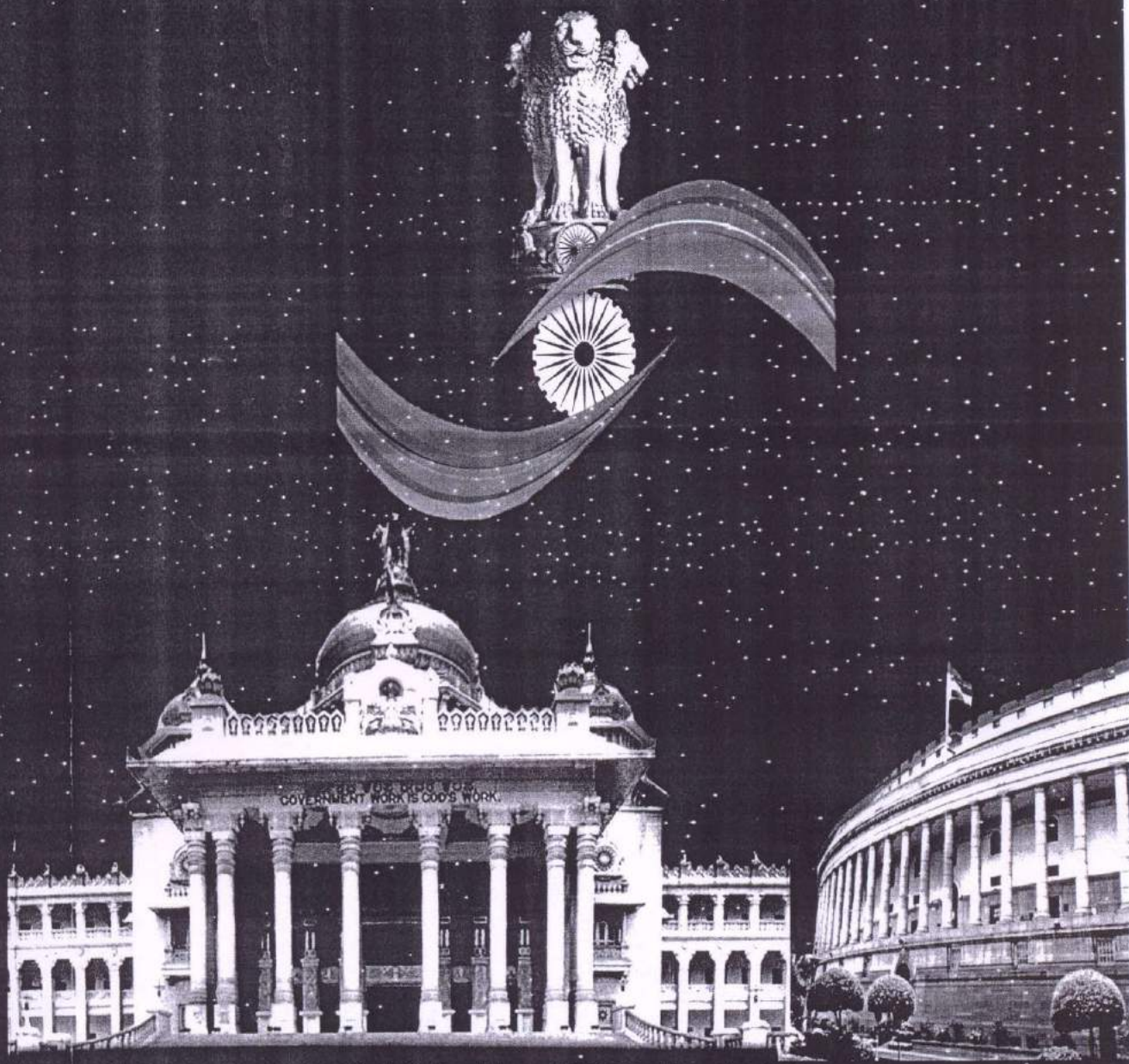
2018

“ವಿಜ್ಞಾನಪ್ರಭುತ್ವ : ಭಾರತದ ಅನುಭವ”

Volume-XVII

February-2018

KARNATAKA JOURNAL OF POLITICS

Published by : ICSSR–New Delhi,

Davangere University Colleges' Political Science Teachers' Forum,

SBC First Grade College for Women & Athani P.G. Centre,

ARM First Grade College & P.G. Centre

on behalf of

KARNATAKA STATE POLITICAL SCIENCE TEACHERS' ASSOCIATION (R)

KARNATAKA JOURNAL OF POLITICS

EDITORIAL BOARD

Editor Chief :
Prof. S.A. Javeed

Members :

Dr. Chidananda R.G.
Prof. M.R. Halasangi
Dr. Ashokkumar V. Paled
Dr. M.G. Khan
Dr. Chandrashekar K.
Dr. P.L. Dharma

Dr. Ratnakara B.M.
Dr. N.M. Sali
Dr. Smt. K.G. Tadasad
Dr. G.T. Ramachandrappa
Dr. D.L. Chabnur
Prof. Vishmanatha K.

Published by :

KARNATAKA STATE POLITICAL SCIENCE TEACHERS' ASSOCIATION (R)

ICSSR -New Delhi

*Davangere University Colleges'
Political Science Teachers' Forum,*

**SBC First Grade College for Women & Athani P.G. Centre,
ARM First Grade College & P.G. Centre**

[Signature]
PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College,
DHARWAD - 580 004.

CONTENTS

Sl. No.	Title of Paper	Page No.
24	IDENTITY, PLURALITY AND POLITICAL COMMUNITIES: A BET ON DEMOCRATIC POLITICS Sahana. Hongal, Lecturer,	102 - 150
26	GOOD GOVERNANCE IN INDIAN DEMOCRACY: A STUDY Dr. Basavaraj Benakanhalli	106 - 109
27	CHALLENGES BEFORE INDIAN DEMOCRACY: CORRUPTION AND CRIMINALIZATION OF POLITICS. Dr. Ganesh B.S	110 - 113
28	CASTE POLITICS Prof. Sunanda .M. Madar Dr M. B Dalapati	114 - 115
29	"ಇ-ಆಡಳಿತದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ಸರೇಗಾ ಕಾಯ್ದೆ" ಡಾ.ಎಸ್.ಎ. ಜಾವೀದ್ ಆನಂದ. ಎಸ್. ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ.	116 - 118
30	ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತದ ಪಾತ್ರ ಡಾ. ಆರ್.ಬಿ. ಚಿದಾನಂದ	119 - 122
31	ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ರಾಜಕೀಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಡಾ. ಹೆಚ್. ಬಸವರಾಜ,	123 - 127
32	ಚುನಾವಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಕಾಯ್ದೆ - ೧೯೫೧ ರ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಎಂ.ಟಿ. ಭಾರತಿ,	128 - 131
33	ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆ (Judicial Activism) ಡಾ. ಪಿ.ಎಸ್. ಗಂಗಾಧರ,	132 - 137
34	ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗದ ಪಾತ್ರ ಎಂ. ಸತೀಶ	138 - 140
35	"ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸಮಾಜ" ಶಿವಣ್ಣ, ಡಾ. ಬಿ.ಹೆಚ್.ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ,	141 - 147
36	ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಸಮಾಜಿಕ ಚಳವಳಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಶಿವಕುಮಾರ ಪಿ.ವಿ.	148 - 153
37	ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳು ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ, ಎ	154 - 156
38	ಭಾರತದ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ರಹಮತ್. ಈ	157 - 159
39	ಸಂಸತ್ತಿಗೆ ೬೫ ವರ್ಷ ಹಾಗೂ ಅದರ ಅವನತಿ : ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ ಡಾ ಹಸನಸಾಬು ಕಟಗೂರ ಸಂಶೋಷಕುಮಾರ ಕುಂಬಾರ, ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ.	160 -163
40	"ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಆಡಳಿತದ ಮೂಲ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ" ಡಾ. ಎಸ್.ವಿ. ಪಾಟೀಲ್,	164 - 168
41	ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪಾತ್ರ : ಒಂದು ನೋಟ ಆರವಿಂದ ಲ. ಅಮಲರಾಜು ಡಾ. ಎಮ್.ಜಿ. ಖಾನ್	169 - 174
42	ಸೆಕ್ಯುಲರಿಸಂ ಕೂಸಾದ ಹಿಂದೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದ ಸಂಶೋಷಣೆ ಇ.	175 - 179
43	ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳು - ಒಂದು ವಿಮರ್ಶೆ ಸ್ವಾಮಿ. ಹೆಚ್. ಡಾ.ಬಿ.ಹೆಚ್ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ,	180 - 184
44	ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್ ಸಾವಂತ್.ಹೆಚ್.ಟಿ.	185 - 187
45	"Corruption and criminalization of politics" Prof. Mohan Benageri, Prof. B R Anusha	188 - 192
46	ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಧೋರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು ಡಾ. ಎ. ಷಣ್ಮುಖಿ. ವೀಣಾ. ಈ.	193 - 198
47	ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಂತರರಾಜ್ಯ ಜಲ ವಿವಾದಗಳು : ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತ್ಯರ್ಥದ ಅವಲೋಕನ ಡಾ. ಎಂ.ಜಿ. ಖಾನ್, ವಿರುಪಾಕ್ಷಪ್ಪ ವೈ.ಕೆ.	199 - 203
48	ಭಾರತದ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಪಾತ್ರ ಡಾ. ಕೆ. ಚಂದ್ರಪ್ಪ,	204 - 207
49	ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಡಾ. ಜಿ.ಎಲ್. ರಜಪೂತ	208 - 211
50	ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಪದ್ಧತಿ ಡಾ. ಮಂಜುಳಾ. ವೀ. ಪೂಜಾರ,	212 - 215

PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce & Science College,
Shantikumar Gubbi Science College,
DHARWAD 580 004

Feb - 2018
ISBN-978-81-925462-23

PLURALITY AND POLITICAL COMMUNITIES: A BET ON DEMOCRATIC POLITICS

* **Sahana. Hongal**, Lecturer,

action

The process of "identity" construction has become a fundamental issue for the understanding of the complex dynamics of current societies: "it can be argued that "identity" has now become a prism through which all other aspects of interest in contemporary life are discovered, understood, and examined. The questions established from the social analysis are being referred and renovated in order to adjust to the discourse that now revolves around the axis of "identity" (Bauman, 2001: p. 161 [18]). However, the very question of the construction of identities has become so complex because of the plurality of paths and aspects that can intervene for their formation. Traditionally, identities had been established from the main references of belonging to a territorial community, nation, or ethnicity.

It was generally established from the convergence of those elements in a more or less stable environment that allowed their continuity without many difficulties. Now those referents have been drastically disrupted with the increasing expansion of globalization, the influence of communication media, the incessant flows of economic exchanges, and massive emigration processes. Besides, the forms of socialization are not being woven through the mediation of universal referents. Therefore, we can now speak of our "complex identity".

The territorial principle was able to establish those delimitations that allowed distinctions between belonging in one given state and another. However, the not so clear geographic coordinates will be stabilized only during the nineteenth and twentieth centuries. The sovereignty principle conferred the right to govern within the previously determined territory. And the autonomy of the states spoke of the real power they had to determine and articulate particular political goals independently from other state configurations. These entities managed to sufficiently integrate the specific characteristics of a "people" within the territory configured by a national state.

The political community thus constituted a "national community of destiny" that retained cultural identity features as a territorially settled people. It is pertinent to clarify in this point, that the connotation of people assumed here is freighted with political construction; therefore, we have to distinguish between, on the one hand, "(im)possible people" with a markedly idealized character, and on the other, "real people", whose characterization is mostly related to political action, as an exercise for its configuration as a political society in the public sphere.

Understood in such a way, the political community constituted the propitious space for the development of citizenship and democratic politics. This development will be achieved

Sahana. Hongal, Lecturer,
Nidavani Commerce College,
Dharwad.

mainly through governing tenets has become one and contemporar

What we character by in processes. Political regional and global effective power international ent sovereignty and contingent proce

In the first construction of demands, and in of a notion of a simultaneously; members based but above all on or "political pers to be differentiat what makes the c

The political: the participative sufficient for th members. And it respect" for the Given that one c coexist and reco: can become the various forms of

Political cc relations and st inequality, hiera but the dialectic those states cons which political; the evolution pr 1) Political p emergence of v powers makes it and exchanged influence .

PRINCIPAL

S.S. Banashankari Arts, Commerce & Science College
Dharwad 580 004.

15

International Conference on

**Impact of Demonetization and
Goods and Services Tax (GST)
on Indian and Global Economy**

Scanned by TapScanner

Scanned by TapScanner

**IMPACT OF DEMONETIZATION AND GOODS AND SERVICES TAX
(GST) ON INDIAN & GLOBAL ECONOMY**

Publisher : Smt. & Shri G. S. Akkihal College of
Commerce and Post Graduate Institute of
Commerce, Saptapur, Dharwad
Ph : 0836-2773314 / 16
E-mail : akkihalcollege@gmail.com

Copy Right : Author

First Edition : 2018

ISBN : 978-93-5300-515-3

Pages : x + 501

Copies : 500

Paper used : 70 GSM Maplitho

Price : Rs. 500/-

Size : Demy 1/8th

Cover & Typeset : R. K. Hegde, Dharwad

Printed at : B. G. Offset Printers, Dharwad

CONTENTS

Demonetization

1. **Demonetization and Black Money** 3
- Prof. Nandimath Omprakash. V
2. **The Political Economy of the 'Demonetization' of the 8th of November 2017** 18
- Nitin Khot
3. **Demonetization and Its Consequences** 28
- Dr. N S Viswanath
4. **Demonetization and It's Impact** 38
- Dr. B H Nagoor
5. **Impact of Demonetization on Micro Small and Medium Enterprises with special reference to Hubli-Dharwad** 45
- Dr. N M Makandar
6. **Impact of Demonetization on the Finance Sector** 59
- Dr. Prashant S Desai
7. **Demonetization & It's Effects on E-Banking – Study of Dharwad -Hubli City** 69
- Dr. Shivappa, Mr. Chaitanya S Kittur & Dr. Ronil Manohar
8. **A Study on post Demonetization on the Remonetization with Reference to Jana Dhan Yojana** 78
- Mallikarjun M Maradi
9. **Demonetization in India – An avenue for Digitalization and Curbing Black Money** 92
- Martina N Nicholas & Steffi J Bhasme
10. **Demonetization: A way towards Development** 98
- Prof. Indrayani Katti
11. **Demonetization and Black Money:A Legal Perspective** 106
- Dr. Savita L Patil
12. **Impact of Demonetization on Financial & other Sectors** 120
- Dr. Neelakka C Patil & Dr. B S Naregal
13. **Demonetization : A Radical Measure to Transformation of Indian Economy** 129
- Dr. Shoukat Ali Magalmani & Miss Tanuja Rokhade
14. **Impact of Demonetization and Goods and Service Tax (GST) on Indian Economy** 145
- Purnima D Kambale

Demonetisation: A Radical Measure to Transformation of Indian Economy

- Dr. Shoukat ali M Magalmani¹, Ms. Tanuja Rokhade²

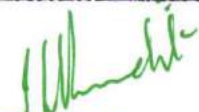
Introduction:

India has traditionally been a cash intensive economy. According to an estimate, about 78 per cent of all consumer payments in India are affected in cash (GOI 20016)³. But the decision of the government on 8th November 2016 to withdraw Rs. 500 and Rs. 1000 of notes in circulation has thrown India into disarray. Such a large and unexpected policy change naturally carries with it, a large collateral damage at least in the short run. This is particularly true for our country because of large informal sector which mainly depended on cash. Informal sectors of Indian Economy including 106 activities like agriculture, workers in construction, local transport, community services and small workshops like shoe makers and garment makers, petty businessmen, street venders, small artisans, household women, rural populations and the urban poor and middle class got affected.

Meaning of Demonetization:

Demonetization is a radical monetary step in which a currency unit's status as a legal tender is declared invalid. This is usually done whenever there is a change of national currency, replacing the old unit with a new one. Such a step, for example, was taken, when the European Union nations decided to adopt Euro as their currency. However, the old currencies were allowed to convert into new currencies for a period of time in order to ensure a smooth transition through demonetization.

1. Associate Professor, HOD, Dept. of Economics, JSS Banashankari Arts, Commerce & S. K. Gubbi Sc. College, Vidyagiri, Dharwad
2. Ass. Professor, Dept. of Economics, JSS Banashankari Arts, Commerce & S. K. Gubbi Sc. College, Vidyagiri, Dharwad

PRINCIPAL

ವಿಹಂಗಮ

ಕನ್ನಡದ ಕವಲುಗಳ ಸಂಗಮ

ವಿಹಂಗಮ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
 ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ಭಾಷೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಬ
 ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ
 ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಈ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ,
 ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ, ಘಟ್ಟಗಳ ಕುರಿತು, ಕನ್ನಡ
 ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಮಗ್ರ ಕವಲುಗಳ ವಿವೇಚನೆ, ಚರ್ಚೆ, ಪರಿಶೀಲನೆ,
 ಸಂಶೋಧನೆ, ಚಿಂತನೆ, ಪರಿಚಯ ಕುರಿತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ
 ಅಭ್ಯಾಸಪೂರ್ಣ ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ
 ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಲೇಖನಗಳು ತುಂಬಾ ವಿಭಿನ್ನ ವಿಶೇಷ
 ಹಾಗೂ ಓದುವ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತವೆ. 'ವಿಹಂಗಮ' ಎಂಬ
 ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಈ ಸಂಪಾದನಾ ಗ್ರಂಥ ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವುದು.
 ಪ್ರಕಾಶಿತಗೊಂಡ ಲೇಖಕರ ಪರಿಶ್ರಮ ಹಾಗೂ ಬಿ. ಎಲ್. ಡಿ. ಇ.
 ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಇಂಥ ಪ್ರಕಟಣೆ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡಿರುವುದು ನಾರ್ಥಕದ
 ಕೆಲಸ. ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ
 ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ದಾಖಲೆಯಾದ
 ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾದ
 ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಗ್ರಂಥವಿದು. ಕನ್ನಡ
 ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಆಕರವಾಗಬಲ್ಲ ಗ್ರಂಥ ಎಂಬ
 ಸದಾಶಯ ನಮ್ಮದು. ಹಿರಿಯ, ಕಿರಿಯ, ಅಧ್ಯಯನಶೀಲ ಬರಹಗಾರರ
 ವಿಶಿಷ್ಟ ಬರವಣಿಗೆಯ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಭಾವಗಳು, ಚಿಂತನೆಗಳು,
 ಚರ್ಚೆಗಳು, ವಿವೇಚನೆಗಳು, ಪ್ರಸ್ತುತತೆಗಳು, ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಆಯಾಮಗಳು,
 ಶೋಧ, ನೋಟಗಳ ಕುರಿತು ಕನ್ನಡದ ಮನಸ್ಸುಗಳ, ಕನಸುಗಳ
 ಕನವರಿಕೆ, ಕಲ್ಪನೆ, ಸತ್ಯಶೋಧದ ವಿಷಯ ವಿಭಿನ್ನತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.
 ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಕವಲುಗಳ ಸಮಗ್ರವಾದ ಅವಲೋಕನ
 ಕಲನವೇ ಈ ವಿಹಂಗಮ.

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
 ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಪುರ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

• ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ • ಡಾ. ಎನ್. ಎಂ. ನಾಲತವಾಡ • ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಮಾಗಣಗೆರಿ

ಸಹ ಸಂಪಾದಕರು

• ಡಾ. ಎನ್. ಎಂ. ನಾಲತವಾಡ • ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಮಾಗಣಗೆರಿ

16, 17, 18, 19

ಪರಿವಿಡಿ

೧. ಡಾ. ವಿ. ಕೃ. ಗೋಕಾಕರ-ಭಾರತ ಸಿಂಧು ರಶ್ಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳು • ಡಾ. ಜಿನದತ್ತ ಅ. ಹಡಗಲಿ	೧
೨. ದಾಸೋಹ : ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ • ಡಾ. ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋಣಿ	೫
೩. ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ಕೃಷ್ಣಾ ಸೋಬ್ಬಿ • ಡಾ. ಎಸ್. ಟಿ. ಮೇರವಾಡೆ	೧೩
೪. ಜನಪದರಲ್ಲಿನ ನಂಬಿಕೆಗಳು • ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ	೨೨
೫. ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿಯ ಶ್ರೀ ಮ. ನಿ. ಪ್ರ ಮುರುಘೇಂದ್ರ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ ಜೀವನ ದರ್ಶನ • ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ	೪೭
೬. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತತೆ • ಡಾ. ಕಲ್ಯಾಣರಾವ ಜಿ. ಪಾಟೀಲ	೫೭
೭. ಕಾದಂಬರಿ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅ.ನ.ಕೃ. • ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಮಾಗಣಗೇರಿ	೭೦
೮. ಯಕ್ಷಗಾನ ಒಂದು ಅವಲೋಕನ • ಎಸ್. ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ	೭೮
೯. ೧೨ ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನಕಾರರ ಅನುಭಾವ ಸಾಹಿತ್ಯ • ಪ್ರೊ. ದೀಪಾ ಸಂಕಪಾಳೆ	೮೧
೧೦. ದಲಿತತೆ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆ • ಶ್ರೀ ಜಗದೀಶ ಎಂ. ಬಡಿಗೇರ	೮೪
೧೧. ಬಾನು ಮುಷ್ಕಾಕ್ ಅವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾಜಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿರೋಧದ ನೆಲೆಗಳು • ಟಿ. ಎಸ್. ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ	೯೦

[Signature]
PRINCIPAL
 J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
 Shantikumar Gubbi Science College
 DHARWAD 580 004.

೩೮. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ : ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ	೨೦೬
• ರಾಜಕುಮಾರ ಸಂಗಪ್ಪ ವಡ್ಡರ	
೩೯. ಡಿ. ಬಿ. ರಜಿಯಾ ಅವರ ಕಾವ್ಯಗಳ ವಿವೇಚನೆ	೨೧೦
• ಪ್ರೇಮಾಂಜಲಿ ಎಂ ಕಲಕೇರಿ	
೪೦. ಸರ್ವಜ್ಞ ಕಂಡ ಸಮಾಜ	೨೧೪
• ರಾಜು ಕೂಡಗಿ	
೪೧. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಸಂವೇದನೆ	೨೧೯
• ಶಿವಕುಮಾರ	
೪೨. ಹಳಗನ್ನಡ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಒಂದು ಅವಲೋಕನ	೨೨೨
• ಸುಶಿಲಾದೇವಿ ಬಿ. ಬೆಟಗೇರಿ	
೪೩. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಾಲ	೨೨೮
• ಶೃತಿ ಚಿನಗುಂಡಿ	
೪೪. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮ	೨೩೫
• ಪ್ರೊ. ಶ್ರೀಮತಿ ಜಯಶ್ರೀ ಬಿ. ಬಿರಾದಾರ	

ಡಾ. ವಿ. ಕೃ. ಗೋಕಾಕರ-ಭಾರತ ಸಿಂಧು
ರಶ್ಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳು

• ಡಾ. ಜಿನದತ್ತ ಅ. ಹಡಗಲಿ

ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡಿವೆ. ಡಾ. ವಿ. ಕೃ. ಗೋಕಾಕರ 'ಭಾರತ ಸಿಂಧು ರಶ್ಮಿ'ಯೂ ಕೂಡಾ ಒಂದು. ಇದರ ಬರವಣಿಗೆ ೧೯೭೨ ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡು ೧೯೭೮ರಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಂಡು ೧೯೮೨ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರುವುದು. ಅಂದರೆ ಏಳು ವರ್ಷಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲಶ್ರುತಿ. ಇದು ವೈದಿಕ ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ಕಥೆ. ಆರ್ಯ-ದ್ರಾವಿಡ ಕುಲಗಳ ಸಂಪರ್ಕ, ಸಂಘರ್ಷ, ಸಮ್ಮಿಲನಗಳ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವಮಾನವನಾಗಿ ಬೆಳೆದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಸಂಕೀರ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮಹಾದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಹರಹು ವಿಶಾಲ-ವಿಸ್ತಾರವಾದದ್ದು. ಸುಮಾರು ಎರಡು ನೂರು ಪಾತ್ರಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದ್ದು, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಕಥೆಯ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದು. ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಬೆನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ 'ವಿಶಾಲ ವರ್ಣನೆಗಳು, ಪರಿಸರದೊಡನೆ ಭೀಕರ ಹೋರಾಟ, ಹೃದಯ ಶುದ್ಧಿಯ ಪ್ರೇಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಕಳಸವಿಡುವ ಅನುಭಾವದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಇವೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿಯ ಕಥಾನಕದಲ್ಲಿ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ, ವಸ್ತು, ವರ್ಣನೆ, ಯುಗಪ್ರಜ್ಞೆ, ಜನಾಂಗಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜೀವನ ದರ್ಶನ, ಕಾವ್ಯ ಸಂದೇಶ ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೃತಿ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ೧೨ ಕಾಂಡಗಳಿದ್ದು, ೩೫ ಸಾವಿರ ಸಾಲುಗಳು, ಸರಳ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಎರಡು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಥಾನಾಯಕ 'ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ' ರಾಘವಾಂಕನ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಲ್ಲ, ಋಗ್ವೇದ ಕಾಲದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಇವನು ಸಾತ್ವಿಕ ನಾಯಕ. ಡಾ. ರಂಗರಾಜ ವನದುರ್ಗ ಅವರು ಗುರುತಿಸಿದ ಹಾಗೆ "ಈ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ವೇದ, ವೇದಾಂತ, ಆಡಳಿತಗಾರ, ಅಧಿಕಾರಿ, ದಿಗ್ವಿಜಯದ ದೊರೆ. ಮೂಲತಃ ಈತ ವಿಶ್ವರಥ ಮುಂದೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಾದ, ವಿಶ್ವರಥ ಮತ್ತು

Handwritten signature

PRINCIPAL
J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College
DHARWAD 580 004.

ವಿಹಂಗಮ

ಕನ್ನಡದ ಕವಲುಗಳ ಸಂಗಮ

ವಿಹಂಗಮ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ
ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಈ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ, ಘಟ್ಟಗಳ ಕುರಿತು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಮಗ್ರ ಕವಲುಗಳ ವಿವೇಚನೆ, ಚರ್ಚೆ, ಪರಿಶೀಲನೆ, ಸಂಶೋಧನೆ, ಚಿಂತನೆ, ಪರಿಚಯ ಕುರಿತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಅಭ್ಯಾಸಪೂರ್ಣ ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಲೇಖನಗಳು ತುಂಬಾ ವಿಭಿನ್ನ ವಿಶೇಷ ಹಾಗೂ ಓದುವ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತವೆ. 'ವಿಹಂಗಮ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಈ ಸಂಪಾದನಾ ಗ್ರಂಥ ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವುದು. ಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿತಗೊಂಡ ಲೇಖಕರ ಪರಿಶ್ರಮ ಹಾಗೂ ಬಿ. ಎಲ್. ಡಿ. ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಇಂಥ ಪ್ರಕಟಣೆ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡಿರುವುದು ಸಾರ್ಥಕದ ಕೆಲಸ. ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ದಾಖಲೆಯಾದ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾದ ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಂಕಲನ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಗ್ರಂಥವಿದು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಆಕರವಾಗಬಲ್ಲ ಗ್ರಂಥ ಎಂಬ ಸದಾಶಯ ನಮ್ಮದು. ಹಿರಿಯ, ಕಿರಿಯ, ಅಧ್ಯಯನಶೀಲ ಬರಹಗಾರರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಬರವಣಿಗೆಯ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಭಾವಗಳು, ಚಿಂತನೆಗಳು, ಚರ್ಚೆಗಳು, ವಿವೇಚನೆಗಳು, ಪ್ರಸ್ತುತತೆಗಳು, ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಆಯಾಮಗಳು, ಶೋಧ, ನೋಟಗಳ ಕುರಿತು ಕನ್ನಡದ ಮನಸ್ಸುಗಳ, ಕನಸುಗಳ ಕನವರಿಕೆ, ಕಲ್ಪನೆ, ಸತ್ಯಶೋಧದ ವಿಷಯ ವಿಭಿನ್ನತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಕವಲುಗಳ ಸಮಗ್ರವಾದ ಅವಲೋಕನ ನ ಕಲನವೇ ಈ ವಿಹಂಗಮ.

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ
ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಪುರ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
● ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ ● ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ
ಸಹ ಸಂಪಾದಕರು
● ಡಾ. ಎಸ್. ಎಂ. ನಾಲತವಾಡ ● ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಮಾಗಣಗೇರಿ

16, 17, 18, 19

ಪರಿವಿಡಿ

೧. ಡಾ. ವಿ. ಕೃ. ಗೋಕಾಕರ-ಭಾರತ ಸಿಂಧು ರಶ್ಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳು • ಡಾ. ಜನದತ್ತ ಅ. ಹಡಗಲಿ	೧
೨. ದಾಸೋಹ : ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ • ಡಾ. ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋಣಿ	೫
೩. ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ಕೃಷ್ಣಾ ಸೋಬ್ಬಿ • ಡಾ. ಎಸ್. ಟಿ. ಮೇರವಾಡೆ	೧೩
೪. ಜನಪದರಲ್ಲಿನ ನಂಬಿಕೆಗಳು • ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ	೨೨
೫. ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿಯ ಶ್ರೀ ಮ. ನಿ. ಪ್ರ ಮುರುಘೇಂದ್ರ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ ಜೀವನ ದರ್ಶನ • ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ	೪೭
೬. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತತೆ • ಡಾ. ಕಲ್ಯಾಣರಾವ ಜಿ. ಪಾಟೀಲ	೫೭
೭. ಕಾದಂಬರಿ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅ.ನ.ಕೃ. • ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಮಾಗಣಗೇರಿ	೭೦
೮. ಯಕ್ಷಗಾನ ಒಂದು ಅವಲೋಕನ • ಎಸ್. ಹಳ್ಳಕೇರಿ	೭೮
೯. ೧೨ ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನಕಾರರ ಅನುಭಾವ ಸಾಹಿತ್ಯ • ಪ್ರೊ. ದೀಪಾ ಸಂಕಪಾಳೆ	೮೧
೧೦. ದಲಿತತೆ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆ • ಶ್ರೀ ಜಗದೀಶ ಎಂ. ಬಡಿಗೇರ	೮೪
೧೧. ಬಾನು ಮುಷ್ಠಾಕ್ ಅವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾಜಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿರೋಧದ ನೆಲೆಗಳು • ಟಿ. ಎಸ್. ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ	೯೦

Dr. R.V. Patil
Dept of Kannada

ಜನಪದರಲ್ಲಿನ ನಂಬಿಕೆಗಳು

• ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ರಹಸ್ಯಮಯವಾದ ಸೃಷ್ಟಿಯು ದೈವ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ನಂಬಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಇಂಥ ವಿಸ್ಮಯಕಾರಿಯಾದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಅತಿಮಾನುಷ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು 'ದೇವರೆಂದು' ಮಾರಕವಾದ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು 'ಸೃತಾನ-ದೇವ' ಎಂದು ನಂಬಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಆರಾಧಿಸುವ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಹೀಗೆ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಆಚಾರಗಳೇ ಜನಪದರಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಗಳಾಗಿ ಬಲಗೊಂಡವು. ದೇಶ ಪ್ರದೇಶವಾರು ಭಿನ್ನ-ಭಿನ್ನ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಹಾಗೆ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮೈತಳೆದವು. ನಂಬಿಕೆಗಳು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವು, ಯಾಕೆ ಹುಟ್ಟಿದವು ಎಂದು ನಿಖರವಾಗಿ ಹೇಳುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ನಂಬಿಕೆಗೂ ಮಾನವನಿಗೂ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲದವನು ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನಪದರು ನಿತ್ಯ ತಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಜೀವನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ-ನಂಬಿಕೆ ಇರಬೇಕು, ನಂಬು, ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ನಂಬಿಕೆಲ್ಲ ಬಿಡ್ಡಿ, ನಂಬಿ ಕೆಟ್ಟವರಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಗಾದೆಮಾತಿನೊಂದಿಗೆ-ನಂಬಿ ಕರದೊಡೆ ಓ ಎನ್ನನೆ ಶಿವನು'. ಹೀಗೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮೀಣ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಜನರು ನಂಬಿಕೆ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನರಿಗೆ 'ನಂಬಿಕೆ ಎಂಬುದು ತುಂಬಾ ಮಹತ್ವ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಯಾವುದಾದರೂ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ನೋಡಪಾ ನನ್ನ ಮ್ಯಾಗ ನಂಬಿಕೆ ಇದ್ದ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡು ಇಲ್ಲದ್ದ ಬ್ಯಾಡ, ಮನುಷ್ಯಾಗ ನಂಬಿಕೆ ಭಾಳ ಮುಖ್ಯ ಅನ್ನುವುದಾಗಲಿ, ನಾ ನಂಬಿದವರಿಗೆ ಎರಡು ಬಗೆಂಗಿಲ್ಲಪ್ಪಾ ಎನ್ನವುದಾಗಲಿ, ಏ ಅಂವಾ ಬಾಳ ನಂಬಿಕೆ ಮನುಷ್ಯಾ! ಹಾಗೆ ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿಯರು ಪರಸ್ಪರ ನಂಬಿಕೆಗಾಗಿ-ನನ್ನ ನಂಬರಿ ನಾ ಒಳ್ಳೆಕೆ, ನನ್ನ ನಂಬ ಚನ್ನಾಗಿ ಇರೋಣ ಎಂಬಂತಹ ನಂಬಿಕೆ ಕುರಿತು ದಿನ ನಿತ್ಯ ಜನಪದರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕೇಳುವುದುಂಟು. ಜನಪದರ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿ ಕೆಟ್ಟ ಮ್ಯಾಲ ನರ

PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College.
DHARWAD 580 004.

ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಬಾಳಬಾರ್ದು ಎಂದು ಭಜನೆ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಜನಪದರ ನಂಬಿಕೆ ಕುರಿತು ತುಂಬಾ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಜನಪದರ ಬದುಕೇ ನಂಬಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವುದೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಬಲವಾಗಿ ಆಚರಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಆಚರಣೆಗಳು ಕಾಲಕಳೆದಂತೆ ಪರಂಪರೆಯ ನಂಬಿಕೆಗಳಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಎಂದರೆ ಮಾನವನ ಉದಯದೊಂದಿಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ ಎಂದೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಅನಾಗರಿಕನಾಗಿದ್ದು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಹಸಿಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ತನಗೆ ಹಿತವಾದದ್ದನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದ ಅಹಿತಕರವಾದದ್ದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ಸೋತು ಭಯಪಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಜೀವಕಂಟಕ-ರಾಕ್ಷಸ-ದೇವ-ಭೂತವೆಂದು ಆರಾಧಿಸಿದ. ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಮುನ್ನ ಬೇಟೆಯ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸಿ ಆ ಪ್ರಕಾರ ಬೇಟೆಯಾಡಿದರೆ ಬೇಟೆ ಸಿಗುತ್ತದೆಂದು ನಂಬಿದ. ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಗೂ ಮೀರಿ ಇರುವ ನಿಸರ್ಗ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕರೆದ. ನಾಗರಿಕನಾದಂತೆ ಜೊತೆಗೆ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಬೆಳೆದವು. ಪಂಚಭೂತಗಳನ್ನು ದೇವರೆಂದು ನಂಬಿದ. ಈ ಮೂಲಕ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾದ ಧ್ವನಿ, ಗಿಡ-ಮರ, ಕೆರೆ, ದಾರಿ, ಆಕಾಶ, ಬೆಂಕಿ, ಬಿಸಿಲು, ರಾತ್ರಿ-ಹಗಲು-ಸಂಜೆ-ಮಧ್ಯಾಹ್ನ-ಮುಂಜಾನೆ, ಕೂಗು, ಕಲ್ಲು, ರೂಪ, ದೃಶ್ಯ, ಮೂರ್ತಿ, ಕಟ್ಟಿಗೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳು-ಪಕ್ಷಿಗಳು ಅವುಗಳ ಕೂಗು ದೇಹದ ಅಂಗಾಂಗಗಳ ಚಲನವಲನ, ಕಣ್ಣು-ಕಾಲು, ಭುಜ, ನರಗಳು, ಸೀನು, ಕೆಮ್ಮು ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ನಡೆಯುವ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ ಎಂದು ಭಯದಿಂದಾಗಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಲಿ ನಡೆಯುವ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನಂಬಿದ. ನಾಗರಿಕನಾಗಿ ಇಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವ ಹೊಂದಿ ಬೆಳೆದು ನಂಬಿಕೆ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕಾಲದ ಪ್ರತೀತಿ, ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಯಾಗಬಹುದು. ಕಾಲಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮನುಷ್ಯನ ಮನೋವಿಚಾರಗಳ ವೈಪರೀತ್ಯದಿಂದಾಗಿ ನಂಬಿಕೆಗಳು ವಿಭಿನ್ನ ರೂಪ ತಾಳುತ್ತದೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆ ದೇಶ ಕಾಲಘಟ್ಟಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಧಾನ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದದ್ದು. ಆಯಾ ದೇಶ ಪ್ರದೇಶ ಊರು ಕೇರಿಗಳ ಜನಪದರ ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರಭಾವ ವಲಯದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಗಾಢವಾಗಿ ನೆಲೆಯೂರಿರುತ್ತವೆ; ಹಾಗೂ ಅವರ ಬದುಕಿಗೆ ಮೈಗೂಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಜನಪದರಲ್ಲಿಯೇ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಪಾರಂಪರಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿತವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ. ತಮ್ಮ ನಿತ್ಯದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕ್ರಿಯೆ-ಕಾರ್ಯಗಳ ಅನುಸಂಧಾನದೊಂದಿಗೆ ತಾವೇ ಹಾಕಿಕೊಂಡ ನಿರ್ಬಂಧನೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತೀಕರಣಗೊಂಡು ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧವಾಗಿ

ವಿಹಂಗಮ

ಕನ್ನಡದ ಕವಲುಗಳ ಸಂಗಮ

ವಿಹಂಗಮ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ
ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ • ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ಸಹ ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಎಸ್. ಎಂ. ನಾಲತವಾಡ • ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಮಾಗಣಗೇರಿ

ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಈ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ, ಘಟ್ಟಗಳ ಕುರಿತು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಮಗ್ರ ಕವಲುಗಳ ವಿವೇಚನೆ, ಚರ್ಚೆ, ಪರಿಶೀಲನೆ, ಸಂಶೋಧನೆ, ಚಿಂತನೆ, ಪರಿಚಯ ಕುರಿತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಅಭ್ಯಾಸಪೂರ್ಣ ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಲೇಖನಗಳು ತುಂಬಾ ವಿಭಿನ್ನ ವಿಶೇಷ ಹಾಗೂ ಓದುವ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತವೆ. 'ವಿಹಂಗಮ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಈ ಸಂಪಾದನಾ ಗ್ರಂಥ ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವುದು. ಪ್ರಕಾಶಿತಗೊಂಡ ಲೇಖಕರ ಪರಿಶ್ರಮ ಹಾಗೂ ಬಿ. ಎಲ್. ಡಿ. ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಇಂಥ ಪ್ರಕಟಣೆ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡಿರುವುದು ಸಾರ್ಥಕದ ಕೆಲಸ. ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ದಾಖಲೆಯಾದ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾದ ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಂಕಲನ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಗ್ರಂಥವಿದು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಆಕರವಾಗಬಲ್ಲ ಗ್ರಂಥ ಎಂಬ ಸದಾಶಯ ನಮ್ಮದು. ಹಿರಿಯ, ಕಿರಿಯ, ಅಧ್ಯಯನಶೀಲ ಬರಹಗಾರರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಬರವಣಿಗೆಯ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಭಾವಗಳು, ಚಿಂತನೆಗಳು, ಚರ್ಚೆಗಳು, ವಿವೇಚನೆಗಳು, ಪ್ರಸ್ತುತತೆಗಳು, ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಆಯಾಮಗಳು, ಶೋಧ, ನೋಟಗಳ ಕುರಿತು ಕನ್ನಡದ ಮನಸ್ಸುಗಳ, ಕನಸುಗಳ ಕನವರಿಕೆ, ಕಲ್ಪನೆ, ಸತ್ಯಶೋಧದ ವಿಷಯ ವಿಭಿನ್ನತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಕವಲುಗಳ ಸಮಗ್ರವಾದ ಅವಲೋಕನ ಸಾಕಲನವೇ ಈ ವಿಹಂಗಮ.

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ

ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

9789383813360

ISBN : 978-93-83813-36-0

ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಪುರ

16, 17, 18, 19

ಪರಿವಿಡಿ

೧. ಡಾ. ವಿ. ಕೃ. ಗೋಕಾಕರ-ಭಾರತ ಸಿಂಧು ರಶ್ಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳು	೧
• ಡಾ. ಜನದತ್ತ ಅ. ಹಡಗಲಿ	
೨. ದಾಸೋಹ : ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ	೫
• ಡಾ. ಅಮರೇಶ ನುಗಡೋಣಿ	
೩. ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ಕೃಷ್ಣಾ ಸೋಬ್ಬಿ	೧೩
• ಡಾ. ಎಸ್. ಟಿ. ಮೇರವಾಡೆ	
೪. ಜನಪದರಲ್ಲಿನ ನಂಬಿಕೆಗಳು	೨೨
• ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ	
೫. ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿಯ ಶ್ರೀ ಮ. ನಿ. ಪ್ರ ಮುರುಘೇಂದ್ರ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ ಜೀವನ ದರ್ಶನ	೪೨
• ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ	
೬. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತತೆ	೫೨
• ಡಾ. ಕಲ್ಯಾಣರಾವ ಜಿ. ಪಾಟೀಲ	
೭. ಕಾದಂಬರಿ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅ.ನ.ಕೃ.	೭೦
• ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಮಾಗಣಗೇರಿ	
೮. ಯಕ್ಷಗಾನ ಒಂದು ಅವಲೋಕನ	೭೮
• ಎಸ್. ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ	
೯. ೧೨ ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನಕಾರರ ಅನುಭಾವ ಸಾಹಿತ್ಯ	೮೧
• ಪ್ರೊ. ದೀಪಾ ಸಂಕಪಾಳೆ	
೧೦. ದಲಿತತೆ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆ	೮೪
• ಶ್ರೀ ಜಗದೀಶ ಎಂ. ಬಡಿಗೇರ	
೧೧. ಬಾನು ಮುಷ್ಠಾಕ್ ಅವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾಜಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿರೋಧದ ನೆಲೆಗಳು	೯೦
• ಟಿ. ಎಸ್. ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ	

J. S. S. Banashankari
PRINCIPAL
 J. S. S. Banashankari Arts, Commerce &
 Shantikumar Gubbi Science College,
 DHARWAD 580 004.

ಜೊತೆಗೆ ನೀತಿಬೋಧೆ ಮಾಡುವುದು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಳಗ ಇಲ್ಲವೇ ಕಲ್ಯಾಣದ ವಸ್ತು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿದೆ:

೧) ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ	೭) ರುಕ್ಮಾಂಗದ ಚರಿತೆ
೨) ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರ ಕಾಳಗ	೮) ವಿದ್ಯುನ್ಮತಿ ಕಲ್ಯಾಣ
೩) ಬಭ್ರವಾಹನ ಕಾಳಗ	೯) ಶಶಿಪ್ರಭಾ ಪರಿಣಯ
೪) ಅಭಿಮನ್ಯು ಕಾಳಗ	೧೦) ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿ
೫) ಲವ-ಕುಶರ ಕಾಳಗ	೧೧) ಸುಭದ್ರಾ ಕಲ್ಯಾಣ
೬) ಭೀಷ್ಮ ವಿಜಯ	

ಯಕ್ಷಗಾನದ ರಂಗ ಸಂಪ್ರದಾಯ :

ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲೆ ಮೂಲತಃ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ದೇವತಾರಾಧನೆಯ ಮೂಲಕ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಜೊತೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಆಟ ಗೊತ್ತಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ೨೦' x ೨೦' ಉದ್ದಗಲದ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆ ಬಿದ್ದಿರು ಅಥವಾ ಕಂಭಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಮಾವಿನ ತೋರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಚಪ್ಪರ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಮ್ಮೇಳದವರಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಮಂಚ ಅಥವಾ ಮೇಜು, ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ನಡುವೆ ಒಂದ ಕುರ್ಚಿ ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ರಂಗಸ್ಥಳದ ಸಮೀಪವಿರುವ ನೇಪಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಚೌಕಿ ಅಥವಾ ಬಣ್ಣದ ಮನೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಭಾಗವತ ಇಡೀ ಆಟದ ಸೂತ್ರಧಾರಿ, ಮಿದಲು ಗಣಪತಿಯ ಪೂಜೆ ಆನಂತರ ಬಾಲಗೋಪಾಲರ ಪ್ರವೇಶ. ಇದಲ್ಲವನ್ನು ಪೂರ್ವರಂಗವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಾದ ಬಳಿಕ ಓಡೋಲಗವಿರುತ್ತದೆ. ರಂಗಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿ ಉಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಪಾತ್ರಗಳು ರಂಗದ ಮೇಲಿರುವಾಗ ಕಥೆ ಓಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಏನಾದರೂ ಅಡಚಣೆ ಉಂಟಾಗಿ ಪಾತ್ರ ಬರುವುದು ತಡವಾದಾಗ ಆ ಶೂನ್ಯ ವೇಳೆಯನ್ನು ಕೋಡಂಗಿ ಮತ್ತು ಭಾಗವತ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆಸುವ ಮೂಲಕ ತುಂಬಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಉಪನ್ಯಾಸಕರು, ಜೆ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಪದವಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ವಿದ್ಯಾಗಿರಿ

PRINCIPAL
J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College,
Dharwad-04.

೧೨ ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನಕಾರರ ಅನುಭಾವ ಸಾಹಿತ್ಯ

• ಪ್ರೊ. ದೀಪಾ ಸಂಕಪಾಳೆ

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ನೆಲೆಬೀಡಾದ ಭಾರತದ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಗಳು, ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳು, ತತ್ತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು, ಅವುಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತರಾದ ಸಂತರು, ಮಹಂತರು, ದಾರ್ಶನಿಕರು, ಸೂಫಿಗಳು, ಶರಣರು, ಆಧ್ಯಾತ್ಮವಾದಿಗಳು, ಭಕ್ತ ಸಮೂಹ ಮತ್ತು ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಛಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಕ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ಸುಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠರು, ಪೂಜ್ಯನೀಯರು ಹಾಗೂ ಸ್ವತಂತ್ರರು ಆದ ೧೧-೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ ಶಿವಶರಣರು ಅಚ್ಚಕನ್ನಡದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ವಚನ ಹಾಗೂ ವಚನೇತರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವಚನಕಾರರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಇವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ವಚನ ಹಾಗೂ ವಚನೇತರವಾದ ತತ್ತ್ವಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬೆರಡು ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಅನೇಕ ಜನ ವಿಧ್ವಾಂಸರು ವಚನಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಲವು ವಿದಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ನಡೆದಿವೆ ಆದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖವಾದ ವಚನೇತರ ತತ್ತ್ವಯುಕ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಪೇಕ್ಷೆಗೆ ಈಡಾಗಿದೆ. ತತ್ತ್ವ-ಶಾಸ್ತ್ರ, ಅನುಭಾವದ ವಿಚಾರಗಳೆರಡನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸುಂದರ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಶಿವಶರಣರು ವಚನಗಳನ್ನು ರಂಜನೆಯ ಲೀಲೆಗಾಗಿ ರಚಿಸಿದವರಲ್ಲ; ಬಳಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಮೀಮಾಂಸೆಗೆ ಶಕ್ತಿಪೂರ್ಣವಾದ ತಳಹದಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾತ್ರ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡವರು. ಹೀಗಾಗಿ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ವಚನಕಾರರನ್ನು ಕುರಿತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಇಲ್ಲವೇ ತಾತ್ವಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ವಚನಗಳಿಗಿರುವ ಸತ್ವಮಹತ್ವಗಳು ವಚನೇತರ ತತ್ತ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಇವುಗಳ ಪರಿಚಯ ನಮಗಿಂದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಚಂಪೂ, ರಗಳೆ, ಷಟ್ಪದಿಗಳಂತಹ ಪ್ರಸಿದ್ಧವೂ

ವಿಹಂಗಮ

ಕನ್ನಡದ ಕವಲುಗಳ ಸಂಗಮ

ವಿಹಂಗಮ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಈ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ, ಘಟ್ಟಗಳ ಕುರಿತು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಮಗ್ರ ಕವಲುಗಳ ವಿವೇಚನೆ, ಚರ್ಚೆ, ಪರಿಶೀಲನೆ, ಸಂಶೋಧನೆ, ಚಿಂತನೆ, ಪರಿಚಯ ಕುರಿತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಅಭ್ಯಾಸಪೂರ್ಣ ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಲೇಖನಗಳು ತುಂಬಾ ವಿಭಿನ್ನ ವಿಶೇಷ ಹಾಗೂ ಓದುವ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತವೆ. 'ವಿಹಂಗಮ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಈ ಸಂಪಾದನಾ ಗ್ರಂಥ ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿತಗೊಂಡ ಲೇಖಕರ ಪರಿಶ್ರಮ ಹಾಗೂ ಬಿ. ಎಲ್. ಡಿ. ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಇಂಥ ಪ್ರಕಟಣೆ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೊಂಡಿರುವುದು ಸಾರ್ಥಕದ ಕೆಲಸ. ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ದಾಖಲೆಯಾದ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾದ ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಗ್ರಂಥವಿದು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಆಕರವಾಗಬಲ್ಲ ಗ್ರಂಥ ಎಂಬ ಸದಾಶಯ ನಮ್ಮದು. ಹಿರಿಯ, ಕಿರಿಯ, ಅಧ್ಯಯನಶೀಲ ಬರಹಗಾರರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಬರವಣಿಗೆಯ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಭಾವಗಳು, ಚಿಂತನೆಗಳು ಚರ್ಚೆಗಳು, ವಿವೇಚನೆಗಳು, ಪ್ರಸ್ತುತತೆಗಳು, ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಆಯಾಮಗಳು, ಶೋಧ, ನೋಟಗಳ ಕುರಿತು ಕನ್ನಡದ ಮನಸ್ಸುಗಳ, ಕನಸುಗಳ ಕನವರಿಕೆ, ಕಲ್ಪನೆ, ಸತ್ಯಶೋಧದ ವಿಷಯ ವಿಭಿನ್ನತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಕವಲುಗಳ ಸಮಗ್ರವಾದ ಅವಲೋಕನ ಕಲನವೇ ಈ ವಿಹಂಗಮ.

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ

ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

97893831813360
ISBN : 978-93-83813-36-0

ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಪುರ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ • ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ಸಹ ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಎಸ್. ಎಂ. ನಾಲತವಾಡ • ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಮಾಗಣಗೇರಿ

16, 17, 18, 19

ಪರಿವಿಡಿ

೧	೧. ಡಾ. ವಿ. ಕೆ. ಗೋಕಾಕ-ಭಾರತ ಸಂಘ ರಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸಂಬಂಧಗಳು • ಡಾ. ಜನರತ್ನ ಅ. ಹಡಗಲಿ ೨. ದಾಸೋಹ : ಸಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ • ಡಾ. ಅಪರಂಜಿ ಹುಗಡೋಣಿ ೩. ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತಿ ಕ್ರಿಯಾ ಸೂತ್ರ • ಡಾ. ಎಸ್. ಟಿ. ಪುರವಾಡ ೪. ಜನಪದರಲ್ಲಿನ ನಂಬಿಕೆಗಳು • ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ ೫. ಬಸವನ ಬಾಗೇಪಾಡಿಯ ಶ್ರೀ ಮ. ವಿ. ಪ್ರ. ಮುರುಘೇಂದ್ರ ಶಿಷ್ಯೋಗೌಳಿ ಜೀವನ ದರ್ಶನ • ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಬಿ. ಚಂಗನವರ ೬. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತುತತೆ • ಡಾ. ಕಲ್ಯಾಣರಾವ್ ಜಿ. ಪಾಟೀಲ ೭. ಕಾದಂಬರಿ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅ.ನ.ಕೆ.ಶ್ರೀ • ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಮಾಗಣಗೇರಿ ೮. ಯಕ್ಷಿಗಾನ ಒಂದು ಅವಲೋಕನ • ಎಸ್. ಹೆಚ್.ಕೆ.ಆರ್ ೯. ೧೨ ನೇ ಶತಮಾನದ ವಚನಕಾರರ ಅನುಭಾವ ಸಾಹಿತ್ಯ • ಪ್ರೊ. ದೀಪಾ ಸಂಕಪ್ಪಾಳಿ ೧೦. ದಲಿತ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆ • ಶ್ರೀ ಜಗದೀಶ ಎಂ. ಬಡಿಗೇರ ೧೧. ಬಾನು ಮುಷ್ಕಾಟ್ ಅವರ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾಜಮಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿರೋಧದ ನೆಲೆಗಳು • ಟಿ. ಎಸ್. ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ	೧೨೨ ೧೨೩ ೧೨೪ ೧೨೫ ೧೨೬ ೧೨೭ ೧೨೮ ೧೨೯ ೧೩೦ ೧೩೧ ೧೩೨ ೧೩೩ ೧೩೪ ೧೩೫ ೧೩೬ ೧೩೭ ೧೩೮ ೧೩೯ ೧೪೦ ೧೪೧ ೧೪೨ ೧೪೩ ೧೪೪ ೧೪೫ ೧೪೬ ೧೪೭ ೧೪೮ ೧೪೯ ೧೫೦ ೧೫೧ ೧೫೨ ೧೫೩ ೧೫೪ ೧೫೫ ೧೫೬ ೧೫೭ ೧೫೮ ೧೫೯ ೧೬೦ ೧೬೧ ೧೬೨ ೧೬೩ ೧೬೪ ೧೬೫ ೧೬೬ ೧೬೭ ೧೬೮ ೧೬೯ ೧೭೦ ೧೭೧ ೧೭೨ ೧೭೩ ೧೭೪ ೧೭೫ ೧೭೬ ೧೭೭ ೧೭೮ ೧೭೯ ೧೮೦ ೧೮೧ ೧೮೨ ೧೮೩ ೧೮೪ ೧೮೫ ೧೮೬ ೧೮೭ ೧೮೮ ೧೮೯ ೧೯೦

T. A. Hadagali
PRINCIPAL
 J. S. Banashankari Arts, Commerce &
 Shantikumar Gubbali Science College,
 DHARWAD 588 004.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಒಂದು ಅವಲೋಕನ

• ಎಸ್. ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ

ಯಕ್ಷಗಾನ ಕರಾವಳಿ ಸೀಮೆಯ ಜನಪದ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ರಂಗ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ, ಅರ್ಥಗಾರಿಕೆ, ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ವೇಷಭೂಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಾವೀನ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾವಿದರು ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಲು ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಬಯಲಾಟಗಳಂತೆಯೇ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಮತ್ತು ಪುರಾಣ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಹಾಡು ಮತ್ತು ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಡಮೂಡಿದ್ದು, ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳು ರಂಗದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆಯಾ ಪ್ರಸಂಗದ ಪದಗಳನ್ನು ಭಾಗವತನೊಬ್ಬನೇ ಏಕಕಂಠದಲ್ಲಿ ತಾಳ ಹಾಕುತ್ತಾ ಹಾಡತೊಡಗಿದಂತೆ, ಪಾತ್ರಗಳು ಅಲ್ಲಿನ ಭಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಾಡಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಮಯಸ್ಪೂರ್ತಿಯಿಂದ ರಂಗದ ಮೇಲೆಯೇ ಆಯಾ ಪಾತ್ರಗಳಿಂದ ಅಂಶು ಸಂಭಾಷಣೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಆಯಾ ಪಾತ್ರಧಾರಿಯ ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯ ಶಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಪರಂಪರೆಯ ಹಿರಿಯ ತಲೆಮಾರಿನ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳ ಅನುಭವ ಅವರ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಂಭಾಷಣೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಕಾರಣವಾಗಿ ನೃತ್ಯದ ಮುದ್ರೆಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಭಾವನಿರೂಪಣೆಗೊಳಿಸುವ ತಂತ್ರ ಸಿದ್ಧಿಸಿದೆ. ಕುಣಿತದ ಒಂದು ಭಾಷೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ರಸಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಬಲ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ಹೊಂದಿದೆ.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಸರಣ - ತಿಟ್ಟುಗಳು

ಜನಪದ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಿರುವಂತೆಯೇ ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು ಅಲ್ಲಿನ ನರ್ತನ, ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುವುದರಿಂದ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭೇದಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅವುಗಳನ್ನು ತಿಟ್ಟುಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ತೆಂಕುತಿಟ್ಟು ಮತ್ತು ಬಡಗುತಿಟ್ಟು. ತೆಂಕಣದಲ್ಲಿ ತೆಂಕುತಿಟ್ಟು ಎಂದು ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಕ್ಷಗಾನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ತಿಟ್ಟು ಯಾವುದೇ ಇರಲಿ, ಮೇಳ ಯಾವುದೇ ಇರಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ವಿಧಿ ವಿಧಾನ ಪರಂಪರೆ ಒಂದೇ. ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಳ್ಳುವ ಕೃತಿಗಳೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿವೆ. ಬಡಗುತಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗವತನು ಹಾಡಿನ ತಾಳ, ಕುಣಿತದ ಗತಿ, ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಲ ತಾಳವನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ ತೆಂಕುತಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜಾಗಟೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಚಂಡ ಮತ್ತು ಮದ್ದಳೆ ಎರಡೂ ತಿಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಬಡಗಿನಲ್ಲಿ ಬಳಸಲ್ಪಡುವ ಮದ್ದಳೆ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದು 'ಏರು ಮತ್ತು ಇಳಿ' ಎಂಬ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಅದು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದರೆ ತೆಂಕಿನಲ್ಲಿ ಮದ್ದಳೆಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಅರೆ ಮೃದಂಗ ಬಂದಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಇತ್ತೀಚಿನ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳೇ. ವೇಷಭೂಷಣಗಳೂ ಕೂಡಾ ಎರಡು ತಿಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನವಾಗಿಯೇ ಇವೆ. ಈ ಎರಡೂ ತಿಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ. ತೆಂಕು ಮತ್ತು ಬಡಗು ತಿಟ್ಟುಗಳು ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಾದಿರಾಗಗಳನ್ನೇ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಆಲಾಪ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಹೊಂದಿವೆ. ಬಡಗಿನಲ್ಲಿ ಹಾಡಿನ ಎತ್ತುಗಡೆ, ಆಲಾನೆ ಜತೆ ತಾಳದ ಎರಡೂ ಅವರ್ತನಗಳ ಬಡಿತ, ಹಾಡು ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುವಾಗ ಎರಡು ಅವರ್ತನಗಳ ಮುಕ್ತಾಯ. ತೆಂಕಿನಲ್ಲಿ ಆಲಾಪನೆ ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಬಡಿತವು ತಾಳದ ನಾಲ್ಕು ಅವರ್ತನಗಳವರೆಗೆ ಇದ್ದು ಹಾಡಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅವರ್ತನದ ಮುಕ್ತಾಯವಿದೆ. ತೆಂಕಿನ ಭಾಗವತರು ಇಳಿಯ ಶೃತಿ ಇಟ್ಟು ಜಾಗಟೆ ಬಡಿಯುತ್ತಾ ಏರು ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಾರಾದರೆ, ಬಡಗಿನವರು ಏರು ಶೃತಿ ಇಟ್ಟು ತಾಳ ಬಡಿಯುತ್ತಾ ಇಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ತೆಂಕು ತಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜಾಗಟೆಯ ಬಳಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು

ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಂಗಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಈ ಪ್ರಸಂಗ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಹಾಡಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿಗೆ ಮೂಲ ಆಕರಗಳೆಂದರೆ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಮತ್ತು ಭಾಗವತ ಉರಾಣಗಳಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ಶಿಷ್ಟ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಇಡೀ ಪುರಾಣವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೇ ಜನಜೀವನಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವೆನಿಸಿದ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮನೋರಂಜನೆಯ

PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce & Shantikumar Gubbi Science College. DHARWAD 580 004.

ಯಕ್ಷಗಾನ ಒಂದು ಅವಲೋಕನ

ಮಹಾನ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ ಅಭ್ಯಾಸಪೂರ್ಣ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಗ್ರಂಥ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಇಂದು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ, ಹಿಂದಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಮರಾಠಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಭಾಷೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿಗೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಡಾ.ಎಂ.ಬಿ.ಪಾಟೀಲ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ ಸಂಸ್ಥೆ, ವಿಜಯಪುರ

ಇಂದು ಪುನುಷ್ಕ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ' ವಿಷಯ ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಶ್ರಷ್ಟಗೊಳಿಸಿದ ಸಂಯೋಜಕರಾದ ಡಾ.ಎಸ್.ಟಿ.ಮೇರವಾಡೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ ಕೃತಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಪ್ರೊ.ಬಿ.ಬಿ.ಡೆಂಗನವರ, ಡಾ.ಆರ್.ವಿ.ಪಾಟೀಲ ಹಾಗೂ ಅವರ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಅನಂತ ಶುಭಾಶಯಗಳು.

ಶ್ರೀ ಜಿ.ಕೆ. ಪಾಟೀಲ
ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ ಸಂಸ್ಥೆ, ವಿಜಯಪುರ

ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣಗಳು ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಾಗದೆ, ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಾಗಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಅದು ಇಂದು ಕಾರ್ಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾದ ನೂರು ಜನ ಲೇಖಕರ ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧವಾಗಿ 'ಮಹೋನ್ನತ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷಕರ ಕಾರ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು. ಪ್ರೊ. ಎಸ್.ಎಚ್. ಲಗಲಿ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ ಸಂಸ್ಥೆ, ವಿಜಯಪುರ

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಕೇವಲ ಪಾಠ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಲದು, ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಚಾರ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಲೇಖನ, ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾದ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಗ್ರಂಥ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣಗೊಂಡದ್ದು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸಿದ ಡಾ.ಎಸ್.ಟಿ.ಮೇರವಾಡೆ, ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಡಾ.ಕೆ.ಜಿ.ಪೂಜಾರಿ
ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರು
ಎಸ್.ಬಿ. ಕಲಾ ಮತ್ತು ಕೆ.ಸಿ.ಪಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ವಿಜಯಪುರ

ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಪುರ

ಮಹೋನ್ನತ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಸಮಗ್ರ ನೋಟ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ • ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ಮಹೋನ್ನತ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ • ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ಪರಿವಿಡಿ

	೧. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆ : ಹೊಸ ಅಧ್ಯಯನದ ನೆಲೆಗಳು	
	• ಡಾ. ವಿ. ಎಸ್. ಮಾಳಿ	
	೨. ಜಗದ ನಂಟು ನೀನೆ ಅಯ್ಯ	
	• ಡಾ. ಬಿ. ಜಿ. ಬಿರಾದಾರ	
	೩. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು	
	• ಕೆ. ಗಂಗಾಧರ	
	೪. ಆಧುನಿಕ ಮರಾಠಿ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯ	೧೩
	• ಡಾ. ಎಸ್.ಟಿ. ಮೇರವಾಡೆ	
	೫. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಮನೋಧರ್ಮ	೧೭
	• ಡಾ. ಶ್ರೀಶೈಲ ನಾಗರಾಳ	
20	೬. ಹಳಗನ್ನಡ ಓದುವ ಮತ್ತು ಗ್ರಹಿಕೆಯ ವಿಧಾನಗಳು	೨೧
	• ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ	
	೭. ಗಡಿ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮತ್ತು ಸೌಹಾರ್ದತೆ	೩೪
	• ಡಾ. ಎಚ್. ಬಿ. ಕೊಲ್ಕಾರ	
21	೮. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ	೩೮
	• ಡಾ. ಚಿನ್ನದತ್ತ ಅ. ಹಡಗಲಿ	
	೯. ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆ	೪೩
	• ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ	
	೧೦. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಸಾರ ವಾಹಿನಿಗಳು	೫೦
	• ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಮಾಗಣಗೇರಿ	
	೧೧. ದಲಿತ ಬಂಡಾಯದ ಗದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹಂತಗಳು	೫೫
	• ಡಾ. ಯಲ್ಲಪ್ಪ ಹಿಮ್ಮಡಿ	
	೧೨. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ವೀರ ವನಿತೆಯರು	೬೧
	• ಪ್ರೊ. ಶಾಂತಲಾ ನಾಯಕ	
	೧೩. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ: ಒಂದು ಅವಲೋಕನ	೬೭
	• ಗುರು ಗ. ಪಾಟೀಲ	

(Signature)

PRINCIPAL
J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College.
DHARWAD - 580 004.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಡಾ. ಜಿನದತ್ತ ಅ. ಹಡಗಲಿ

ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ಭಾವನೆಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆಯ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾರಂಭದ ಸನ್ನೆ, ಸಂಕೇತಗಳು ಮಾಯವಾದವು. ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಬರವಣಿಗೆಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಾದ ಬಿದಿರು, ತಾಳೆಗೆರೆ, ಮಣ್ಣಿನ ಹಲಗೆ, ಶಿಲೆ, ಪ್ರಾಪಿರಸ್ ಹುಲ್ಲು, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚರ್ಮ, ಮರದ ತೊಗಟೆಗಳು, ಹಲಗೆಗಳು, ಬೊಂಬುಗಳು, ಲೋಹದ ಪಟ್ಟಿಗಳು, ಬಟ್ಟೆ ಇವೆಲ್ಲ ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟ ಸೇರಿದವು.

ತದನಂತರ ಬಂದ ಕಲ್ಲಚ್ಚು ಅಂದರೆ ಶಿಲೆ ಅಥವಾ ಕಲ್ಲಚ್ಚುಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಮಸಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಪ್ರತಿ ತೆಗೆಯುವುದು, ಇದರ ನಂತರದ ಹಂತ ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದು ಮುದ್ರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಧರ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಮುದ್ರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಹಳ ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಯಿತು. ಇದರ ಜೊತೆಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಮತ್ತೊಂದು ಉಪಕರಣ ಟೈಪ್ರೈಟರ್ (ಬೆರಳಚ್ಚು ಯಂತ್ರ) ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಬೆರಳಚ್ಚು ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಬನ್ ಹಾಕಿ ಬರವಣಿಗೆಯ ೨-೩ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಿಂಟ್ ತೆಗೆಯಲು ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅನೇಕ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಮೊಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕಟೆದು, ತದನಂತರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ, ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಿಂಟ್ ತೆಗೆಯಲು ಮುದ್ರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತುಂಬಾ ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅಕ್ಷರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮೊಳೆಗಳನ್ನು, ಒಂದೊಂದು ಅಕ್ಷರದ ಹಲವಾರು ಮೊಳೆಗಳನ್ನು ಇಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಒಂದೊಂದು ಬಾಕ್ಸ್‌ಗಳನ್ನೇ (ಖಾನ್) ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೆರಳಚ್ಚು ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಮೊಳೆಗಳ ಜೋಡಣೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಆದ-ಲೇತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಒತ್ತುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಅಕ್ಷರಗಳು, ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಮೂಡುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಈಗಲೂ ಕೂಡ

PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College.
DHWAD 580 004.

ಮಹೋನ್ನತ

ಕೋರ್ಟ್ ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆರಳಚ್ಚು ಯಂತ್ರಗಳು ನಮಗೆ ನೋಡಲು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಮುದ್ರಣ ಹಾಗೂ ಬೆರಳಚ್ಚುಗಳಿಗೆ ಅದರದೇ ಆದ ಮನೆ ಕೂಡ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮೀರಿ ೨೦ನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ.

ಪ್ರಾರಂಭದ ಮುದ್ರಣ ಹಾಗೂ ಬೆರಳಚ್ಚು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೃತಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಮಯ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುದ್ರಣಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ನಲ್ಲೇ ನೇರವಾಗಿ ಬರೆಯುವುದು ಅಥವಾ ಟೈಪ್ ಮಾಡುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಪೇಪರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಂದ ಬರೆಯುವ ರೂಢಿಯೇ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗಿರುವುದೊಂದು ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ (ಇ-ಮೇಲ್) ಅಂತರ್ಜಾಲದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಕೂಡ ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರವೂ ಕೂಡ ಪೇಪರ್‌ಲೆಸ್ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನೀಡಲು ಮುಂದಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಬಹುಶಃ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪೇಪರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಪೆನ್ನಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೈಯಿಂದ ಬರೆಯುವುದು ಕನಸಿನ ಮಾತಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಪೆನ್ನು ಪೇಪರ್‌ಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುತ್ತದೆ. 'ಗೂಗಲ್' ಶೋಧಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ೬೦ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೂ ಸ್ಥಾನ ದೊರೆತಿರುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ್ದೇ ಕೀ-ಬೋರ್ಡ್ ಇರಲಾರದ್ದೊಂದು ಕೊರತೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಸ್ಕಾರ್ಟ್‌ಫೋನ್‌ಗಳಲ್ಲಿರುವುದೊಂದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ದ ವೇಗದ ಸೇವೆ ಇಂದು ನಮ್ಮ ಪರಿಶ್ರಮ ಹಾಗೂ ಸಮಯವನ್ನು ಉಳಿಸುತ್ತದೆ. ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಮುಖದರ್ಶನವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವುದೇ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಬಹಳ ಬೇಗನೆ ಮುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಜಗತ್ತಿನ ಅನೇಕ ವಿಷಯ, ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಜನೋಪಯೋಗಿ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು, ಬೇಕಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಂಡಾರ 'ಕಂಪ್ಯೂಟರ್' ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಮೊಬೈಲ್‌ಗಳ ಬಳಕೆ ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತಾ ಮುನ್ನಡೆದಿದೆ. ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸ್ಥಿರ ದೂರವಾಣಿ ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಇದ್ದವರು ದೂರವಾಣಿಯ ಮೂಲಕ ಮಾತನಾಡುವುದರಿಂದ ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಕ್ರಮೇಣ ತಾಂತ್ರಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಸಂಚಾರಿ ಸೆಲ್‌ಫೋನ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ 'ಇಡೀ ಜಗತ್ತೇ ನಮ್ಮ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ'. ಗ್ರಾಮೀಣ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

೩೯

ಮಹಾನ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ ಅಭ್ಯಾಸಪೂರ್ಣ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಗ್ರಂಥ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಇಂದು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ, ಹಿಂದಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಮರಾಠಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಭಾಷೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿಗೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಡಾ.ಎಂ.ಬಿ.ಪಾಟೀಲ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ ಸಂಸ್ಥೆ, ವಿಜಯಪುರ

ಇಂದು ಮನುಷ್ಯ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ' ವಿಷಯ ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಶ್ರದ್ಧೆಗೊಳಿಸಿದ ಸಂಯೋಜಕರಾದ ಡಾ.ಎಸ್.ಟಿ.ಮೇರವಾಡೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ ಕೃತಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಪ್ರೊ.ಬಿ.ಬಿ.ಡೆಂಗನವರ, ಡಾ.ಆರ್.ವಿ.ಪಾಟೀಲ ಹಾಗೂ ಅವರ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಅನಂತ ಶುಭಾಶಯಗಳು.

ಶ್ರೀ ಜಿ.ಕೆ. ಪಾಟೀಲ
ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ ಸಂಸ್ಥೆ, ವಿಜಯಪುರ

ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣಗಳು ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಾಗದೆ, ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಾಗಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಅದು ಇಂದು ಕಾರ್ಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾದ ನೂರು ಜನ ಲೇಖಕರ ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧವಾಗಿ 'ಮಹೋನ್ನತ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷಕರ ಕಾರ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಎಚ್. ಲಗಲಿ
ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ ಸಂಸ್ಥೆ, ವಿಜಯಪುರ

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಕೇವಲ ಪಾಠ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಲದು, ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಚಾರ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಲೇಖನ, ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾದ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಗ್ರಂಥ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣಗೊಂಡದ್ದು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸಿದ ಡಾ.ಎಸ್.ಟಿ.ಮೇರವಾಡೆ, ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಡಾ.ಕೆ.ಜಿ.ಪೂಜಾರಿ
ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರು
ಎಸ್.ಬಿ. ಕಲಾ ಮತ್ತು ಕೆ.ಪಿ.ಪಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ವಿಜಯಪುರ

ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಪುರ

20, 21, 22, 23

ಮಹೋನ್ನತ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ
ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ಮಹೋನ್ನತ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಸಮಗ್ರ ನೋಟ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ • ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ಪರಿವಿಡಿ

೧.	ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆ : ಹೊಸ ಅಧ್ಯಯನದ ನೆಲೆಗಳು • ಡಾ. ವಿ. ಎಸ್. ಮಾಳಿ	
೨.	ಜಗದ ನಂಟು ನೀನೆ ಅಯ್ಯ • ಡಾ. ಬಿ. ಜಿ. ಬಿರಾದಾರ	
೩.	ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು • ಕೆ. ಗಂಗಾಧರ	
೪.	ಆಧುನಿಕ ಮರಾಠಿ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯ • ಡಾ. ಎಸ್.ಟಿ. ಮೇರವಾಡೆ	೧೩
೫.	ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಮನೋಧರ್ಮ • ಡಾ. ಶ್ರೀಶೈಲ ನಾಗರಾಳ	೧೭
೬.	ಹಳಗನ್ನಡ ಓದುವ ಮತ್ತು ಗ್ರಹಿಕೆಯ ವಿಧಾನಗಳು • ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ	೨೧
೭.	ಗಡಿ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮತ್ತು ಸೌಹಾರ್ದತೆ • ಡಾ. ಎಚ್. ಬಿ. ಕೊಲ್ಕಾರ	೩೪
೮.	ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ • ಡಾ. ಚನದತ್ತ ಅ. ಹಡಗಲಿ	೩೮
೯.	ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆ • ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ	೪೩
೧೦.	ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಸಾರ ವಾಹಿನಿಗಳು • ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಮಾಗಣಗೇರಿ	೫೦
೧೧.	ದಲಿತ ಬಂಡಾಯದ ಗದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹಂತಗಳು • ಡಾ. ಯಲ್ಲಪ್ಪ ಹಿಮ್ಮಡಿ	೫೫
೧೨.	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ವೀರ ವನಿತೆಯರು • ಪ್ರೊ. ಶಾಂತಲಾ ನಾಯಕ	೬೧
೧೩.	ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ: ಒಂದು ಆವಲೋಕನ • ಗುರು ಗ. ಪಾಟೀಲ	೬೭

20

21

(Handwritten Signature)

PRINCIPAL
J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College,
DHARWAD - 580 004.

ಹಳಗನ್ನಡ ಓದುವ ಮತ್ತು ಗ್ರಹಿಕೆಯ ವಿಧಾನಗಳು

● ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

Abstract (ಸಾರಾಂಶ) : ವ್ಯಾಕರಣದ ನಿಯಮಗಳು, ಸಂಧಿ, ಸಮಾಸ ಮತ್ತು ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಪದಭೇದನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಥವಾ ಪದಗಳನ್ನು ವಿಗ್ರಹಿಸಿ ಓದುವುದು. ಹಳಗನ್ನಡ ಪದಗಳಿಗೆ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು. ವಿವಿಧ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಶಬ್ದಕೋಶ ಬಳಸುವುದು. ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಅರ್ಥಗಳಿಗಾಗಿ ಪುರಾಣ ಶಬ್ದಕೋಶ-ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ-೧೮ ಪುರಾಣ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗಮಕ-ಕಾವ್ಯವಾಚನ-ರಸಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ-ಗದ್ಯವನ್ನು ಓದಬೇಕು. ದೇಶಿ ಪದಗಳ ಮೂಲಕ ಗ್ರಹಿಕೆ-ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು-ಅರ್ಥೈಸುವುದು ಶಬ್ದಕೋಶ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪದಭೇದನ ಮಾಡಿ ಓದುವುದು. ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಗ್ರಹಿಕೆ-ತಾತ್ಪರಿಕ ಮತ್ತು ಸರಳ ಗ್ರಹಿಕೆ-ಹಳಗನ್ನಡ ಶೈಲಿ-ಕೆಳಗೆ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಸಮಕಾಲಿನ ಮೌಲ್ಯ ಮತ್ತು ಕವಿ-ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಅನುಸಂದಾನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಕಾವ್ಯಮಿಮಾಂಸೆ- ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರ, ವ್ಯಾಕರಣ, ರಸ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮೂಲಕ, ಶಬ್ದಕೋಶ, ಸರಳ ಗ್ರಹಿಕೆ, ಹಾಡಿನ ಮೂಲಕ, ಭಾವಾರ್ಥಗಳ ಮೂಲಕ, ನೃತ್ಯದ ಮೂಲಕ, ನಾಟಕೀಯ ದೃಶ್ಯಾವಳಿಗಳ ಮೂಲಕ, ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ, ನವರಸಗಳ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗನುಣವಾಗಿ- ಅರ್ಥೈಸುವುದು ಹಾಗೂ ಚಿತ್ರ ಪಟಲ, ಓದುವ ಶೈಲಿ ಏರು-ಇಳುವು-ಪದಗಳ ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಸಹಜ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸರಳವಾಗಿರಬೇಕು; ಅಂದಾಗ ಹಳಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳ ಅರ್ಥೈಸಿ ಹಳಗನ್ನಡ ಓದಿ ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳ ಬಹುದು. ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣದ ನಿಯಮಗಳ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇರಬೇಕು. ಸಂಧಿ ಪದಗಳು, ಸಮಾಸ ಪದಗಳು, ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಗಳ ಬಳಕೆ ಹಾಗೂ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ಹಳಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ ಕೃತಿ ಓದುವ ಗ್ರಹಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳು ಎಂದರೆ ಕೃತಿಕಾರನ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

PRINCIPAL
J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College.
DHARWAD - 580 004.

ಮಹಾನ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ ಅಭ್ಯಾಸಪೂರ್ಣ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಗ್ರಂಥ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೆ, ಇಂದು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ, ಹಿಂದಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಮರಾಠಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಭಾಷೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿಗೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಡಾ.ಎಂ.ಬಿ.ಪಾಟೀಲ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ ಸಂಸ್ಥೆ, ವಿಜಯಪುರ

ಇಂದು ಮನುಷ್ಯ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ' ವಿಷಯ ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಶ್ರಮಿಸಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿದ ಸಂಯೋಜಕರಾದ ಡಾ.ಎಸ್.ಟಿ.ಮೇರವಾಡೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ ಕೃತಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಪ್ರೊ.ಬಿ.ಬಿ.ಡೆಂಗನವರ, ಡಾ.ಆರ್.ವಿ.ಪಾಟೀಲ ಹಾಗೂ ಅವರ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಅನಂತ ಶುಭಾಶಯಗಳು.

ಶ್ರೀ ಜಿ.ಕೆ. ಪಾಟೀಲ
ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ ಸಂಸ್ಥೆ, ವಿಜಯಪುರ

ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣಗಳು ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಾಗದೆ, ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಾಗಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಅದು ಇಂದು ಕಾರ್ಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾದ ನೂರು ಜನ ಲೇಖಕರ ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧವಾಗಿ 'ಮಹೋನ್ನತ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಸಂಶೋಧಕರ ಕಾರ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಪ್ರೊ. ಎಸ್.ಎಚ್. ಲಗಲಿ
ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ ಸಂಸ್ಥೆ, ವಿಜಯಪುರ

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಕೇವಲ ಪಾಠ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಲದು, ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಚಾರ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಲೇಖನ, ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾದ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಗ್ರಂಥ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣಗೊಂಡದ್ದು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸಿದ ಡಾ.ಎಸ್.ಟಿ.ಮೇರವಾಡೆ, ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಡಾ.ಕೆ.ಜಿ.ಪೂಜಾರಿ
ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರು
ಎಸ್.ಬಿ. ಕಲಾ ಮತ್ತು ಕೆ.ಸಿ.ಪಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ವಿಜಯಪುರ

ISBN : 978-93-83813-32-2

ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಪುರ

20, 21, 22, 23

ಮಹೋನ್ನತ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಸಮಗ್ರ ನೋಟ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ಮಹೋನ್ನತ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

22

೧೪. ಭಾಷೆ : ನಿಘಂಟು, ನಾಮವಿಜ್ಞಾನ	೭೦
• ಪ್ರೊ. ಐ. ಎಸ್. ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ	
೧೫. ಜಿಮ್ ಕಾರ್ಬೆಟ ಕೃತಿಗಳ ವಿವೇಚನೆ	೭೭
• ಡಾ. ರಾಬಿಯಾ ಮಿರ್ಸ	
೧೬. ಜನಪದ ಗಾದೆ - ಒಗಟುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ	೮೨
• ಡಾ. ಸವಿತಾ ಎಂ. ರುಘಕಿ	
೧೭. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಶ್ರಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅವಗಾಹನೆಗಳು	೮೭
• ಡಾ. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಡಿ.ಎಸ್.	
೧೮. ಅಡ್ಡ ಹೆಸರುಗಳು : ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ	೯೨
• ಡಾ. ಜಾಜಿ ದೇವೇಂದ್ರಪ್ಪ	
೧೯. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಕನ್ನಡವರ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕೊಡುಗೆ	೯೮
• ಡಾ. ಸಿ. ಎಂ. ತಳವಾರ	
೨೦. ನಡುಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಹತ್ವ	೧೦೨
• ಡಾ. ಪಿ. ನಾಗರಾಜು	
೨೧. ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳು : ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಗಳು	೧೦೬
• ಡಾ. ಗೋವಿಂದರಾಜ ತಳಕೋಡ	
೨೨. ಚಲನಚಿತ್ರ ಗೀತೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ	೧೦೯
• ಡಾ. ಬಿ. ಜಿ. ಕಲಾವತಿ	
೨೩. ಕನಕದಾಸರು : ಭಾವೈಕ್ಯತೆ	೧೧೩
• ಡಾ. ವಿಜಯಶ್ರೀ ಜಿ. ಹಿರೇಮಠ	
೨೪. ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಮಳೆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ-ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಅಲೆಗಳು	೧೧೭
• ಡಾ. ಅನಿತಾ ಕೆ. ಗುಡಿ	
೨೫. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮ	೧೨೧
• ಪ್ರೊ. ದೀಪಾ ಸಂಕಪಾಳೆ	
೨೬. ಸ್ತ್ರೀಪರ ಚಿಂತನೆ : ವಿಚಾರ-ಚರ್ಚೆಗಳು	೧೨೪
• ಡಾ. ಎಸ್. ಬಿ. ರಾತೋಡ	
೨೭. ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ನಿಘಂಟು	೧೨೯
• ಶ್ರೀಮತಿ ದೀಪಾ ಲಗಳಿ	
೨೮. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತೃತ್ವದ ನೆಲೆ	೧೩೨
• ಡಾ. ಉಷಾದೇವಿ ಹಿರೇಮಠ	
೨೯. ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಶಿಕ್ಷಣದ ದಲಿತ ಸಾಹಿತಿ :	
ಗೋವಿಂದರಾಜು	೧೩೬

23

• ಬಾಬುರಾಯ ಡಿ. ದೊರೆ	
೩೦. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಶ್ರಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ	
• ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ	
೩೧. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ದೇಶೀಯತೆ	
• ಡಾ. ಪತ್ರಮ್ಮ ಕ. ಧಾರವಾಡ	
೩೨. ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಕಥನಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾದ ಮೌಢ್ಯ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯ	
• ಶ್ರದ್ಧಾ ಬೆಳದಡಿ	
೩೩. ಜನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಿನಿಮಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ	೧೫೨
• ಮಂಜುನಾಥ ವೈ.	
೩೪. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಪರ ಚಿಂತನೆ	೧೫೫
• ಪ್ರೊ. ಅಶೋಕ ಎಸ್. ಕೋರೆ	
೩೫. ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ	೧೫೮
• ಬಸವರಾಜ ಭಾಸ್ಕರ	
೩೬. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ	೧೬೧
• ಬಸಪ್ಪ ಹೆಬ್ಬಾಳ	
೩೭. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ : ದಲಿತ ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಭೂಮಿತತ್ವ	೧೬೪
• ಶರಣಪ್ಪ ಗಬ್ಬೂರು	
೩೮. ನಡುಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳು : ಪ್ರಸ್ತುತತೆ	೧೬೭
• ಗೋವಿಂದಮ್ಮ ಎಸ್. ವಿ.	
೩೯. ನಡುಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳು : ಒಂದು ಅವಲೋಕನ	೧೭೦
• ಡಾ. ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ. ಎಸ್. ಗಂಗನಳ್ಳಿ	
೪೦. ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭಾವ	೧೭೩
• ಪ್ರೊ. ಶ್ರೀಮತಿ ವಸಂತಾ ಬ. ಕಲ್ಯಾಣಿ	
೪೧. ಕನ್ನಡ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಚುಟುಕು ಸಾಹಿತ್ಯ	೧೭೬
• ಡಾ. ರೇಣುಕಾ ಶಂ. ಹೆಬ್ಬಾಳ	
೪೨. ದಲಿತ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮತ್ತು ಬಂಡಾಯ ಬರಹಗಳು	೧೭೮
• ಡಾ. ಶಿವಗಂಗಾ ಯು. ಬಿಲಗುಂದಿ	
೪೩. ಬಂಡಾಯ - ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ವಿವೇಚನೆ	೧೮೨
• ಆರ್. ಮಮತ ವೇದಾಂತ್	

PRINCIPAL
J.S.S. Banashankar Arts, Commerce & Shantikumar Gubbi Science College.
DHARWAD - 580 004.

22

ಭಾಷೆ : ನಿಘಂಟು, ನಾಮವಿಜ್ಞಾನ

• ಪ್ರೊ. ಐ. ಎಸ್. ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ

ಭಾಷೆ : ಮನುಷ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮುಂದುವರಿದ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವನಿಗೆ ಯೋಚಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಮಾತನಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ಇರುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಾಣಿ, ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿ ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದಿರುವಷ್ಟು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂವಹನಿಸಬಲ್ಲ ಭಾಷೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅದರ ಮೂಲಕವೇ ಅವನ ವ್ಯವಹಾರ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಭಾಷೆ ಮನುಷ್ಯನ ಉಸಿರಿನಷ್ಟೇ ಅನಿವಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ತಾಯಿ ಎಂಬಂತೆ ಭಾಷೆಯೂ ಕೂಡ ಮನುಷ್ಯನ ಅಗತ್ಯತೆಯ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ಮೊದಲು ಕೈ ಸನ್ನೆ ಮತ್ತು ಬಾಯಿ ಸನ್ನೆಯ ಮೂಲಕ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪರರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. ನಂತರ ಮಾತನ್ನು ಕಲಿತು ಅದರ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಭಾವನೆಗಳನ್ನೂ ಇತರರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಸಂಸ್ಕೃತದ 'ಭಾಷಾ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ 'ಮಾತನಾಡು' ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ 'ಭಾಷೆ' ಮಾತನಾಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಿ ಸಿ. ಎಫ್. ಹಾಕೆಟ್ "ಭಾಷೆ ಎಂಬುದು ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ಅಮೂಲ್ಯ ಸೊತ್ತು" ಎಂದು ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕವೇ ನಮ್ಮ ದಿನನಿತ್ಯದ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರೂ 'ಭಾಷೆ'ಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಚಿಂತಿಸುವುದು ಕಡಿಮೆ. ಭಾಷಾಧ್ವನಿಗಳು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ? ಅವುಗಳು ಒಂದು ಸಮೂಹದ ಮಧ್ಯೆ ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ? ಎಂಬ ಜ್ಞಾನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಬಳಸುವ ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ನಿಘಂಟು : (ಶಬ್ದಕೋಶ) : ಒಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಪದಗಳನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಆಕಾರಾದಿಯಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ, ಆ ಪದಗಳ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವುದೇ ನಿಘಂಟು. ಪದಗಳಿಗಿರುವ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಆ ಪದದ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶವನ್ನೂ, ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯನ್ನೂ, ವಿವರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಾನವನು

ಜ್ಞಾನವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣವೇ ಮೊದಲಾದವು ಎಷ್ಟು ಅಗತ್ಯವೋ ನಿಘಂಟು ಅಷ್ಟೇ ಅಗತ್ಯವಾದುದು. ಯಾವುದೋ ವಿಷಯವನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳು, ಕರಾರುವಕ್ಕಾಗಿ ತಿಳಿಸಲು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ನಿಘಂಟಾಗಿ ಹೇಳು ಎಂಬ ಬಳಕೆಯ ಮಾತು ರೂಢಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೋಶ ಓದು ದೇಶ ನೋಡು ಎಂಬ ಗಾದೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ. ಕೋಶ ಓದುವುದರಿಂದ ಶಬ್ದ ಜ್ಞಾನವೂ ದೇಶ ನೋಡುವುದರಿಂದ ಲೋಕಾನುಭವವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಘಂಟನ್ನು ಕೋಶ, ಅಭಿದಾನಕೋಶ, ವಸ್ತುಕೋಶ, ಶಬ್ದಾರ್ಥಕೋಶ, ನಿರುಕ್ತ ಮೊದಲಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯುವುದೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಭಾರತೀಯರು ನಿಘಂಟನ್ನು ಒಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿಘಂಟುಗಳನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪದ್ಧತಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಪದ್ಧತಿ ಇಂದಿಗೂ ಕೆಲವೆಡೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನೂ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಚೀನ ನಿಘಂಟುಗಳೆಲ್ಲ ಶ್ಲೋಕ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲೇ ರಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ನಿಘಂಟುಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ನಿಘಂಟುಗಳಿಗೆ ಟೀಕುಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಪದ್ಧತಿಯೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟುಗಳಿಗೆ ಹಲವಾರು ಟೀಕೆಗಳು ರಚಿತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಅಮರಕೋಶಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಐವತ್ತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಟೀಕುಗಳು ರಚಿತವಾಗಿರುವುದು ಅದರ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗೂ ಉಪಯುಕ್ತತೆಗೂ ಜೀವಂತ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿಘಂಟುಗಳೂ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದ್ದುವು. ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಔಷಧಿ ಕೋಶಗಳೂ ವೈದ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವೈದ್ಯ ನಿಘಂಟುಗಳೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದುವು. ಅಲ್ಲದೆ ವಿವಿಧ ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ನಿಘಂಟುಗಳೂ ವ್ಯಾಕರಣ, ಅಲಂಕಾರ, ತರ್ಕ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ, ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರ, ಗಣಿತ ಮುಂತಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿಘಂಟುಗಳೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಭರತಖಂಡಕ್ಕೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಆಗಮನವಾದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲ ದೇಶೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ನಿಘಂಟು ಕಾರ್ಯ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಡೆದಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ನಿಘಂಟುಗಳನ್ನು ಆಕಾರಾದಿ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದನ್ನು ರೂಢಿಗೆ ತಂದ ಈ ವಿದೇಶೀ ವಿದ್ವಾಂಸರು ನಿಘಂಟು ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಗಣನೀಯವಾದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಮತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಿಘಂಟು ಕಾರ್ಯ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಕೆಲವನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರು ನಿಘಂಟು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದಾರೆ. ಸಹಸ್ರಾರು ಪುಟಗಳ ಬೃಹಾಕಾರದ

ಮಹೋನ್ನತ
PRINCIPAL
J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College,
DHARWAD 580 004.

ಭಾಷೆ : ನಿಘಂಟು, ನಾಮವಿಜ್ಞಾನ

ಮಹಾನ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಕರಣ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ ಅಭ್ಯಾಸಪೂರ್ಣ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಗ್ರಂಥ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಇಂದು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ, ಹಿಂದಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಮರಾಠಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಭಾಷೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿಗೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಡಾ.ಎಂ.ಬಿ.ಪಾಟೀಲ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ ಸಂಸ್ಥೆ, ವಿಜಯಪುರ

ಇಂದು ಮನುಷ್ಯ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ' ವಿಷಯ ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಶ್ರಷ್ಟಿಗೊಳಿಸಿದ ಸಂಯೋಜಕರಾದ ಡಾ.ಎಸ್.ಟಿ.ಮೇರವಾಡೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ ಕೃತಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಪ್ರೊ.ಬಿ.ಬಿ.ಡೆಂಗನವರ; ಡಾ.ಆರ್.ವಿ.ಪಾಟೀಲ ಹಾಗೂ ಅವರ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಅನಂತ ಪುಭಾಷಯಗಳು.

ಶ್ರೀ ಜಿ.ಕೆ. ಪಾಟೀಲ
ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ ಸಂಸ್ಥೆ, ವಿಜಯಪುರ

ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣಗಳು ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಾಗದೆ, ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಾಗಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಅದು ಇಂದು ಕಾರ್ಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾದ ನೂರು ಜನ ಲೇಖಕರ ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧವಾಗಿ 'ಮಹೋನ್ನತ' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷಕರ ಕಾರ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಪ್ರೊ. ಎಸ್.ಎಚ್. ಲಗಳಿ
ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಬಿ.ಎಲ್.ಡಿ.ಇ ಸಂಸ್ಥೆ, ವಿಜಯಪುರ

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಕೇವಲ ಪಾಠ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಲದು, ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಚಾರ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಲೇಖನ, ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕು. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾದ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಗ್ರಂಥ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣಗೊಂಡದ್ದು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸಿದ ಡಾ.ಎಸ್.ಟಿ.ಮೇರವಾಡೆ, ಹಾಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಡಾ.ಕೆ.ಜಿ.ಪೂಜಾರಿ
ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರು
ಎಸ್.ಬಿ. ಕಲಾ ಮತ್ತು ಕೆ.ಸಿ.ಪಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ವಿಜಯಪುರ

ISBN : 978-93-83813-32-2

ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಪುರ

20, 21, 22, 23

ಮಹೋನ್ನತ

ಪ್ರೊ. ಜಿ.ಜಿ. ಡೆಂಗನವರ ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ಮಹೋನ್ನತ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಸಮಗ್ರ ನೋಟ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಪ್ರೊ. ಜಿ.ಜಿ. ಡೆಂಗನವರ • ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

22	೧೪. ಭಾಷೆ : ನಿಘಂಟು, ನಾಮವಿಜ್ಞಾನ • ಪ್ರೊ. ಐ. ಎಸ್. ಹಳ್ಳಕೇರಿ	೭೦
	೧೫. ಜಿಮ್ ಕಾರ್ಬೆಟ ಕೃತಿಗಳ ವಿವೇಚನೆ • ಡಾ. ರಾಬಿಯಾ ಮಿರ್ದೆ	೭೭
	೧೬. ಜನಪದ ಗಾದೆ - ಒಗಟುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ • ಡಾ. ಸವಿತಾ ಎಂ. ರುಳಕಿ	೮೨
	೧೭. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಶ್ರಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅವಗಾಹನೆಗಳು • ಡಾ. ತಿಪ್ಪೇಸ್ವಾಮಿ ಡಿ.ಎಸ್.	೮೭
	೧೮. ಅಡ್ಡ ಹೆಸರುಗಳು : ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ • ಡಾ. ಜಾಜಿ ದೇವೇಂದ್ರಪ್ಪ	೯೨
	೧೯. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಕನ್ನಡಪರ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕೊಡುಗೆ • ಡಾ. ಸಿ. ಎಂ. ತಳವಾರ	೯೮
	೨೦. ನಡುಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಹತ್ವ • ಡಾ. ಪಿ. ನಾಗರಾಜು	೧೦೨
	೨೧. ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳು : ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಗಳು • ಡಾ. ಗೋವಿಂದರಾಜ ತಳಕೋಡ	೧೦೬
	೨೨. ಚಲನಚಿತ್ರ ಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ • ಡಾ. ಬಿ. ಜಿ. ಕಲಾವತಿ	೧೦೯
	೨೩. ಕನಕದಾಸರು : ಭಾವೈಕ್ಯತೆ • ಡಾ. ವಿಜಯಶ್ರೀ ಜಿ. ಹಿರೇಮಠ	೧೧೩
	೨೪. ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಮಳೆ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ-ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಅಲೆಗಳು • ಡಾ. ಅನಿತಾ ಕೆ. ಗುಡಿ	೧೧೭
23	೨೫. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮ • ಪ್ರೊ. ದೀಪಾ ಸಂಕಪಾಳೆ	೧೨೧
	೨೬. ಸ್ತ್ರೀಪರ ಚಿಂತನೆ : ವಿಚಾರ-ಚರ್ಚೆಗಳು • ಡಾ. ಎಸ್. ಬಿ. ರಾಶೋಡ	೧೨೪
	೨೭. ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ನಿಘಂಟು • ಶ್ರೀಮತಿ ದೀಪಾ ಲಗಲಿ	೧೨೯
	೨೮. ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತೃತ್ವದ ನೆಲೆ • ಡಾ. ಉಷಾದೇವಿ ಹಿರೇಮಠ	೧೩೨
	೨೯. ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಶಿಲಾಶಾಸ್ತ್ರದ ದಲಿತ ಸಾಹಿತಿ : ಗೋವಿಂದರಾಜು • ಡಾ. ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ. ಎಸ್. ಗಂಗನಳ್ಳಿ	೧೩೬

P.RINCIPAL
J.S. Banashankar Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College,
DHARWAD - 580 004.

	• ಬಾಬುರಾಯ ಡಿ. ದೊರೆ	
೩೦.	ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಶ್ರಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ • ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ವೀರಭದ್ರಪ್ಪ	
೩೧.	ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ದೇಸೀಯತೆ • ಡಾ. ಪತ್ರಮ್ಮ ಕ. ಧಾರವಾಡ	
೩೨.	ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಕಥನಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾದ ಮೌಢ್ಯ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯ • ಶ್ರದ್ಧಾ ಬೆಳದಡಿ	
೩೩.	ಜನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಿನಿಮಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ • ಮಂಡುನಾಥ ವೈ.	೧೫೨
೩೪.	ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಪರ ಚಿಂತನೆ • ಪ್ರೊ. ಅಶೋಕ ಎಸ್. ಕೋರೆ	೧೫೫
೩೫.	ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆ • ಬಸವರಾಜ ಭಾಸ್ಕರ	೧೫೮
೩೬.	ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ • ಬಸಪ್ಪ ಹೆಬ್ಬಾಳ	೧೬೧
೩೭.	ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ : ದಲಿತ ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಭೂಮಿತ್ವ • ಶರಣಪ್ಪ ಗಬ್ಬೂರು	೧೬೪
೩೮.	ನಡುಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳು : ಪ್ರಸ್ತುತತೆ • ಗೋವಿಂದಮ್ಮ ಎಸ್. ವಿ.	೧೬೭
೩೯.	ನಡುಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳು : ಒಂದು ಅವಲೋಕನ • ಡಾ. ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ. ಎಸ್. ಗಂಗನಳ್ಳಿ	೧೭೦
೪೦.	ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಭಾವ • ಪ್ರೊ. ಶ್ರೀಮತಿ ವಸಂತಾ ಬಿ. ಕಲ್ಯಾಣಿ	೧೭೩
೪೧.	ಕನ್ನಡ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಚುಟುಕು ಸಾಹಿತ್ಯ • ಡಾ. ರೇಣುಕಾ ಶಂ. ಹೆಬ್ಬಾಳ	೧೭೬
೪೨.	ದಲಿತ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮತ್ತು ಬಂಡಾಯ ಬರಹಗಳು • ಡಾ. ಶಿವಗಂಗಾ ಯು. ಬಿಲಗುಂದಿ	೧೭೮
೪೩.	ಬಂಡಾಯ - ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ವಿವೇಚನೆ • ಆರ್. ಮಮತ ವೇದಾಂತ್	೧೮೨

ಆ ಪ್ರಕಾರ ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅದೂ ಪುರಾಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದಂತಹ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸ್ಥಾನ ಮಾನ ನೋಡದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಇರುವವರು ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನಿಗಳೇ ಇಂದ್ರನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಬಂದಂತವರೇ ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ದೌರ್ಜನ್ಯ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಸಮಾಜ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೊಳಪಡಿಸುವರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾರದು ತಪ್ಪು, ಈ ತಪ್ಪಿಗೆ ಯಾರು ಹೊಣೆಗಾರರು? ಯಾರದೋ ತಪ್ಪಿಗೆ ಯಾರೋ ಶಿಕ್ಷೆ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು. ನಿಜವಾಗಿ ವಿಶಾಖಾಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಶೋಧ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ಸಮಾಜದ ತಪ್ಪು, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಜನರ ತಪ್ಪು ಎದ್ದು ಕಾಣುವುದು. ಸಮಾಜದ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ವಿಶಾಖಾ ಪಾತ್ರ ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಆಕೆಯ ಗಂಡ ಪರಾವಸು ವಿಶಾಖಾ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಉಪದೇಶ ಕೇಳಿ, ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿ ವಿಶಾಖಾಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವನು. ಕೊನೆಗೆ ಯಾರೂ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಶಾಖಾ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಾವ ರೈಭ್ಯ ಕೊಲೆಯಾಗಿ ಹೋದರೆ, ಆರಾವಸು ನಿಶ್ಚಲಿಯ ವಿರಹ, ದ್ವಂದ್ವದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರೆ, ಗಂಡ ಪರಾವಸು ಯಜ್ಞ ಮಾಡಲು ಹೋಗುವನು. ಇದು ಇವಳ ಜೀವನ. ವಿಶಾಖಾ-ಯುವಕ್ರೀತ- ಪರಾವಸು- (ರೈಭ್ಯ ಮಾವ) ಈ ಮೂವರ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ದಾರಿ ತೋರಿಸುವಳು. ಯುವಕ್ರೀತ ಇವಳನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸಿ, ಗೌರವ ಕೊಡದೆ ಇದ್ದುದರ ಫಲವಾಗಿ ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮವಾದರೆ, ರೈಭ್ಯನು ಮಗನಿಂದಲೇ ಕೊಲೆಯಾಗುವನು. ವಿಶಾಖಾಳಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯ ದಾರಿ ದೊರಕಿತು.

'ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಮಳೆ' ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ನಾಡರು 'ವಿಶಾಖಾ'ಳ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಉನ್ನತ ಸಮಾಜಿಕ ಮಾನ್ಯತೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ, ಇಲ್ಲಿ ವಿಶಾಖಾಳ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಬರತಕ್ಕಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ ವಿಶಾಖಾಳು ತನ್ನ ಚಾರಿತ್ಯವನ್ನು ತಾನಾಗಿಯೇ ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಮಸಿ ಬಳಿದುಕೊಂಡು, ಕಾಂತಿಹೀನ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ- ಎಂದು ಭಾಸವೆನಿಸುವುದು. ಕೊನೆಗೆ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಉಳಿದರೂ ಬದುಕುವ ಆಸೆ ಭಲವಿರುವುದು ಅವಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce & Shantikumar Gubbi Science College, Dharwad 580 004.

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಡಾ. ಆರ್.ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮ

• ಪ್ರೊ. ದೀಪಾ ಸಂಕರ್ಷಾಳೆ

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಅಖಂಡ ಪರಂಪರೆ ಇದೆ. "ಕನ್ನಡ" ಎಂಬುದು ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಹೆಸರೂ ಹೌದು. ಹಾಗೆ ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ಒಂದು ನಾಡಿನ ಹೆಸರು ಹೌದು. ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುವವರು ಕನ್ನಡಿಗರು. ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಈ ನಾಡಿಗೆ ಅಧಿಕೃತವಾದ ಹೆಸರು ಕರ್ನಾಟಕ. ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಉಲ್ಲೇಖ ವ್ಯಾಸರ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲಾ ತೀರಾ ಹಿಂದಿನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹೆಸರು ಬರುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ತಮಿಳು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ತಮಿಳಿನ ಬಹು ಹಳೆಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡ ಎಂಬ ಪದ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೨ನೇಯ ಶತಮಾನದ "ಶಿಲಪ್ಪದಿಗಾರಂ" ಎಂಬ ತಮಿಳು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ "ಕರುನಾಡರ್" ಎಂಬ ಪದವಿದೆ. ಕರುನಾಡು ಎಂಬುದು ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂಬುದರ ಒಂದು ಹೊಸರೂಪ. ಕರ್ನಾಟಕ ದೇಶದವರು ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಕರುನಾಡರ್', ಕರುನಾಡಗರ್ ಎಂಬ ರೂಪಗಳು ತಮಿಳು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೨ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದ ಗ್ರೀಕ್ ಪ್ರವಾಸಿ ಟಾಲೆಮಿಯು ತನ್ನ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಗರಗಳನ್ನು ಬಂದರುಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕನ್ನಡನಾಡು ಮತ್ತು ನುಡಿ ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೨ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದಲೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈಜಿಪ್ಟ್ ದೇಶದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ "ಗ್ರೀಕ್ ಪ್ರಹಸನ" ಒಂದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳಿವೆ ಎಂದು ಡಾ. ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಲರಾಜನು ಸಂಕಲನ ಮಾಡಿದ "ಗಾಥಾಸಪ್ತಶತಿ" ಎಂಬ ಪದ್ಯಕಾವ್ಯದ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧-೨ನೇ ಶತಮಾನ ಇದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಪೊಟ್ಟಿ, ತ್ತುಪ್ಪ, ಪುಲಿ ಎಂಬ ನಾಪದಗಳು ಪೆಟ್ಟು, ತೀರ್ ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು ಇವೆ.

ನಿಷ್ಠೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಸಮಯ ಪರಿಪಾಲನೆ (ಸೀಂದಿಗೆ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಡಾ. ಜಿನದತ್ತ ಅ. ಹಡಗಲಿ ಅವರದು ತುಂಬಾ ಅಪರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ. ತಮಗೆ ಒದಗಿಬಂದ ಕೆಲಸಗಳ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೊಂದು ಜನ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುದು ಅವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುಣ. ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸದೆ, ಸ್ವಇಚ್ಛೆಯಿಂದ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ನಿಸ್ವಾರ್ಥಭಾವದಿಂದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಕಳೆದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಕೂಡಾ ಅವರ ಮನದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ 'ಅಹಂ'ನ ಗುಣವನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಸಹನೆ ಹಾಗೂ ವಿನಯವಂತಿಕೆ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿವೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾ ಹೊರಟಿರುವ ಅವರು ಸೌಜನ್ಯಯುತ, ಹಿತ-ಮಿತ ನಡೆ-ನುಡಿಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಪ್ರಬುದ್ಧವಾದ ಪಾಠ ಬೋಧನೆಯಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ವೃತ್ತಿ ಗೌರವವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

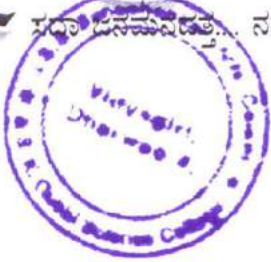
ಇವತ್ತಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಜಾತ್ಯಾತೀತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಅವರು ಕುಂದಗೋಳ ತಾಲೂಕಿನ ಆರನೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಹೃದಯರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವರ ಸ್ನೇಹಿತರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ 'ಸಹೃದಯ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ಹೊರತರುತ್ತಿರುವುದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಡಾ. ಅಜಿತ ಪ್ರಸಾದ
 ವಿತ್ತಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್.ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ,ವಿದ್ಯಾಗಿರಿ, ಧಾರವಾಡ
 ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಪುರ

[Signature]
PRINCIPAL
 J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
 Shantikumar Gubbi Science College,
 DHARWAD 580 004.

ಸಹೃದಯ

ವಿದ್ಯಾ ವಿಜಯವಿಡಲ್ ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಜನದತ್ತ

ಸಂಪಾದಕರು: ವೈ.ಎಂ. ಭಗವಂತಿ • ಡಾ. ಜಿ.ಬಿ. ದೀಪಾಳಕ • ಡಾ. ಬಿ.ಬಿ. ವಿ. ಶರಣ್

ಇಂಥ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಕಾಶನವು ಹೊರತರುತ್ತಿರುವುದು ಸಾರ್ಥಕದ ಕೆಲಸವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಧಾರವಾಡದ ಸರಸ್ವತಿ ಆಫ್‌ಸೆಟ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ಧಾರವಾಡರವರಿಗೆ ಅನಂತ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಎಸ್. ಟಿ. ಮೇರವಾಡೆ
ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಪುರ

ಪರಿವಿಡಿ

- * ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ
- * ಪ್ರಕಾಶಕರ ಮಾತು
- 1. ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಮಾಜ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಘಟಕ
ಡಾ. ಎಫ್.ಟಿ. ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ 1
- 2. ಕನ್ನಡ ಹವ್ಯಾಸಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಒಂದು ಅವಲೋಕನ 5
ಡಾ. ವೈ. ಎಂ. ಯಾಕೊಳ್ಳಿ
- 3. ವಿಲಾಸಿ ರಂಗಸಿರಿಯ ಅಂತರಂಗ 13
ಡಾ. ಧನವಂತ ಹಾಜವಗೋಳ
- 4. ಮೂರು ನಾಟಕಗಳು 16
ಡಾ. ಸುಖದೇವ ಎಂ. ಪಾನಬುಡೆ
- 5. ಸಿಂಚನ : ಒಂದು ಪಕ್ಷಿ ನೋಟ 20
ಡಾ. ಶೋಭಾ ಚಪ್ಪರದಳ್ಳಿಮಠ
- 6. ಸಂಪಾದನ-ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥಗಳು 27
ಡಾ. ವಿಜಯಶ್ರೀ ಹಿರೇಮಠ
- 7. ಬಾನುಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು 34
ಡಾ. ಶಶಿಧರ ನರೇಂದ್ರ
- 8. ಪ್ರಕಟಿತ ಲೇಖನಗಳ ಅವಲೋಕನ 38
ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ
- 9. ಅಪ್ರಕಟಿತ ಲೇಖನಗಳು 46
ಡಾ. ವೈ. ಎಂ ಭಜಂತ್ರಿ
- 10. ವಿವಿಧ ಲೇಖಕರ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಅವಲೋಕನ 56
ಡಾ. ಪುಷ್ಪಾ ಬಸನಗೌಡರ
- 11. ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿ: ಜಿನಪರ್ವ 61
ಡಾ. ಸಂಗಯ್ಯ ಶಿವಪ್ಪಯ್ಯನಮಠ

PRINCIPAL
J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College,
DHARWAD 580 004.

ಪ್ರಕಟಿತ ಲೇಖನಗಳ ಅವಲೋಕನ

● ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಸದಾ ಆರೋಗ್ಯಮಯವಾದ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬದುಕು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವವರು ಡಾ. ಜಿನದತ್ತ ಹಡಗಲಿಯವರು. ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರು, ಹಸನ್ಮುಖಿಗಳು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸದಾ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾ, ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಾ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವರು. ಪ್ರಸನ್ನತೆ, ಶಾಂತ ಮನೋಭಾವ, ಸತತ ಅಧ್ಯಯನಶೀಲತೆಯ ಹವ್ಯಾಸದೊಂದಿಗೆ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಾಗ್ಮಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರಾದ ಶ್ರೀಯುತರು ಅದೆಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ಜೀವನದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಥೆ, ನಾಟಕ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಚಿಂತನೆ-ಚಿಂತನೆ, ಸಂಶೋಧನೆ, ಸಂಘಟನೆ ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವಾದ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಚಿರಪರಿಚಿತರು. ನಾಡಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಬರಹಗಾರರಲ್ಲೊಬ್ಬರಾಗಿ ಬೆಳೆದವರು. ಪಾರದರ್ಶಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಯಾರ ಜೊತೆಗೂ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕಿಳಿಯದ ಮನೋಭಾವ ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಗಳಲ್ಲಂತೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಚಿಂತನೆ-ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಾಯಕ ದಾಸೋಹಿಗಳಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅವರೊಟ್ಟಿಗೆ ದಿನದ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಇರುವ ನಾನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಸತ್ಯವಿದು.

ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಬಯಸಿದವರಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಬಯಸುವ ಸ್ನೇಹ ಜೀವಿ. "ಒಳ್ಳೆಯವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾದರೆ ಒಳ್ಳೆಯತನಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದು" ಎಂಬ ಮಾತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಇವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಿದೆ. ಸಂತ ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫರ ನಾಡಿನ ಕುಂದಗೋಳ ತಾಲೂಕಿನ ಹರ್ಲಾಪೂರ ಇವರ ಹುಟ್ಟೂರು. ಇಂದು ತಾಲೂಕಾ 6ನೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹೆಮ್ಮೆ. ಇದರ ನಿಮಿತ್ತ, ಡಾ. ಜಿನದತ್ತ ಹಡಗಲಿಯವರು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಾಡಿನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ನೂರಾರು ಲೇಖನಗಳನ್ನು, ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು, ಧಾರ್ಮಿಕ, ವೈಚಾರಿಕ, ವಿವೇಚನಾತ್ಮಕ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ, ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ, ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವರು. 'ಕರಿಯನ್ನು

ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯುವಂತೆ' ಇವರ ಪ್ರಕಟಿತ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಾವಲೋಕನದ ತಿರುಳು ಈ ಲೇಖನವಾಗಿದೆ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದೆಸೆಯಿಂದಲೇ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತ ಬಂದಿರುವರು. 'ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ'ದಲ್ಲಿ 'ಒಳದನಿ' ಎಂಬ ಅಂಕಣ ಬರಹಗಳು ನಾಡಿನ ಓದುಗರ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪಡೆದಿವೆ. 'ಗುರುಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಾಜಯಃ' ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಗಾಗಿ ಗುರುಕುಲ ಪದ್ಧತಿ' ಯಂತೆ 'ಗುರುವಿನ ಗುಲಾಮನಾಗುವತನಕ ದೊರೆಯದಣ್ಣ ಮುಕುತಿ' ಎಂಬ ಮಾತು ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಕಳೆದುಕೊಂಡು 'ಗುರು-ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ವಂದಿಸಿ ಬುದ್ಧಿಯ ಕಲಿಸುವ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಗುರು ಸ್ಥಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಇದ್ದ ಗೌರವ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವ ಕುರಿತು ವಿಷಾದನೀಯ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. 'ಹಿಂದೆ ಗುರುಬೇಕು ಮುಂದೆ ಗುರಿ ಬೇಕು' ಅಂದರೆ ಧೀರರು ಹುಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ಗುರುವಿನ ಮಹತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಲೇಖಕರು ಗುರುವನ್ನು ಸರಸ್ವತಿ ಎಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿರುವರು. 'ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವಾದಿ ವಿನಯಂ' ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ವಿನಯ ಬರುವುದು ಎಂಬಂತ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ವಿಶೇಷೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯೆ, ಜ್ಞಾನ ಕುರಿತಾದ ಲೇಖನಗಳು ಇಂದಿನ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ ಕೈಪಿಡಿಯಾಗಿದೆ.

'ಹೆಸರು ಹೆಸರೆಂಬುದೇಂ? ಕಸರ ಬೀಸುವ ಗಾಳಿ ಎಂಬ ಲೇಖನಗಳು ಮೊದಲು ನಾನು ಸರಿಯಿದ್ದರೆ ಜಗತ್ತು ಸರಿ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ವಿಶಾಲ ಮನೋಧರ್ಮ, ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಮನಸ್ಸು, ಪರರನ್ನು ನಮ್ಮವರೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಪ್ರೀತಿಸುವುದು, ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು ಹೇಗೆ? ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಮನಸ್ಥಿತಿಯ ರಕ್ತ ಸಂಬಂಧ ಇಂದಿನ ಅಗತ್ಯ ಅದರಲ್ಲೂ ಸತಿ ಪತಿಗಳಂತೂ ಬೆಂಕಿ ನೀರಿನಂತೆ ಪರಸ್ಪರ ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಮಕ್ಕಳು, ಅಣ್ಣ, ತಮ್ಮ, ಅಜ್ಜಿ, ತಾತ ಮುಂತಾದ ಸಂಬಂಧಗಳ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ನ್ಯೂಕ್ಲಿಯರ್ ಕುಟುಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆ' ಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಕುರಿತು ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಲೇಖನಗಳು ಓದುಗರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವಂತಹದು ಸತ್ಯ. ಹಾಗೆಯೇ 'ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಕುರಿತು ಇವರ ಹಲವಾರು ಲೇಖನಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ. ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆ, PRINCIPAL ಜೀವನ, ಗರತಿಯ ಗಮ್ಮತ್ತು, ಗರತಿಯ ಹಾಡುಗಳು, ಲಾವಣಿ, ಜನಪದ ಮೇಳಗಳು, ಹಂತಿಪದ, ಗೀಗೀಪದ ಮುಂತಾದ ಜನಪದ ಮೇಳಗಳ ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವರು. ಜೀವನದ ಅನೇಕ ಸಿಹಿ-ಕಹಿ ಅನುಭವಗಳು ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಶಿಷ್ಟ ಕವಿಗಳಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು

J.S. Banashankari Arts, Commerce & Science College, Dhawad
Principal
Dr. R. V. Patil

ಜ್ಞಾನದ ಬಲದಿಂದ ಅಜ್ಞಾನದ ಕೇಡ ನೋಡಯ್ಯ
ಜ್ಯೋತಿಯ ಬಲದಿಂದ ತಮಂಧದ ಕೇಡ ನೋಡಯ್ಯ
ಸತ್ಯದ ಬಲದಿಂದ ಅಸತ್ಯದ ಕೇಡ ನೋಡಯ್ಯ
ಪರುಷದ ಬಲದಿಂದ ಅವಲೋಹದ ಕೇಡ ನೋಡಯ್ಯ

ಕೂಡಲ ಸಂಗನ ಶರಣರ ಅನುಭಾವದಿಂದ ಎನ್ನ ಭವದ ಕೇಡ ನೋಡಯ್ಯ

ಎಂಬ ವಿಶ್ವಗುರು ಬಸವಣ್ಣನವರ ನುಡಿಯಂತೆ ಜ್ಞಾನದ ಬಲದಿಂದ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬೇರು ಸಮೇತ ಕಿತ್ತು ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿ ಮೂಡಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಣ ದಾಸೋಹಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾಗಿ ನಿಂತ ಪ್ರಪಂಚ ಸಂಸ್ಥೆ ಕೆ.ಎಲ್.ಇ ಸಂಸ್ಥೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಿಕ್ಷಣ ರಂಗದ ಜೀವನಾಡಿಯಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಕಥೆಯು ರೋಮಾಂಚನ ಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಸೇವಾ ಭಾವ, ಸಾಹಸ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ತ್ಯಾಗಗಳ ಬೆವರಿನ ಕಥೆ, ಯುಷಿಸದೃಶ್ಯ ಜೀವನ ನಡೆಸಿದ ಸಪ್ತ ಯುಷಿಗಳ ಯಶೋಗಾಥೆಯ ಪ್ರತೀಕವೇ ಈ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ. ಇಂದು ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಹೆಮ್ಮರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ವಿಶ್ವದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೆ.ಎಲ್.ಇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕೆ.ಎಲ್.ಇ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶ್ರೀ ಕಾಡಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಾಗೂ ಎಚ್.ಎಸ್.ಕೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 7 ಮತ್ತು 8 ರಂದು 2 ದಿನಗಳ "ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪಾತ್ರ" ಕುರಿತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದು, ಈ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣದಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ಚರ್ಚೆಗಳ, ಪರಿಶೀಲನೆಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ಪೂರ್ಣ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕನ್ನಡ, ಹಿಂದಿ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್, ಮರಾಠಿ ಮತ್ತು ಉರ್ದು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿರುವ ಸಂಯೋಜಕರಿಗೂ, ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿಗೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಡಾ. ಪ್ರಭಾಕರ ಕೋರೆ
ಮಾನ್ಯ ಲೋಕಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು,
ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷರು,
ಕೆ.ಎಲ್.ಇ ಸಂಸ್ಥೆ, ಬೆಳಗಾವಿ

ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಪುರ

978-93-83813-42-1

ISBN : 978-93-83813-42-1

2017

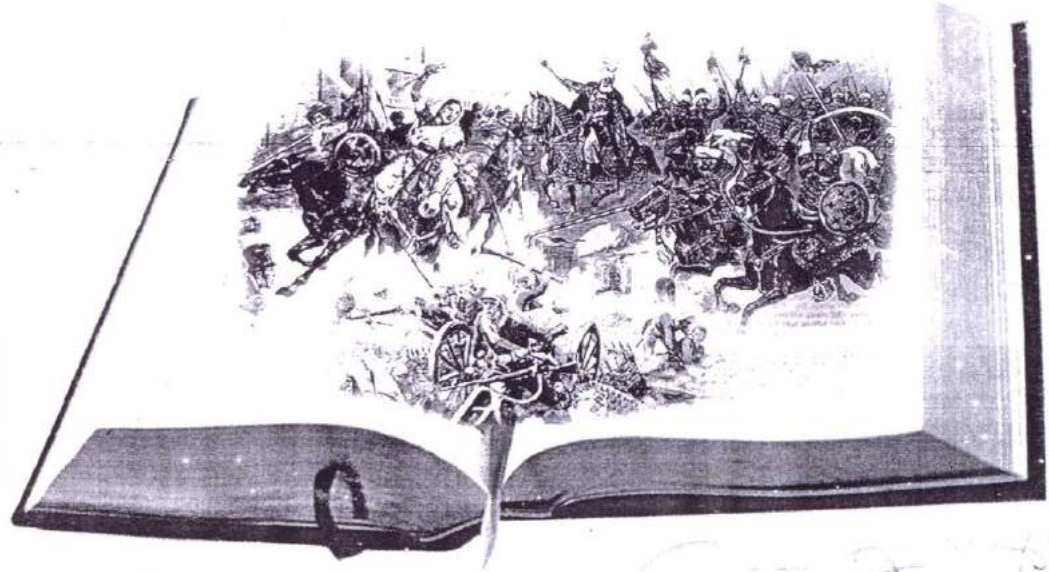
ISBN : 978-93-83813-42-1

ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಎಸ್.ಕೆ. ಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಮತ್ತು
ಎಚ್. ಎಸ್. ಕೆ. ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

25

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ

Swaatantrya Sangraam & Kannada Saahitya..
(Papers Presented in International Seminar)

ಸಂಪಾದಕರು

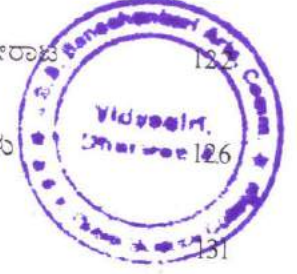
ಡಾ. ವಿದ್ಯಾವತಿ ರಜಮೂತ
ಡಾ. ಎನ್. ಟಿ. ಮೇರವಾಡೆ

ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ
ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ

ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಎಸ್.ಕೆ. ಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಎಚ್.ಎಸ್.ಕೆ. ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ
Swaatantrya Sangraam & Kannada Saahitya..
(Papers Presented in International Seminar)

14. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರ 71
● ಕು. ಪಲ್ಲವಿ ತುಗವ
15. ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಕೊಡುಗೆಗಳು 73
● ಸಾವಿತ್ರಿ ಎಸ್. ಕೊಪ್ಪಳ
16. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು 77
● ಡಾ. (ಶ್ರೀಮತಿ) ವಿದ್ಯಾ ಹಡಗಲಿ
17. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕಹಳೆ ಊದಿದ ಕಿತ್ತೂರು 82
● ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಮಾ, ವಸಂತ, ಸಾವಂತ
18. ಸ್ವತಂತ್ರ ಹೋರಾಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಪ್ಲವನಾಯಕರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಅವಲೋಕನ 86
● ಓಂಕಾರ ನಾಯ್ಕ ಜಿ.
19. ಜನಪದ ಲಾವಣಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ 90
● ಡಾ. ವೀರಪ್ಪ ಪೂಜಾರ
20. ಕನ್ನಡ ಲಾವಣಿಗಳಲ್ಲಿ ವೀರ ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ 94
● ಡಾ. ಮಹಾಲಿಂಗಪ್ಪ ಹೊಳೆಯಣ್ಣನವರ
21. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ(ಪತ್ರಿಕೆ) ಪಾತ್ರ 98
● ರಾಮರೆಡ್ಡಿ ಕೆ.
22. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೊಡುಗೆ 101
● ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅಂಬಿ
23. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಕೊಡುಗೆ 105
● ರೇಷ್ಮಾ ಟಿ. ಎಸ್.
24. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ-ಕನ್ನಡಿಗರ ಪಾತ್ರ 108
● ಡಾ. ದೊಡ್ಡಮನಿ ಲೋಕರಾಜ
25. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿದ ವೀರಮಹಿಳೆ ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಕ 111
● ಡಾ. ಭಾರತಿ ಎಸ್. ಗದ್ದಿ
26. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪಾತ್ರ 111
● ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಎಸ್. ವಿ.

27. ತುಳುನಾಡ ಗಾಂಧಿ ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವರಾಯರು 119
● ರೂಪ ಜಿ. ಕೆ.
28. ತ.ರಾ.ಸು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ 122
● ಬಸವರಾಜ ಹಲಕುರ್ಕಿ
29. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ - ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕೊಡುಗೆಗಳು 126
● ಡಾ. ಚಾಮರಾಜ ಎಸ್. ಕಮ್ಮಾರ
30. ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಹೋರಾಟಗಾರರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೊಡುಗೆಗಳು 131
● ಡಾ. ಹೇಮಪ್ಪ ಬಿ. ಕೆಂಚಳ್ಳಿ
31. ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಗಾಂಧೀಜಿ 135
● ಡಾ. ಎಸ್. ಬಿ. ಬಸೇಟ್ಟಿ
32. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸುಭಾಸ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ 138
● ಪ್ರೊ. ಆರ್. ಎಸ್. ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ
33. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೊಡುಗೆ 143
● ಪುಷ್ಪಲತಾ ಕೆ. ಪಿ.
34. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ ತಾಲೂಕಿನ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರ 147
● ಡಾ. ಶಾಂತವ್ವ ಕೆ. ಪೂಜಾರ
35. ಲಾವಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ್ತಿ-ಕಿತ್ತೂರು ಚೆನ್ನಮ್ಮ 152
● ಡಾ. ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಶ್ರೀರಾಮ ನಾಡಗೀರ
36. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಕೊಡುಗೆ 156
● ಕುಬೇರ ನಾಯ್ಕ ಬಿ.
37. ನಿರಂಜನರ ಚಿರಸ್ಮರಣೆ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಅಸ್ತಿತ್ವ 162
● ಸಂತೋಷ ಹೆಚ್. ಎಸ್.
38. ನವ ಭಾರತ ಹಾಗೂ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ 168
● ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ
39. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಒಂದು ಅವಲೋಕನ 173
● ಪ್ರೊ. ಮಾರುತಿ

Shantikumar

PRINCIPAL
J.S.S. Banashankar Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College,
DHARWAD 580 004.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸುಭಾಸ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್

● ಪ್ರೊ. ಆರ್. ಎಸ್. ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ

ನೇತಾಜಿ ಎಂದೇ ಖ್ಯಾತರಾದ ಸುಭಾಸ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್‌ರು ಬೆಂಗಾಲದ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಜನರಿ 23, 1897 ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ತಂದೆ ಜಾನಕೀನಾಥ ಬೋಸ್ ಅವರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಕಟಕ್ ನಗರಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಮತ್ತು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪ್ರಾಸಿಕ್ಯೂಟರ್ ಆಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಜಾನಕೀನಾಥರು ಬೆಂಗಾಲ ಶಾಸನ ಸಭೆಗೂ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ರಾವ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ಎಂಬ ಬಿರುದು ಪಡೆದರು. ಸುಭಾಸ್ ಅವರು 1919ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಪಡೆದರು. ನಂತರ ಪಾಲಕರು ಇವರನ್ನು ಭಾರತ ನಾಗರಿಕ ಸೇವಾ (ಐ.ಸಿ.ಎಸ್) ಪರೀಕ್ಷೆಗೊಂದು ಲಂಡನ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೇಯ ರ್ಯಾಂಕ್‌ನಲ್ಲೇ ತೇರ್ಗಡೆ ಹೊಂದಿದ ಸುಭಾಸ್ ಸೇವೆಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾದರಾದರೂ, ಒಂದು ವರ್ಷದ ಸೇವಾ ಪೂರ್ವ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಆವಾಗಲೇ ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾಬಾಗ್ ಹತ್ಯಾಕಂಡ (13 ಏಪ್ರಿಲ್, 1919), ಕೌಲಟ್ ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿ ಮತ್ತು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ವಿರೋಧ ಹಾಗೂ ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಗಳು ಆರಂಭಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಇವು ಸುಭಾಸ್‌ರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದವು. ಹೀಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಐ.ಸಿ.ಎಸ್ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೇ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಒಪ್ಪುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದರು. 1928ರ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನಕ್ಕೆ ಡೊಮಿನಿಯಂ ಬೇಡಿಕೆ ಇಟ್ಟಾಗ ಬೋಸ್ ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಂದಿಟ್ಟರು. ಇದು ಗಾಂಧೀಜಿಗೂ ಕೂಡ ನುಂಗಲಾರದ ತುತ್ತಾಯಿತು. ಆದರೆ ಬೋಸ್ ಅವರ ಬೇಡಿಕೆ ಅನುಮೋದನೆ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಯಿತು.

1929ರಲ್ಲಿ ಬೋಸ್ ಅವರು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಟ್ರೇಡ್ ಯೂನಿಯನ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದರು. 1931ರಲ್ಲಿ ಈ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಬೋಸ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಎಡಪಂತ್ರಿಯ ಬಣದಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದರು. ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವೀ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹೊಂದಿದ ಬೋಸ್‌ರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಯುವಕರ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದರು. ಕಾರ್ಮಿಕರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದರು. 1930ರ ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ಬೋಸ್ ಬಂಧನಕ್ಕೊಳಗಾದರು. ನಂತರ ಗಾಂಧಿ-ಇರ್ವಿನ್ ಒಪ್ಪಂದದಿಂದ ಬಂಧನವಾದ ಎಲ್ಲ ನಾಯಕರು ಜೈಲಿನಿಂದ ಹೊರಬಂದರು. ಆದರೆ ಬೋಸ್

ಈ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರಲ್ಲದೇ ಭಗತ್‌ಸಿಂಗನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗರು ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ದೂರಿದರು. 1931-37ರ ಮಧ್ಯೆ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಜೈಲುವಾಸ ಕಂಡ ಬೋಸ್‌ರು ಎಂದೂ ಚಿತ್ತ ಚಂಚಲರಾಗಲಿಲ್ಲ. 1935ರ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಕಾಯೆ ಚಾರಿಗೊಂಡು ಅನೇಕ ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ (11 ರಲ್ಲಿ 7 ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ) ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು.

1938ರ ಫೆಬ್ರುವರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗುಜರಾತಿನ ಹರಿಪುರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಬೋಸ್‌ರು ತಮ್ಮ 41ನೇಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದರು. ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಭರ್ಷಾದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಕರೆಕೊಟ್ಟರು. ಭಾರತೀಯರ ಹಕ್ಕು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮಸ್ಯೆ, ಬಡತನ, ಅನಕ್ಷರತೆ, ರೋಗರುಜಿನಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕ್ರಮ ಅನುಸರಿಸಲು ಪ್ರಾಂತಗಳಿಗೆ ಕರೆನೀಡಿದರು. ನೆಹರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗಗಳ ಕುರಿತು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಂಜಾಬದಲ್ಲಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ 17, 1938 ರಲ್ಲಿಯೇ ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಸುಭಾಸ್ ಅವರದು. ಬೋಸ್‌ರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ರೀತಿಯು ಗಾಂಧಿ ಒಳಗೊಂಡು ಬಲಪಂಥೀಯರಿಗೆ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬೋಸ್‌ರನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಬಣ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. 1939ರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗಾಗಿ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆದಾಗ ಗಾಂಧಿ, ನೆಹರು ಮೊದಲಾದವರು ಬಲಪಂಥೀಯ ಪಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಪಟ್ಟಾಭಿ ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯರನ್ನು ಬೋಸ್ ವಿರುದ್ಧ ಕಣಕ್ಕಿಳಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಬೋಸ್ ಜಯ ಹೊಂದಿದರು. ಇದರಿಂದ ಬಲಪಂಥೀಯ ರಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮುಖಭಂಗವಾಯಿತು.

1939ರಲ್ಲಿ ಬೋಸ್ ಅವರು ತೀವ್ರತರವಾದ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಕರೆ ನೀಡಿದಾಗ ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ಇತರರು ಮತ್ತೆ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೇ ಬೋಸ್ ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಹಕಾರವನ್ನೂ ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಏಪ್ರಿಲ್ 1939ರಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬೋಸ್ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿದರು. ಅದೇ ಅವಧಿಗೆ ಯುರೋಪದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಜಾಗತಿಕ ಯುದ್ಧ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಭಾರತದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್‌ನು ಭರತವನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಆದರೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಏಳು ಪ್ರಾಂತಗಳ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿದವು. ಆದರೆ ಸುಭಾಸ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ ಮಾತ್ರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತೀವ್ರ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಾದಿ, ತೀವ್ರವಾದಿ ಮತ್ತು ಪುನಶ್ಚೇತನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮೇ 1939 ರಲ್ಲಿ 'ಫಾರ್‌ವರ್ಡ್ ಬ್ಲಾಕ್'ನ್ನು

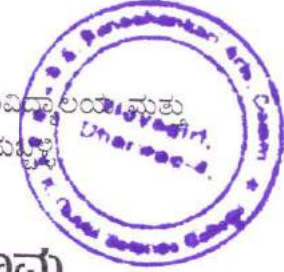
ISBN - 978-93-83813-42-1

Hallikoni - 138

26

ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಎಸ್. ಕೆ. ಕಲಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಮತ್ತು
ಎಚ್.ಎಸ್.ಕೆ. ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ

ಮತ್ತು

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ....

Swaatantrya Sangraam & Kannada Saahitya
Papers Presented in International Seminar

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ವಿದ್ಯಾವತಿ ರಜಪೂತ

ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ಡಾ. ಎಸ್. ಟಿ. ಮೇರವಾಡೆ

ಡಾ. ಬಿ. ಬಿ. ಡಂಗನವರ

೨೦೧೮

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಪುರ

PRINCIPAL
J.S.S. Banashankar Arts, Commerce &
Science College,
Dharwad - 580 004.

40. ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ 177
ಆರ್.ಆರ್. ದಿವಾಕರ ಅವರ ಕೊಡುಗೆ
● ಶ್ರೀಮತಿ ಚಂಪಕ್ಕ ಕಲ್ಲೇದೇವರ
● ಡಾ. ತಾರಾ ಬಿ. ಎನ್.
41. ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಪಾತ್ರ 181
● ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಕೆ. ಎಸ್.
42. 'ಬಿದಾಯದ ಉರುಳಲ್ಲಿ' ಮತ್ತು 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಡೆಗೆ' 186
ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ
● ಡಾ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಟಿ.
43. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರ 194
● ಡಾ. ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ. ಎಸ್. ಗಂಗನಳ್ಳಿ
44. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೊಡುಗೆ 198
● ಶೃತಿ ಹೆಚ್.
45. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಕೊಡುಗೆ 203
● ಮೇಘನಾ ಕೆ.
46. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಬಾರತೀಯ 208
ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಕೊಡುಗೆ
● ಡಾ. ಕಸ್ತೂರಿ ಬಿ. ದಳವಾಯಿ
● ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎಚ್. ಬುಳ್ಳಣ್ಣವರ
47. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೊಡುಗೆ 213
● ಶ್ರೀಮತಿ ಸಿದ್ದಲಿಂಗಮ್ಮ ಗಿ. ಹಿರೇಮಠ
48. ಪಂಡಿತ ದೀನದಯಾಳ ಉಪಾಧ್ಯಯರ, 223
"ಏಕಾತ್ಮ ಮಾನವ-ವಾದ" ಒಂದು ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಕೃತಿ.
● ಡಾ. ಅರುಣಾ ಕಟ್ಟಿಮನಿ
49. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಕೊಡುಗೆ 227
● ಸಿದ್ದಮ್ಮ ಅಂಬಿಗೇರ
50. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸಮೂಹ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಪಾತ್ರ 232
● ಪ್ರೊ. ಇಂದಿರಾ
51. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ 237
● ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

(Handwritten Signature)

PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College.
DHARWAD - 580 004.

ಅದೇ ಸಾಲಿಗೆ ಅನ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿರೋಧದ ನೆಲೆಗಳೂ ಹೌದು. ಇಂತಹ ದೇಶಾಭಿಮಾನದ ಕನ್ನಡತ್ವದ ಕವಿತೆ. 'ಕನ್ನಡಿಗರ ತಾಯಿ' ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಈ ಕವಿತೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಧಾಟಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ 'ಗತ ವೈಭವ' ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಅನ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿರೋಧವೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ರಾಮಾಯಣ ಮಹಾಭಾರತ ಕೇವಲ ಕಥೆಗಳಲ್ಲ. ಬದುಕಿನ ಭಾಗವೆಂದು ಜನ ನಂಬಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರ, ಕೃಷ್ಣ ಈ ಎಲ್ಲ ಮಾನವರು ಮುಂದೆ ಅವರೇ ದೈವಸ್ವರೂಪವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬರುವ ಮೊದಲು ಭಾರತವು ಅನೇಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟೀಷರು ದೇಶೀಯ ಪ್ರಭುತ್ವದ ರಾಜರನ್ನು ಆಳಸರನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜ ಪ್ರಭುತ್ವವು ಬ್ರಿಟೀಷರಿಗೆ ಅಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಶರಣಾಯಿತು. ಸಂಸರು ತಮ್ಮ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ ಕಾಲಕಾಲೇ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಹತೋಟಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತ್ತು. ರಾಜ ಪ್ರಭುತ್ವ ಬ್ರಿಟೀಷರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಮೈಸೂರು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜನ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ತಮ್ಮ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಸಂಸರು ಮುಖ್ಯ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವದ ಒಳ-ಹೊರಗುಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಶೋಧಿಸಲು ಒಂದು ಭಿತ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಸಂಸರ ನಾಟಕಚಕ್ರದ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಹೋರಾಟದ ಅಸ್ತ್ರಗಳಾಗಿ ದೇಶಭಕ್ತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ದೆಹಲಿ ಕೊಲ್ಕತ್ತ ಮುಂಬೈ ಮದ್ರಾಸ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಶ್ರೀಮಂತರು ಕಂಪನಿಗಳ ಮೂಲಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಅದನ್ನೊಂದು ಉದ್ಯಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಇವುಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ನಂತರ ದೇಶದ ಪತ್ರಿಕಾ ರಂಗದ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಆಶಯ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿ ಬದಲಾದವು. ಹೋರಾಟದ ಅಸ್ತ್ರಗಳಾಗಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಉದ್ಯಮದ ರೂಪ ತಾಳಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚಳುವಳಿಗಳನ್ನು ಮೋಷಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸಿದವು. ಹೊಸ ಆಶಯದ ಚಳುವಳಿಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೇ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದ್ದವು ಹೀಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಚಳುವಳಿಯ ಬೆನ್ನುಲುಬಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವು.

PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &

Shantikumar Gubbi Science College.

DHARWAD - 580 984.

ಸಹಾಯಕ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ನ್ಯೂ ಹೊರ್ಟನ್ ಕಾಲೇಜು

ಕಸ್ತೂರಿ ನಗರ-ಬೆಂಗಳೂರು-43, ದೂರವಾಣ ಸಂಖ್ಯೆ: 9986231529

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ

● ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

'ನನ್ನ ದೇಶ ನನ್ನ ಜನ ನನ್ನ ಮಾನ ಪ್ರಾಣ ಘನ' ತೀರಿಸುವೆನು ಅದರ ಋಣ ಈ ಒಂದೇ ಜನ್ಮದೀ ಎಂದು ಚನ್ನವೀರ ಕಣವಿಯವರು ದೇಶ ಭಕ್ತಿಯ ಕುರಿತು ಹಾಡಿದರು. ಇಂಥ ಅಭಿಮಾನವುಳ್ಳ ಜನರ ದೇಶವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೇಂದು ಬಂದು ಇಲ್ಲಿ ಜನರ ಒಳ್ಳೆಯತನ, ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ-ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಜಗಳ ಹಚ್ಚಿ, ಒಡಕು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಳುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆರಿ, ನೂರಾರು ವರ್ಷಕಾಲ ನಮ್ಮನ್ನು ಆಳಿದರು; ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿದರು. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನೆಲ, ನಮ್ಮ ಜಲ, ನಮ್ಮ ಮಣ್ಣು, ನಮ್ಮ ದೇಶವನ್ನು ಬೇರೆಯವರು ಆಳುವುದೆಂದರೇನು, ಎಂಥ ದುರಂತ! ನಾವೇನು ಹೇಡಿಗಳೇ ಎಂಬಂಥ? ಭಾವನೆಗಳು ಭಾರತೀಯ ಯುವಕರಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳಗೆ ಚಿಗುರೊಡೆದು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಪ್ರಭಾವ, ಅವರ ಚಾಣಾಕ್ಷತನ, ಆಡಳಿತ ಧೋರಣೆ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ಬದಲಾವಣೆಗೊಂಡ ಭಾರತೀಯ ಯುವ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಜಾತಿ-ಬೇಧ ಮರೆತು ಒಂದಾದವು. ಹಾಗೆ ಒಂದಾದ ಧ್ವನಿ ಸೇರಿ 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ', ಜೈ ಭಾರತ, ಭೋಲೋ ಭಾರತ ಮಾತಾ ಕಿ ಜೈ, ಜೈ ಹಿಂದ್, ಇನ್ ಕಿಲಾಬ್ ಜಿಂದಾಬಾದ್ ಎಂಬ ವೀರ ಘೋಷಣೆಗಳು ಮೊಳಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವು. ಭಗತ ಸಿಂಗ್, ಸರ್ದಾರ್ ವಲ್ಲಭಭಾಯಿ ಪಟೇಲ್, ಸುಭಾಸ್ ಚಂದ್ರ ಭೋಸ್, ಸುಖದೇವ್ ಥಾಪರ್, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಆಜಾದ್, ತಾರಕನಾತ್ ದಾಸ್, ಅನಿಬೆಸೆಂಟ್, ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ ಭಾರತಿ, ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ, ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರು, ತಾತ್ಯಾ ಟೋಪೆ, ರುಸ್ಸಿ ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಭಾಯಿ, ಕಿತ್ತೂರು ಚೆನ್ನಮ್ಮಾ, ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ, ಸಿಂಧೂರ ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿ ದೇಶಬಂಧು ಚಿತ್ತರಂಜನ್ ದಾಸ್, ರವಿಂದ್ರನಾಥ್ ಠಾಗೋರ್, ಅರವಿಂದ ಘೋಷ್, ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ ಉಳ್ಳಾಲ ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಮಲ್ಯ, ಎಚ್.ನರಸಿಂಹಯ್ಯ, ಎಚ್.ಎಸ್.ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಎಸ್. ಕೆ ಕರೀಂ ಖಾನ್ ಕಡಿಡಾಳ್ ಮಂಜಪ್ಪ, ಹರ್ಡೇಕರ ಮಂಜಪ್ಪ, ಕಮಲಾದೇವಿ ಚೆಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ, ಕಸ್ತೂರ ಬಾ ಗಾಂಧಿ, ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವ ರಾವ್, ಖಾನ್ ಅಬ್ದುಲ್ ಗಫಾರ್ ಖಾನ್, ಖುದಿದಿರಾಂ ಭೋಸ್, ಜಯಪ್ರಕಾಶ ನಾರಾಯಣ, ಜಿ.ಆರ್.ಪಾಂಡೇಶ್ವರ, ಜೀವತರಾಯ್ ಕೃಪಲಾನಿ, ಜೋಕಿಂ ಆಳ್ವಾ, ನರಗುಂದ ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ, ನರಹರಿ ವಿಷ್ಣುಗಾಡಗೀಳ, ನಾನಾ ಸಾಹೇಬ್, ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು, ಪಿಂಗಳಿ ವೆಂಕಯ್ಯ, ಪುರುಷೋತ್ತಮ್ ದಾಸ್ ತಂಡನ್, ಪೆರಿಯಾರ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಸಿದ್ದಮ್ಮ, ಬಾಬು ಜಗಜೀವನ್ ರಾಮ್, ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್, ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಬಿ.ಎಂ.ಇದಿನಬ್ಬ, ಬಿಪಿನ್ ಚಂದ್ರ ಪಾಲ್, ಬಿರ್ಸಾ ಮುಂಡಾ, ಭಗವಾನ್ ದಾಸ್ (ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆ), ಬಾಲಚಂದ್ರ ಘಾಣೇಕರ, ಭಿಕಾಜಿ ಕಾಮಾ (ಮೇಡಂ

'ವಿವಿಧತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆ' ಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪ್ರಪಂಚದ ಏಕೈಕ ರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾರತ. ಹಲವು ಭಾಷೆ, ಜಾತಿ, ಹಲವಾರು ಧರ್ಮ, ಹಲವಾರು ನಂಬಿಕೆ - ಆಚರಣೆಗಳು, ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು. ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು. ಆದರೆ ಸಮಗ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದನ್ನೇ ಬಹುಮುಖಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಮ್ಮತದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಈ ಒಮ್ಮತ - ಏಕತೆ - ಸಹಬಾಳ್ವೆಯನ್ನೇ ನಾವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಎಂದು ಭಾರತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಸಹಬಾಳ್ವೆಗೆ - ಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮಷ್ಟಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನೇ ನಾವು ದೇಶ ಭಕ್ತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೇರು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನೆಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪರಂಪರೆ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಇಂತಹ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಕುರಿತು ವಿದ್ವತ್ತಪೂರ್ಣ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಕಲನ ಇದಾಗಿದ್ದು, ಓದುಗರಿಗೆ ಹೊಸ ಹೊಳಪುಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತವೆ.

ದೆಹಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪಿ.ಜಿ.ಡಿ.ಎ.ವಿ.ವಿ. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ "ಪ್ರಸಾರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ? ಆಗಬೇಕು" ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿರುವುದರ ಪ್ರತಿಫಲವೇ ಈ ಸಂಕಲನ ಕೃತಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ೨೬ ಮತ್ತು ೨೭-೦೪-೨೦೧೮ ರಂದು 'ಮಾಧ್ಯಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ-ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ' ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಎರಡು ದಿನಗಳ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಆಯೋಜಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿ, ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು 'ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ, ತುಂಬಾ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಶಿಸ್ತು ಬದ್ಧವಾಗಿ ಈ ಕೃತಿಯು ಸಂಪಾದಿತಗೊಳಿಸಿರುವುದು. ಈ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಚರ್ಚೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿರುವುದು.

ಡಾ. ಹರೀಶ ಅರೋಡಾ, ದೆಹಲಿ

ISBN 978-93-83813-40-7

ನೌಮ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬಿಜಯಪುರ

ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ

27, 28 & 29

ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ವಿದ್ಯಾವತಿ ರಜಪೂತ
ಡಾ. ಎಸ್. ಟಿ. ಮೇರವಾಡೆ
ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ಪರಿವಿಡಿ

೧.	ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ	೧
	• ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಜಗಜಂಪಿ	
೨.	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಮತ್ತು ಪಂಡಿತ ದೀನದಯಾಳ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ	೪
	• ಡಾ. ಎಸ್. ಟಿ. ಮೇರವಾಡೆ	
೩.	ಮಾಧ್ಯಮಲೋಕ	೯
	• ಡಾ. ವಿ. ಎಸ್. ಮಾಳಿ	
೪.	ಹಿಂದಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ : ಪಂ. ದೀನದಯಾಳ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ	೧೨
	• ಡಾ. ವಿದ್ಯಾವತಿ ಜಿ. ರಜಪೂತ	
೫.	ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ - ಮುದ್ರಣ ಹಾಗೂ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು	೧೪
	• ಡಾ. ಜಿನದತ್ತ ಅ. ಹಡಗಲಿ	
೬.	ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ	೧೭
	• ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ	
೭.	ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರಧರ್ಮ	೨೫
	• ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ	
೮.	ಸುಭದ್ರಾಕುಮಾರಿ ಚೌಹಾನ ಅವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ	೩೮
	• ಡಾ. ಎಸ್. ಜೆ. ಜಹಾಗೀರದಾರ	
೯.	ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿಯವರ ಕಥೆಗಳು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಜ್ಞೆ	೪೧
	• ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಮಾಗಣಗೇರಿ	
೧೦.	ಕನ್ನಡ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ	೫೦
	• ಪ್ರೊ. ರಮೇಶ ಮ. ಕಲ್ಲನಗೌಡರ	

ಹೊತ್ತಿಕೊಂಡಿತು. ೧೯೦೬ರಲ್ಲಿ ದಾವಣಗೆರೆಯಿಂದ "ಧನುರ್ಧಾರಿ" ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹರ್ಡೇಕರ ಮಂಜಪ್ಪನವರು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಜೊತೆಗೆ ೧೯೩೧ರಲ್ಲಿ "ಶರಣ ಸಂದೇಶ" ಎನ್ನುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದರು. ರಾಜಕೀಯ, ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯಗಳಿಗೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟು ಪತ್ರಿಕೆ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಿಸುವಂತೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾದರು. ೧೯೫೧-೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆಯಿತು. ಭಾರತದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ತುಂಬ ವೃತ್ತಿಪರತೆಯಿಂದ ಚುನಾವಣೆಯನ್ನು ವರದಿ ಮಾಡಿ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾದವು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಭಾರತೀಯ ಪತ್ರಕೋದ್ಯಮ ಪ್ರಗತಿಶೀಲಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ನೀಡಿದವು. ಭಾಷಾವಾರು ರಾಜ್ಯಗಳ ರಚನೆ, ಚೀನಿ ಆಕ್ರಮಣ, ಗೋವಾ ವಿಮೋಚನೆ ಮೊದಲಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ರಚನಾತ್ಮಕ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದ್ದವು. ೧೯೭೫ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪರ್ವಕಾಲ ಇಂದಿರಾಗಾಂಧಿಯವರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದರು. ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಆಜ್ಞೆಯನ್ವಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸೆನ್ಸಾರ್ ವಿಧಿಸಲಾಯಿತು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೆನ್ಸಾರ್ ಜಾರಿಯನ್ನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದವು ಇಂಡಿಯನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್, ಪ್ರಜಾವಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮರುದಿನ ಸಂಪಾದಕೀಯ ಅಂಕಣವನ್ನು ಖಾಲಿಬಿಟ್ಟು ನವೀನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದವು. ಇನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಮಿಕ್ಕ ಇತಿಹಾಸ ಹೊಂದಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಭವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಇನ್ನೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲೂ ಭಾರತದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಸಮರ್ಪಿತ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಭೀತ ಹೋರಾಟದಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ದುಡಿದಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಹಿತ, ಸಮಾಜಹಿತವನ್ನು ಪರಮೋಚ್ಚವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿವೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನಂತರ ಭಾರತೀಯ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ, ಚಲನಚಿತ್ರ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ಕ್ರೀಡಾಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ವಿಜ್ಞಾನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮೊದಲಾದ ಹೊಸ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳು, ಪುರವಣಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿವೆ.

■ ■

ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಬಸವೇಶ್ವರ ಕಲಾ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬಸವನ ಬಾಗೇವಾಡಿ. ಜಿಲ್ಲೆ - ವಿಜಯಪುರ-ಕರ್ನಾಟಕ

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರಧರ್ಮ

• ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

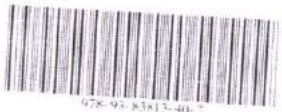
ಹೊಸ ಮನ್ವಂತರವನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿ ಭಾರತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ ಹಿಂದು ಯುವಕನೊಬ್ಬನನ್ನು ಇಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ಒಂದು ಸಾಧನೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಹಿಂದು ತನ್ನ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಸಮರ್ಥನೆಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ತಾಯಿಯಾದವಳು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಭಕ್ತಿ, ಧರ್ಮ, ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಭಾವನೆಗಳ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ನಿಜ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ವಿವೇಕಾನಂದರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರು ಹುಟ್ಟಿಬಂದು ಸಮಸ್ತ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಜನಾಂಗದ ಅಂತಃಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿದರು. ಜೊತೆಗೆ ಇಡೀ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮ ಮತ್ತು ನಿಜಧರ್ಮದ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ ಮಹಾನ್ ಸನ್ಯಾಸಿ ಇವರು.

ದೇವರ ವರಪ್ರಸಾದದಿಂದ ವಿಶ್ವನಾಥದತ್ತ-ಭುವನೇಶ್ವರಿದೇವಿ ದಂಪತಿಗಳ ಪುಣ್ಯ ಉದರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೬೩ ಜನವರಿ ೧೨ ರಂದು ಸೂರ್ಯೋದಯದ ೬ ಗಂಟೆ ೩೩ ನಿಮಿಷ ೩೩ ಸೆಕೆಂಡು, ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಸಪ್ತಮಿಯ ಪುಣ್ಯ ಮುಹೂರ್ತದೊಳಗೆ ಭವ್ಯ ತೇಜೋಮಯವಾದ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಜನಿಸಿದರು. ಅಜ್ಜನ ನೆನಪಿಗೆ ಮಗುವಿಗೆ ದುರ್ಗಾದಾಸನೆಂದು ಕರೆದರು. ಆದರೆ ಕಾಶಿ ವೀರೇಶ್ವರನನ್ನು ಬೇಡಿ ಪಡೆದ ಮಗನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ವೀರೇಶ್ವರ ಎಂದು ತಾಯಿ ಕರೆದಳು. ಮುಂದೆ ಅನ್ನಪ್ರಾಸನದ ವೇಳೆಗೆ ನರೇಂದ್ರನಾಥ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರು. ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದದ್ದು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರೆಂದು. ಇವರು ಅಮೇರಿಕಾದ ಚಿಕ್ಕಾಗೂದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವ ಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭವ್ಯ ಭಾರತದಿಂದ ಹಿಂದು ಧರ್ಮದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಹಿಂದು ಧರ್ಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದರು. ಭಾರತೀಯತೆ ಹಾಗೂ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಇವರು ಸುಮಾರು ಆರು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ವಿಷಯಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾದ

‘ವಿವಿಧತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆ’ ಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪ್ರಪಂಚದ ಏಕೈಕ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾರತ. ಹಲವು ಭಾಷೆ, ಜಾತಿ, ಹಲವಾರು ಧರ್ಮ, ಹಲವಾರು ನಂಬಿಕೆ - ಆಚರಣೆಗಳು, ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು. ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು. ಆದರೆ ಸಮಗ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದನ್ನೇ ಬಹುಮುಖಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಮ್ಮತದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಈ ಒಮ್ಮತ - ಏಕತೆ - ಸಹಬಾಳ್ವೆಯನ್ನೇ ನಾವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಎಂದು ಭಾರತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಸಹಬಾಳ್ವೆಗೆ - ಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮಷ್ಟಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನೇ ನಾವು ದೇಶ ಭಕ್ತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೇರು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನೆಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪರಂಪರೆ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಇಂತಹ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಕುರಿತು ವಿದ್ವತ್ತಪೂರ್ಣ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಕಲನ ಇದಾಗಿದ್ದು, ಓದುಗರಿಗೆ ಹೊಸ ಹೊಳಪುಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತವೆ.

ದೆಹಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪಿ.ಜಿ.ಡಿ.ಎ.ಐ. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ “ಪ್ರಸಾರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ? ಆಗಬೇಕು” ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿರುವುದರ ಪ್ರತಿಫಲವೇ ಈ ಸಂಕಲನ ಕೃತಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ೨೬ ಮತ್ತು ೨೭-೦೪-೨೦೧೮ ರಂದು ‘ಮಾಧ್ಯಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ-ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ’ ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಎರಡು ದಿನಗಳ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ ಆಯೋಜಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿ, ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ‘ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ’ ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ, ತುಂಬಾ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಶಿಸ್ತು ಬದ್ಧವಾಗಿ ಈ ಕೃತಿಯು ಸಂಪಾದಿತಗೊಳಿಸಿರುವರು. ಈ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಚರ್ಚೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿರುವುದು.

ಡಾ. ಹರೀಶ ಅರೋಡಾ, ದೆಹಲಿ

ISBN 978-93-83813-40-7

ನೌಮ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಪುರ

ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ

27, 28 & 29

ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ವಿದ್ಯಾವತಿ ರಜಪೂತ
ಡಾ. ಎಸ್. ಟಿ. ಮೇರವಾಡೆ
ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ಪರಿವಿಡಿ

೧.	ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ	೧
	• ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಜಗಜಂಪಿ	
೨.	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಮತ್ತು ಪಂಡಿತ ದೀನದಯಾಳ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ	೪
	• ಡಾ. ಎಸ್. ಟಿ. ಮೇರವಾಡೆ	
೩.	ಮಾಧ್ಯಮಲೋಕ	೯
	• ಡಾ. ವಿ. ಎಸ್. ಮಾಳಿ	
೪.	ಹಿಂದಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ : ಪಂ. ದೀನದಯಾಳ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ	೧೨
	• ಡಾ. ವಿದ್ಯಾವತಿ ಜಿ. ರಜಪೂತ	
೨೪	೫. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ - ಮುದ್ರಣ ಹಾಗೂ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು	೧೪
	• ಡಾ. ಜಿನದತ್ತ ಅ. ಹಡಗಲಿ	
೬.	ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ	೧೭
	• ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ	
೨೭	೭. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರಧರ್ಮ	೨೫
	• ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ	
೮.	ಸುಭದ್ರಾಕುಮಾರಿ ಚೌಹಾನ ಅವರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ	೩೮
	• ಡಾ. ಎಸ್. ಜೆ. ಜಹಾಗೀರದಾರ	
೯.	ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟೀಮನಿಯವರ ಕಥೆಗಳು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಜ್ಞೆ	೪೧
	• ಡಾ. ಎಂ. ಎಸ್. ಮಾಗಣಗೇರಿ	
೧೦.	ಕನ್ನಡ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ	೫೦
	• ಪ್ರೊ. ರಮೇಶ ಮ. ಕಲ್ಲನಗೌಡರ	

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ - ಮುದ್ರಣ ಹಾಗೂ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು

ಡಾ. ಬೆನದತ್ತ ಅ. ಹಡಗಲಿ

ಭಾಷೆ ಹುಟ್ಟಿ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಲಿಪಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಲಿಪಿ ಬರವಣಿಗೆಯ ಹಂತ ತಲುಪಿ ನಂತರ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಮಣ್ಣು, ಕಲ್ಲು, ತಾಳೆಗರಿ, ಹಲಗೆ, ಬಿದಿರು, ಚರ್ಮ, ಮುಂತಾದವುಗಳು ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಆಕರಗಳಾದವು ನಾಗರಿಕತೆಯ ವಿಕಾಸವಾದಂತೆ ಜ್ಞಾನಕ್ಷೇತ್ರವು ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿತು. ಹೊಸ ಶೋಧಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇಂದು ಮುದ್ರಣ ಹಾಗೂ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಬೆಳೆದು ಬಂದಿವೆ. ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದು ಮುದ್ರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಧರ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಮುದ್ರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಹಳ ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಯಿತು. ಇದರ ಜೊತೆಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಮತ್ತೊಂದು ಉಪಕರಣ ಟೈಪರೈಟರ್ (ಬೆರಳಚ್ಚು ಯಂತ್ರ) ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಬೆರಳಚ್ಚು ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಬನ್ ಹಾಕಿ ಬರವಣಿಗೆಯ ೨-೩ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಿಂಟ್ ತೆಗೆಯಲು ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅನೇಕ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಮೊಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕಟೆದು, ತದನಂತರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ, ಮುದ್ರಿಸಿ ಪ್ರಿಂಟ್ ತೆಗೆಯಲು ಮುದ್ರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತುಂಬಾ ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅಕ್ಷರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮೊಳೆಗಳನ್ನು, ಒಂದೊಂದು ಅಕ್ಷರದ ಹಲವಾರು ಮೊಳೆಗಳನ್ನು ಇಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಒಂದೊಂದು ಬಾಕ್ಸ್‌ಗಳನ್ನೇ (ಖಾನ್) ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೆರಳಚ್ಚು ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಮೊಳೆಗಳ ಜೋಡಣೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದು ಅದರದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆರಳಚ್ಚು ಒತ್ತುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಅಕ್ಷರಗಳು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಮೂಡುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಕೋರ್ಟ್ ಹಾಗೂ ಕೆಲವು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆರಳಚ್ಚು ಯಂತ್ರಗಳು ನಮಗೆ ನೋಡಲು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಮುದ್ರಣ ಹಾಗೂ ಬೆರಳಚ್ಚುಗಳಿಗೆ ಅದರದೇ ಆದ ಮನೆ ಕೂಡ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮೀರಿ ೨೦ನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದದ್ದು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ.

ಪ್ರಾರಂಭದ ಮುದ್ರಣ ಹಾಗೂ ಬೆರಳಚ್ಚು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೃತಿ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಮಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ

PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College.
DHARWAD - 580 004.

ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ

ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುದ್ರಣಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ನಲ್ಲೇ ನೇರವಾಗಿ ಬರೆಯುವುದು ಅಥವಾ ಟೈಪ್ ಮಾಡುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಪೇಪರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಂದ ಬರೆಯುವ ರೂಢಿಯೇ ತಪ್ಪು ಹೋಗಿರುವುದೊಂದು ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ (ಇ-ಮೇಲ್) ಅಂತರ್ಜಾಲದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಕೂಡ ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಮೊಬೈಲ್‌ಗಳ ಬಳಕೆ ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತಾ ಮುನ್ನಡೆದಿದೆ. ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸ್ಥಿರ ದೂರವಾಣಿ ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಇದ್ದವರು ದೂರವಾಣಿಯ ಮೂಲಕ ಮಾತನಾಡುವುದರಿಂದ ಹತ್ತಿರವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್ ಎಂಬ ಉಪಕರಣದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಇದ್ದು, ಅವರವರ ಮನದ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅದರ ಸದುಪಯೋಗ-ದುರುಪಯೋಗ ವಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಫೋನ್‌ಗಳು ಇಂದು ಸಂದೇಶ ರವಾನೆ, ವ್ಯಾಟ್ಸಾಪ್, ಫೇಸ್‌ಬುಕ್‌ಗಳ ರವಾನೆಯಿಲ್ಲದ ಬದುಕೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಸಾರ, ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಸಾರವಾಹಿನಿಗಳಾದ ರೇಡಿಯೋ, ಟಿವಿ, ಟೈಟರ್‌ಗಳ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜಾನಪದ ಕಲೆ ಮೌಖಿಕವಾಗಿದ್ದು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇತ್ತೀಚಿನ ಶಿಷ್ಪ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ವಿಚಾರಗಳ ವಿನಿಮಯದೊಂದಿಗೆ ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದು ಸುದ್ದಿ ಮಾಧ್ಯಮದ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ರೇಡಿಯೋ ಮತ್ತು ಟಿವಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತಾ ಮುನ್ನಡೆದಿವೆ.

ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ರೇಡಿಯೋ ಇಂದು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಶ್ರವ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮವಾದ್ದರಿಂದ ಓದು-ಬರಹ ಬರವಣಿ ಇರುವವರಿಗೂ ಕೂಡ ಅದರ ಪ್ರಸರಣ ತಲುಪಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಮುಂಜಾನೆಯ ಸುದ್ದಿ, ಸಮಾಚಾರದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಭಕ್ತಿ ಗೀತೆಗಳು, ಕೃಷಿ, ಜಾನಪದ, ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ, ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರಸಾರ ಹೀಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರೇಡಿಯೋ ಕೇಳುವುದೇ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಂಭ್ರಮದ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಟಿ.ವಿ. ಮಾಧ್ಯಮ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಜಾನಪದ ರಂಗ ಕಲೆಗಳು, ರಂಗ ಭೂಮಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಕರಗುತ್ತಾ ಬಂದವು. ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ದೂರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಅದರದೇ ಆದ ಕಟ್ಟಳೆ, ನಿರ್ಬಂಧಗಳಿರುವುದರಿಂದ ತನ್ನ ನಿಯಮಗಳ ಚೌಕಟ್ಟನ್ನು ಮೀರಿ ಅದು ನಡೆಯುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೂ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ - ಮುದ್ರಣ ಹಾಗೂ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು

'ವಿವಿಧತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆ' ಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪ್ರಪಂಚದ ಏಕೈಕ ರಾಷ್ಟ್ರಭಾರತ. ಹಲವು ಭಾಷೆ, ಜಾತಿ, ಹಲವಾರು ಧರ್ಮ, ಹಲವಾರು ನಂಬಿಕೆ - ಆಚರಣೆಗಳು, ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು. ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು. ಆದರೆ ಸಮಗ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದನ್ನೇ ಬಹುಮುಖಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಮ್ಮತದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಈ ಒಮ್ಮತ - ಏಕತೆ - ಸಹಬಾಳ್ವೆಯನ್ನೇ ನಾವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಎಂದು ಭಾರತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಸಹಬಾಳ್ವೆಗೆ - ಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮಷ್ಟಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನೇ ನಾವು ದೇಶ ಭಕ್ತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೇರು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನೆಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪರಂಪರೆ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಇಂತಹ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಕುರಿತು ವಿದ್ವತ್ತಪೂರ್ಣ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಕಲನ ಇದಾಗಿದ್ದು, ಓದುಗರಿಗೆ ಹೊಸ ಹೊಳಪುಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತವೆ.

ದೆಹಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪಿ.ಜಿ.ಡಿ.ಎ.ವಿ.ವಿ. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ "ಪ್ರಸಾರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ? ಆಗಬೇಕು" ಎಂಬುದನ್ನು ಕುರಿತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿರುವುದರ ಪ್ರತಿಫಲವೇ ಈ ಸಂಕಲನ ಕೃತಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ೨೬ ಮತ್ತು ೨೭-೦೪-೨೦೧೮ ರಂದು 'ಮಾಧ್ಯಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ-ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ' ಎಂಬ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಎರಡು ದಿನಗಳ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಆಯೋಜಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿ, ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು 'ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ, ತುಂಬಾ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಶಿಸ್ತು ಬದ್ಧವಾಗಿ ಈ ಕೃತಿಯು ಸಂಪಾದಿತಗೊಳಿಸಿರುವರು. ಈ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಚರ್ಚೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿರುವುದು.

ಡಾ. ಹರೀಶ ಅರೋಡಾ, ದೆಹಲಿ

ISBN 978-93-83813-40-7

ನೌಮ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಪುರ

ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ

27, 28 & 29

ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ವಿದ್ಯಾವತಿ ರಜಪೂತ
ಡಾ. ಎಸ್. ಟಿ. ಮೇರವಾಡೆ
ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

೧೧.	ಭಾರತೀಯ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ • ಗುರು ಗ. ಪಾಟೀಲ	೫೬
೧೨.	ದೇಸಿಯತೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಮ • ಡಾ. ಆನಂದಪ್ಪ ಬಿ. ಎಚ್.	೬೧
೧೩.	ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ : ಸಮಾಜದ ಒಂದು ಕೈಗನ್ನಡಿ • ಶ್ರೀ. ಆನಂದ ಈಶ್ವರ ಲಗಲಿ	೬೭
೧೪.	ಜನಪದ ಸಮಾಜ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆ • ಡಾ. ಸವಿತಾ ಎಂ. ಝಳಕಿ	೭೫
೧೫.	ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ • ಸುಶೀಲಾದೇವಿ ಬಿ. ಬೆಟಗೇರಿ	೮೩
೧೬.	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಭಾಷೆ - ಶಿಕ್ಷಣ • ಪ್ರೊ. ದೀಪಾ ಸಂಕಪಾಳೆ	೮೮
೧೭.	ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಸಂಬಂಧ • ಪ್ರೊ. ನೇತ್ರಾವತಿ ಗಬ್ಬೂರ	೯೨
೧೮.	ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕರಣ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಂಘರ್ಷ • ಸುಧಾಕುಮಾರಿ ಕೆ	೯೬
೧೯.	ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರವಾದ • ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಎಚ್. ಬುಳ್ಳಣ್ಣವರ	೧೦೩
೨೦.	ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಗಳು • ರುಕ್ಮಿಣಿ ಬಿ. ಪಾಂಢರೆ	೧೦೬

ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿ

• ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಜಗಜಂಪಿ

ಶಾಸಕಾಂಗ, ಕಾರ್ಯಾಂಗ, ನ್ಯಾಯಂಗದೊಂದಿಗೆ ಪತ್ರಿಕಾರಂಗ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ತುಂಬ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಜಾಸತ್ತೆಯ ಮಿಕ್ಕ ಮೂರು ಅಂಗಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಹಾಗೂ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಪತ್ರಿಕಾರಂಗದ್ದು. ಜಾಗತಿಕ ಪತ್ರಿಕಾರಂಗಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕುನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕಾರಂಗಕ್ಕೆ ಒಂದುನೂರ ಎಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ ತುಂಬಿದೆ.

ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಹಲವು ಹತ್ತು ಬಗೆಯ ಆಂದೋಲನ, ಕ್ರಾಂತಿಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮುಟ್ಟಲು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬೇಕೇಬೇಕು. ಜಾಗತಿಕ ಮಹತ್ವದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಗಮನಾರ್ಹ.

ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಅಂದಂದಿನ ಆಗುಹೋಗುಗಳ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತವೆ. ತತ್ಕ್ಷಣ ಸಂಚಲನ ಮೂಡಿಸುವ ಸುದ್ದಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಲವು ಹತ್ತು ಬಗೆಯ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುತರುತ್ತವೆ. ಕಲೆ, ಕ್ರೀಡೆ, ಸಮಾಜ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮ, ರಾಜಕೀಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವ ಮೌಲಿಕ ರಹಸ್ಯಗಳು ಓದುಗನ ಅನುಭವದ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತವೆ. ಭಿನ್ನ ರುಚಿಗಳನ್ನು ತಣಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಪತ್ರಿಕೆ ಸಣ್ಣದಿರಲಿ, ದೊಡ್ಡದಿರಲಿ, ಅದಕ್ಕೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಮಹತ್ವ ಇದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ-ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಗತಿಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನುಳಿಸಿಕೊಂಡು, ದೇಶದ ಅಭ್ಯುದಯ-ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸುತ್ತ ನಾಡುಕಟ್ಟುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈ ಜೋಡಿಸುತ್ತಿವೆ. ಚಿಂತನೆಗೆ ಹಚ್ಚುವ ಸಂಪಾದಕೀಯಗಳು, ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದ ಲೇಖಕರ ಬರಹಗಳು ವಿದ್ವತ ವಲಯದ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಬೌದ್ಧಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯ ಮೂಡಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸಾಧಕರನ್ನು

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಭಾಷೆ - ಶಿಕ್ಷಣ

• ಪ್ರೊ. ದೀಪಾ ಸಂಕಪಾಳೆ

ಮನುಷ್ಯ ತಾನು ಜೀವಿಸುವ ಪ್ರದೇಶದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸಮುದಾಯ, ಪ್ರದೇಶ, ಸೀಮೆ, ದೇಶ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗೆ ಮನುಷ್ಯ ತಾನು ನೆಲೆನಿಂತ ಸ್ಥಳದ ಬಗ್ಗೆ ಜನರ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ನಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ಸದಭಿಮಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ನಾವು ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಸಹಬಾಳೆ, ಸಹಕಾರ, ಸಹೋದರತ್ವ, ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ನಂಬಿಕೆಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಜಾತಿ, ಮತ, ಧರ್ಮದ ಬೇಧಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಜೊತೆಗೆ ಸಮೃದ್ಧ, ಸಂಪತ್ತಭರಿತ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಡನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಭಾರತೀಯನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಮೂರು ಬಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತೇವೆ ಅವುಗಳೆಂದರೆ ೧) ದೇಹಬಲ, ೨) ಮನೋಬಲ ೩) ಆತ್ಮಬಲ ಇವುಗಳನ್ನು ನಾವು ಹೊಂದಿರುವುದರ ಜೊತೆ ದೇಶಾಭಿಮಾನ ಹೊಂದಿರುತ್ತೇವೆ. ಭಾರತವು ಸಂಯುಕ್ತ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೨೯ ರಾಜ್ಯಗಳಿವೆ. ಆಸ್ಸಾಂ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ಬಿಹಾರ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಕೇರಳ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಮೇಘಾಲಯ, ವಿಜೋರಾಂ, ಪಂಜಾಬ, ಮುಂತಾದವು, ಈ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರೀತಿಯ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಧ್ವಜಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಧ್ವಜ ಒಂದೇ ಇರಬೇಕು. ಬದಲಾಗಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೊಂದು ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ರಾಜ್ಯದ ಬಗೆಗಿನ ಅಭಿಮಾನ ಎಂದಾಗ ಅದು ಸಂಕುಚಿತ ಭಾವನೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಧ್ವಜವನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತ. ಇದು ಏಕತೆಯ ಸಂಕೇತವು ಹೌದು.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿಂಗಡನೆ : ಭಾರತವು ತನ್ನ ನಾಡಿನ ಸುತ್ತಲು ಗಡಿರೇಖೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹಾಗೂ ದೇಶದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಭದ್ರವಾದ ಸೈನ್ಯಪಡೆಯನ್ನು ಸೈನಿಕರನ್ನು ಹಗಲಿರುಳು ದೇಶದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಒತ್ತೆಯಿಟ್ಟು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ದೇಶದ ಒಳಗೆ ರಾಜ್ಯದ ಒಳಗಡೆಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾಗಿ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆ ೩) ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕೀಲೂ ಮೀಟರಗೂ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗೇ ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆ ಅಲ್ಲಿನ ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿದ್ದು ಆಡಳಿತದ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಅದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತವೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿ "ಹಿಂದಿ" ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಕೇಂದ್ರದ ಆಡಳಿತ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷನ್ನು ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಇರುವ ಕೀಟಕಿ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ, ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಿಭಾಷಾಕಲಿಕೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಭಾಷೆ : ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ಅಂತರಾಳದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಬೇಕು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮವೇ ಭಾಷೆ ದಂಡಿಯು ಭಾಷೆ ಎಂಬ ಜ್ಯೋತಿ ಬೆಳಗದಿದ್ದರೆ ಜಗತ್ತು ಕತ್ತಲಲ್ಲಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂದರೆ ಭಾಷೆಯು ಪ್ರಮುಖವಾದದು ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೇ ಪ್ರಸುತ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಗಳೆಂದರೆ. ಹಿಂದಿ, ಆಸ್ಸಾಂ, ಬಂಗಾಳಿ, ಡೂಗ್ರಿ, ಗುಜರಾತಿ, ಕನ್ನಡ, ಕೊಂಕಣ, ಮೈಥಿಲಿ, ಮಲಯಾಳಂ, ಮಣಿಪುರ ಮರಾಠಿ, ನೇಪಾಳಿ ಓಡಿಯಾ, ಪಂಜಾಬಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಸಂಥಾಲಿ, ಸಿಂಧಿ, ತಮಿಳು, ತೆಲಗು, ತುಳು, ಉರ್ದು ಈ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಯಾ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆಯಾ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಬಳಸಿದರೆ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ನೆರೆಯ ದೇಶಗಳನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಏಕರೂಪತೆ ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಚೀನಾ ದೇಶವು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಸಿದ ದೇಶ ಚೀನಾ ದೇಶದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆ ಮಾಂಡವಿ. ಮಾಂಡವಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಡಿ ದೇಶದ ಜನರು ಸಂವಹನಕ್ಕಾಗಿ, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾಗಿ, ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗಿ ಈ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಡಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆ ಎಂದರೆ, ಅದು ಮಾಂಡವಿ ಭಾಷೆ. ಆದರಿದ್ದ ಈ

[Handwritten Signature]

PRINCIPAL
J.S.S. Banashankari Arts, Commerce & Shantikumar Gubbi Science College, Dharwad - 04.

**BANKING AND DEVELOPMENTAL
CHALLENGES IN INDIA:
ISSUES, MAGNITUDE AND REMEDIES**

Edited by

SHRIPRASAD H.

Associate Professor and Joint Director
Population Research Centre
JSS Institute of Economic Research
Dharwad, Karnataka.

10. Contribution of Commercial Banks to Agricultural Finance; A Comparative Analysis of Selected Commercial Banks in Dakshina Kannada District
-Purushothanna K and Janardhana
11. A Study on the Human Resource Management Practices in Dindigul Central Cooperative Banks, Tamil nadu
-K. Ravichandran and V.C. Saravanan
12. Issues and Challenges of Digital Payment System in Indian context
-Shalet Rebello
13. Women Entrepreneurship in MSMEs in India: Some Issues
-Shobhanani.
14. Pradhan Mantri Jan dhan Yojana: A Bank for Unbanked People
-Shoukat Ali M Magalmani and Tanuja Rokhade
15. Study On Navodaya Grama Vikas Charitable Trust Through Self-help Groups- Mangalore District
-Siddhartha S. Vishwam and Dr. B.S. Chandrashekar
16. Institutional Finance to Small and Regional Farmers : A Study on the Role of Thurinjupatti PACCS in Dharmapuri District, Tamil Nadu
-K. Ravichandran and K. Sowmya
17. Micro Credit Scheme for Scheduled tribes Women: State finance Corporation System Self Help Groups in India
-Srikantha Nayaka
18. Issues & Challenges in Bank Customer Satisfaction: A Study on the realities of Demonetization & Bank Merger
-Muhammad Rafi. N
19. Prompt Corrective Action Framework on Banks - A Study
-Mahamanda B Chittavadi
20. Corporate Governance in Indian Banking System
-M Manjunath Shettigar
21. Financial Literacy and Saving: A study on Economically Weaker Sections and Low Income Groups of Karnataka
-Dinesha P. T.

PRADHAN MANTRI JAN DHAN YOJANA: A BANK FOR UNBANKED PEOPLE

Shoukat Ali M Magalmani and Tanuja Rokade

Introduction

One of the aims of the Government and RBI is to provide financial support to the poor and unbanked people of the country to achieve economic growth. For this financial inclusive concept is mooted by RBI and Government. To ensure financial inclusion various initiatives were taken like Nationalization of Banks, Expansion of Banks branch network, Establishment & expansion of Cooperative and RRBs, Introduction of PS lending, Lead Bank Scheme, Formation of SHGs and State specific approach for Govt sponsored schemes to be evolved by SLBC etc. Khan Commission recommended to financial inclusion for poor people of the country. In 2005-06, RBI publishes its Mid-term Annual Review Policy Statement, advised to banks to align their policies with the objectives of financial inclusion to make available a basic banking 'No frills' account either with 'nil' or very minimum balances as well as charges that would make such accounts accessible to vast sections of population in general and poor and rural people in specific.

Even 2011 Census estimated that out of 24 crore households in the country, 14.48 crore (58.7%) households had access to banking services. Of the 16.78 crore rural households, 9.14 crore (54.46%) were availing banking services. Of the 7.89 crore urban households, 5.34 crore (67.68%) households were availing banking services. To provide banking facilities in rural areas "Swabhimaan" programme was introduced, but it has limited impact in opening of branches in

rural areas, only 74,351 villages with population of 20 million were covered in 2011.

With this background of this, to provide banking services like account opening, cash deposits and withdrawals, fund transfer, balance enquiry, mini-statement, mobile and net banking, issuing of RuPay Card etc. new scheme was initiated i.e. Pradhan Mantri Jan Dhan Yojana (PMJDY). This PMJDY was announced by Prime Minister Sri. Narendra Modi as a "National Mission" on 15th August 2014. As per the announcement it was launched on 28th August 2014 with the slogan of "Mera Khatha Bhagya Vidhatha", it means 'My Bank Account-The creator of the Good Fortune'.

Objectives of the Study

- To study the concept objectives of Pradhan Mantri Jan Dhan Yojana.
- To analyse the actual overall growth of Pradhan Mantri Jan Dhan Yojana.
- To study the problems and criticism of Pradhan Mantri Jan Dhan Yojana.
- To provide appropriate suggestions for further impartment of the scheme.

Methodology of the Study

The present study is based on secondary data. The information and data for the research has been collected from government publications, published articles, journals, newspapers, reports, books, and official websites of Pradhan Mantri Jan Dhan Yojana (PMJDY) and others

Concept of the PMJDY Scheme

The PMJDY is a comprehensive scheme to change the socio-economic structure of the economy of the country. The scheme was introduced on 28th August 2014 with the slogan of Mera Khata

NEW HORIZON COLLEGE

KASTURINAGAR

Affiliated to Bengaluru North University, Approved by Government of Karnataka.
Included under section 2(f) of the UGC Act, 1956.

CHIEF PATRON

Dr. Mohan Manghnani
Chairman, NHEI, Bangalore, India.

Ms. Kirthi Manghnani
Director-NHCK

CHIEF GUEST: (Book Release by)

Prof. Dr. M.S Reddy
Special officer, Maharani Cluster University,

PATRON & EDITOR-IN-CHIEF

Dr. Vijaya Reddy
Principal, New Horizon College, Kasturinagar, Bangalore, India.

CHAIRPERSONS

Dr. A Priya, M.Sc, M.Phil, Ph.D
Asst. Prof & Head of Department of Computer Science
Thiruvalluvar University College of Arts and Science

Dr. K. Nirmala, M.com, MBA, Ph.D
Asst. Prof, Department of Commerce, Central College

Dr. Indhu M. Eapen, MA, M.Phil, Ph.D
Asst. Prof and Head of Department of English
Government First Gade College, Mulbagal

Dr. Suresh Patil, MA, Ph.D
Retired Principal and professor
APS college, N R Colony, Bengaluru

Dr. B.M Hiremath, MA, M.Phil
Asst. Prof Hindi
KLE'S Nijalingappa College, Bengaluru

Dr. Karunesh Kumar.K, M.Com, MBA, Ph.D
Asst. Prof Department of Commerce and Management
Mysore University

EDITORIAL TEAM

Dr. Shivanand M Hanchinal, HOD-Kannada

Dr. Neelima Dubey, HOD-Hindi

Mrs. Sangeetha J, HOD-English

Mrs. Sunitha S, HOD-Commerce

Mrs. Jyothi Jayaraj, HOD-Management

Dr. T. Logeswari, HOD-Computer Science

31

NEW HORIZON COLLEGE

KASTURINAGAR

**Affiliated to Bengaluru North University, Approved by Government of Karnataka.
Included under section 2(f) of the UGC Act, 1956.**

Published by New Horizon College

3 rd 'A' Cross, 2 nd main, Kasturinagar, Bengaluru, Karnataka, India

Copyright 2019 by New Horizon College, Kasturinagar

No part of this publication may be reproduced or distributed in any form or by any means Electronic, Mechanical, Photocopying, recording or otherwise of stored in database or retrieval system without the prior written permission of the publishers.

The programme listings (if any) may be entered, stored and executed, in a computer system, but they may not be reproduced for publication.

Paper contained in this proceeding – print has been obtained by the organizing committee of New Horizon College, the theme “Environmental Sustainability and Economic Growth – The Way Forward to 2030” with a belief that papers have met the standard of the conference, maintain the originality of their work.

However, neither New Horizon College nor its author shall be responsible for any error, omissions or damage arising out of use of this information. This work is Published with the advice of the editorial board

COSMOS

- Editors** : **Dr. Vijayalaxmi Dandin**
Lecturer, Dept. of Biology,
J.S.S. College, Dharwad. Cell No.- ...
- Adavisiddesh. B. Tavali**
Lecturer, Dept. of English,
J.S.S. SMPU College, Dharwad. Cell No.-
- Published by** : **Basu Prakashana, Dharwad**
01, Indraprastha Apartment,
Opp. Ulavi Chennubasaveshwara Temple,
U.B. Hill, Dharwad. Cell No.- 9738664877
Email-basuprakashana@gmail.com
- Rights** : **Publications**
- First Impression** : **2020**
- Copies** : **1000**
- Pages** : **xii+142**
- Price** : **200/-**
- Size** : **1/8 Demi**
- Paper** : **80 GSM Maplitho**
- Cover Design** : **Ravi Govankoppa**
- Printed at** : **B.G. Printers,**
Dharwad. 98452 70114
- ISBN No** : **978-81-941989-2-5**

A FEMINIST ANALYSIS OF HENRIK IBSEN'S A DOLL'S HOUSE

CHETANA KORISHETTAR

Abstract: This research paper attempts to give a feminist analysis of Henrik Ibsen's *A Doll's House* based on the Anglo-American approach to feminist literary theory. It will first explain the feminist literary theory as a term as well as a practice and its function in literary criticism, followed by an explanation of the Anglo-American approach and some of its prominent writers. The paper will also explore how and to what degree (if at all) Henrik Ibsen, who is mostly famous for his realist dramas but has also been credited for his feminist characters and content, is involved with the women's cause by referring to some of his speeches, letters and acquaintances. It will then attempt a feminist analysis of the play based on the Anglo-American approach and Showalter's feminist critique, using quotes from and references to the three acts of the play as a justification to show how Henrik Ibsen challenged the stereotypical representation of women in literature with his female characters.

Keywords: Henrik Ibsen, Anglo-American feminism, feminist criticism, analysis of *A Doll's House*, the feminist critique.

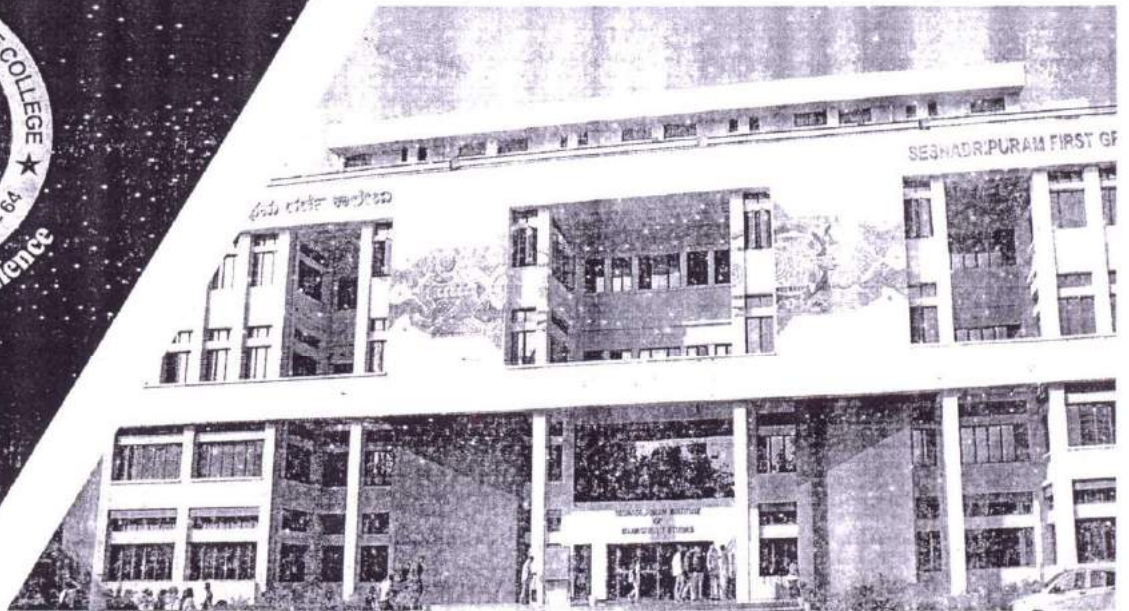
Introduction

The main subject or issue on which the drama *A Doll's House* is written is the issue of women. More specifically, its subject is of women's status in the society and their treatment by men, the lack of true love and respect for a wife by a husband, and the lack of justice and dignity in the treatment of women in the society itself. *A Doll's House* is not only one of Henrik Ibsen's famous plays but also a great contribution to feminist literature even though

32

AVANT - GARDE 2019

MULTIDISCIPLINARY
INTERNATIONAL CONFERENCE

EDITOR
DR.S.N.VENKATESH

SESHADRIPURAM EDUCATIONAL TRUST
SESHADRIPURAM FIRST GRADE COLLEGE
ACCREDITED 'A' GRADE BY NAAC

Recognised under 2(f) and 12(B) of UGC Act 1956, Permanently Affiliated to Bangalore University.

C. A. Site No.26, Yelahanka New Town, Bengaluru - 560 064.

ನಾಡು-ನುಡಿ-ಜನಪದ

ಪ್ರೊ.ದೀಪಾ ದ ಸಂಕಪಾಳೆ

ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ

ಜೆ.ಎಸ್.ಎಸ್ ಪದವಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ವಿದ್ಯಾಗಿರಿ, ಧಾರವಾಡ

ಇಮೇಲ್ deepasankapale@gmail.com

ಪೋನ್ ನಂ : ೯೭೩೧೭೩೪೪೭೪

ಸಾರಾಂಶ

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ ಹಾಗೂ ಅಜರಾಮರ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿಗೆ ಜನರಾಡುವ ಭಾಷೆಯಿಂದ ನಾಡಿನ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆಯೋ ಅಥವಾ ನಾಡಿನ ಹೆಸರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಉದಯಿಸಿದೆಯೋ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಇನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಎನ್ನವುದು ನಾಡು-ನುಡಿಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಥವಾ ನಡೆಯಬಹುದಾದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಅಧರಿಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗೊಳ್ಳುವುದು ನಾಡಿನ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆ ಎಂಬುದು ಅನುಭವಿಕ, ನುರಿತ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಕಾವ್ಯ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಲ್ಲದು. ಅದನ್ನೇ ಭಟ್ಟತೌತ 'ನವನವೋನ್ನೇಶಾಲಿನಿ' ಎಂದಿದ್ದಾನೆ. ಇಂಥ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಿಜಯ ಪಂಪ, ರನ್ನ, ಪೊನ್ನ, ಜನ್ನ ನಾಗವರ್ಮ, ಜಯಬಂಧು, ದುರ್ವಿನೀತ, ಮುಂತಾದವರು ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರೆ, ಬಸವಣ್ಣ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಜೇಡರರಾಸಿಮಯ್ಯ, ಮುಂತಾದವರು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ನಡುಗನ್ನಡದ ಆರಂಭೋದಯವಾಯಿತು. ಸಾವಿರ ವರ್ಷವಾದರೂ ಸಾವಿಲ್ಲದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯದಷ್ಟು ಉಪಲಬ್ಧವಿರಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಇದು ಅದರಷ್ಟೇ ಮೌಲಿಕವಾದುದು. ಬದುಕಿನ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ತುಂಬಾ ಸರಳವಾಗಿ ಪರಿಹರಿಸುವ ನಮ್ಮ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೊಸ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮಹತ್ವದ ಅಂಶಗಳು : ಶಿಷ್ಟಸಾಹಿತ್ಯ, ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣ, ನವನವೋನ್ನೇಶಾಲಿನಿ, ಪ್ರತಿಬಿಂಬ.

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಒಡ್ಡಿದ ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದು ನಮ್ಮ ಪಾಲಿನದು ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮದಲ್ಲದ್ದು ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಬಿದ್ದರು, ಬೆರಳ ಸಂದಿಯ ನೀರಿನಂತೆ ಸೋರಿ ಹೋಗುವುದು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬುದು ನೀಡಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡುವ ಕಾಮಧೇನುವಿನಂತೆ. ಮಾನವನು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲೆಮಾರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಕ್ರಮೇಣ ಅವನು ತನ್ನದೆ ಆದ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯೂ ಆದನು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿರುವ ಅನೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ತೊಡಗಿದನು. ಹೀಗೆ ಮನುಷ್ಯನೊಂದಿಗೆ ನಾಡು, ಭಾಷೆ ಎರಡು ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿತು. ಕನ್ನಡ ನಾಡು ನುಡಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಮಗದಷ್ಟು ಬಲಿಷ್ಠವಾಗುತ್ತಾ ನಡೆಯಿತು. ವಚನ ಭಾಷೆ ತುಂಬಾ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅನುಭವ ಜನ್ಯವಾದುದು 'ಮಾತೆಂಬುದು ಜ್ಯೋತಿಲಿಂಗ' ಎಂಬ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಹೇಳಿ ಮಾತಿನ ನುಡಿಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಖರತೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಜನರ ಆಡುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಉಗಮಗೊಂಡ ಜನಪದ ಅದರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಜನರಾಡು ಭಾಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿತು.

PRINCIPAL

J.S.S. Banashankar Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College.
DHARWAD - 580 004.

**WOMEN'S EMPOWERMENT IN INDIA
RIGHTS - LAWS - POLICIES**

Chief Editor -

Dr. M M Patil

Associate Editors-

Prof. Priya Kulkarni

Prof. R B Hegade

Prof. B N Devendra

Beti Bachao Beti Padhao Yojna: It was launched on January 22, 2015 to awareness and also improve the efficiency of welfare services meant for girl child. This scheme is to **prevent gender biased discrimination and ensure the education, survival and protection of a girl child.**

Mahila E-Haat: Launched on March 7, 2016, is an initiative for meeting needs of women entrepreneurs. It provides a unique and direct marketing platform for supporting women entrepreneurs.

One stop centre scheme: The OSCs are set up in each state to provide integrated medical, legal and psychological support to women across the country.

Sukanya Samruddhi Yojna: This scheme encourages parents to build a fund for the future education and marriage expenses of their female child..

Conclusion:

To conclude, as Gandhi said, "Be the change you want to see in the world", which means that despite all the Govt. policies and schemes for women, women empowerment is possible only when we change our attitude towards women and treat them equally like men. Without women, there will not be truest and fullest social and economic growth. Their contribution is really the need of the hour as UN agenda for 2030 has included gender equality as one of the most important SDGs. for sustainable development.

References:

1. Schemes for Economic Empowerment of Poor Women". Government of India Press Information Bureau. 6 March 2013.
2. Neera Desai. 'Changing Status of Women, Policies and Programmes' Quiterion Publishers, New Delhi. 1986.
3. Report of the Working Group on Empowerment of Women for the XI Plan, Ministry of Women and Child development, Government of India.
4. Report of the Working Group on Empowerment of Women for the XI Plan, Ministry of Women and Child development, Government of India.
5. Neera Desai & Usha Thakkar: "Women in Indian Society" - NBT, New Delhi, 2001.
6. Krishnamurthy HR. "Economic Development of India" Sapna Book House, Bangalore, 2006.

WOMEN EMPOWERMENT IN INDIA-RIGHTS, LAWS AND POLICIES

Praveen.M.Korlahalli

Assistant Professor of English
JSS SMI UG and PG studies,
Kidyagiri, Dharwad-580004

WOMENS EMPOWERMENT IN INDIA

GFGC CHIKKABASURU Tq: Byadagi Dist: Haveri

J.S.S. Banu.
Shantikuma
BHAVARWAD 580 004.

2019

346

35

Prof. I.S. Hallikeri
Prof. Deepa Sankapalle

Government of Karnataka
Department of Collegiate Education

Government First Grade College, Kalaghatagi.

Dharwad District

INTERNAL QUALITY ASSURANCE CELL(IQAC)

Organized

One Day National Conference On Multi-Disciplinary Research

15th March, 2019

Proceedings of the Seminar

**Volume I
Humanities**

Hon. Editor

Prof. G. C. Gummagolmath, Principal

Editors

Dr. Girish P Desur

Dr. Ferzana B Pathan

Prof Manjunath B Kuri

PRINCIPAL
J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gulabi Science College,
DHARWAD - 580 004.

CONTENT

	P.NO
1) ತ.ರಾ.ಸು ಅವರ ಚಂದವಳ್ಳಿ ತೋಟ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಶೋಕ ಮುರಾಳಿ	1
2) ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಬಹುಮುಖಿ ನೆಲೆಗಳು ಪ್ರೊ. ದೀಪಾ ಸಂಕಪಾಳೆ	4
3) ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಶ್ರಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ನೋವಿನ ನೆಲೆಗಳು ಡಾ. ಗಿರೀಶ ದೇಸೂರ	8
4) ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಕಲ್ಪನೆ ಶ್ರೀ. ಐ. ಎಸ್. ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ	11
5) ದಲಿತ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ನೆಲೆಗಳು ಪ್ರೊ. ಜಯದೇವ ಶಿರಳ್ಳಿ	14
6) ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯಕಲ್ಪನೆ (ಹಳಗನ್ನಡ, ನಡುಗನ್ನಡ ಕವಿಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ) ಶ್ರೀ. ಮಂಜುನಾಥ ಬಿ. ಕುರಿ	17
7) ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇಸೀಯತೆ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣ ಡಾ. ಎಂ.ಸಿ. ಕಳ್ಳಿಮನಿ	20
8) ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯ ಕಲ್ಪನೆ ಮೀನಾಕ್ಷಿ	25
9) ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆ ಡಾ.ಈ. ನಾಗರತ್ನ	30
10) ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇಸೀಯತೆ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣ ರಮೇಶ ಹುಲಕುಂದ.	32
11) ಇತ್ತೀಚಿನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಬಹುಮುಖಿ ನೆಲೆಗಳು ರಾಮರೆಡ್ಡಿ ಕೆ	36
12) ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯಕಲ್ಪನೆ ರೇಖಾ ಬಿಳಗಲಿ	39

PRINCIPAL

J.S.S Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College-
DHARWAD - 580 004.

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಬಹುಮುಖಿ ನೆಲೆಗಳು

ಪ್ರೊ. ದೀಪಾ ಸಂಕಪಾಳೆ

ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ

ಜೆ.ಎಸ್.ಎಸ್ ಪದವಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ವಿದ್ಯಾಗಿರಿ- ಧಾರವಾಡ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಎನ್ನವುದು ಜೀವನದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಥವಾ ನಡೆಯಬಹುದಾದ ಘಟನೆಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗೊಳ್ಳುವುದು ಅದರ ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಿಯೆ. ಆದರೆ ಯಥಾವತ್ತಾದ ಘಟನಾವಳಿಗಳ ರಚನೆ ವರದಿಯಾಗಬಹುದಾದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೊಂದಿಷ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮಸಾಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಲೇಬೇಕು. ಅದು ಕೂಡ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೆಲಸವೇನಲ್ಲ. ಅನುಭವಿಕ, ನುರಿತ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಬಗೆಯ ಸೃಷ್ಟಿಕಾರ್ಯ ಸಾಧ್ಯ. ಇದು ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಳ್ಳುವ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರಚನಾ ಸಂದರ್ಭ ಹಾಗೂ ಕಾಲಘಟ್ಟವನ್ನವಲಂಬಿಸಿದ್ದ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ರಚನಾ ಕಾಲಕ್ಕಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ ತತತಮಾನಕ್ಕೂ ಅದು ಪ್ರಸ್ತುತಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು. ಅದು ಅದರ ತಾಕತ್ತು ಅದನ್ನೇ ಭಟ್ಟತೌತ 'ನವನವೋನ್ನೇಶಾಲಿನಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿರುವನು. ಇಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಹಳಗನ್ನಡ ಹಾಗೂ ನಡುಗನ್ನಡದ ಕಾವ್ಯಗಳು ಬಹಳಷ್ಟು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಸಾವಿರ ವರ್ಷವಾದರೂ ಸಾವಿರದ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಏನಾದರು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಬಹುದು; ಆದರೆ ಬದುಕಿನ ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ಆದರ್ಶಗಳು, ತತ್ವಗಳು ಬದಲಾಗಬಾರದು. ಆದರೂ ಕಾಲದ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಮೌಲ್ಯಗಳು ಅಧಃಪತನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ವಿಪರ್ಯಾಸವೇ ಸರಿ. ಈ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲು ಬದುಕನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹಗೊಳಿಸಲು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳು ಭದ್ರ ಬೆಲೆಗಳಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ.

ಕನ್ನಡ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯದಷ್ಟು ಉಪಲಬ್ಧವಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದು ಅದರಷ್ಟೇ ಮೌಲಿಕವಾದುದು. ಬದುಕಿನ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ತುಂಬ ಸರಳವಾಗಿ ಪರಿಹರಿಸುವ ನಮ್ಮ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹೊಸ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಮಾನವ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ-ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ-ಅರ್ವಾಚೀನ-ಆಧುನಿಕ; ಜನಪದ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯ ಮಹಿಳಾ ಸಂವೇದನೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬೇಕಿದೆ. ಜಾನಪದ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿರುವ ಅನೇಕ ಜ್ಞಾನ-ಶಿಸ್ತುಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಬಹುಶಿಸ್ತಿಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ವಿಮಲ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ನವೋದಯ-ಪ್ರಗತಿಶೀಲ-ನವ್ಯ-ದಲಿತ, ಬಂಡಾಯ-ಮಹಿಳಾ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ದೇಸಿ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದರೆ, ಪೂರ್ವಾಧ್ಯಯನಯದ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಚಕಿತಗೊಳಿಸುವ ಹೊಸ ಫಲಿತಗಳು ಹೊರಬರುತ್ತವೆ.

ಕವಿ, ಕಾವ್ಯ ಕೇಂದ್ರಿತ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ನಡೆದಿವೆ. ಅಂಥ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದ್ದವು. ನಮಗೆ ಕಾವ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ ಕಟ್ಟಬೇಕಿತ್ತು. ಚಿಂತನೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಓದುವ ರೀತಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಬೇಕಿದೆ. ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸುವ, ವಿವೇಚಿಸುವ, ಕನ್ನಡ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಮರಳಿ ರೂಪಿಸುವ ಕಾವ್ಯಾಧ್ಯಯನದ ಹೊಸ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕದೆ ನಮಗೆ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. 'ಇತ್ತೀಚಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಆ ನಿಟ್ಟಿನ ದಾರಿ ಹಿಡಿದಿವೆ. ತೋರಿಕೆಗಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಾಗ ಈ ರೋಗ ಹರಡುವುದು ಸಹಜ. ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಅಲಮಾರುಗಳಿಗೆ ಹೊರೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ ಜನಮನ ಮುಟ್ಟಬೇಕೆಂದರೆ ಹೊಸ ಫಲಿತಗಳು ಹೊರಬರಬೇಕು. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಮೌಲ್ಯಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ವೀರಮೌಲ್ಯ, ಛಲ, ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿ, ಸ್ನೇಹ, ಭಕ್ತಿ, ತಾಳ್ಮೆ, ತ್ಯಾಗ, ನಾಡಪ್ರೇಮ, ಸ್ತ್ರೀ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಪರ ಧೋರಣೆ ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತ ಆಗದೆ ಬೇರೆ-ಬೇರೆ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಅವು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಬಂದಿವೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕವಿಗಳು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವರ್ಣನೆಯು ಅವರ ನಾಡಪ್ರೇಮವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಶ್ರೀವಿಜಯನ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ, ಅಂಡಯ್ಯನ ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವ್ಯ ಹಾಗೂ ಪಂಪನ ಪಂಪಭಾರತದಲ್ಲಿ "ಆರಂಕುಶಮಿಟ್ಟೊಡಂ ನೆನವುದೆನ್ನ ಮನಂ ಬನವಾಸಿ ದೇಶಮಂ" ಎಂಬುದು ಪಂಪ ತಾನು ಎಲ್ಲಿಯ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದಿರಲಿ ಬನವಾಸಿಯ ಮಲೆನಾಡಿನ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ನಾ ಸೋತಿದ್ದಾನೆ. ಅದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಎಂದು ಕವಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಾಡಪ್ರೇಮವನ್ನು ಬಹು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

PRINCIPAL

J.S.S. Banashankar Science Commerce & Arts College, Shantikumar Gubbi Science College, DHARWAD - 580 004.

ಪ್ರಾಚ
ರನ್ನ ಕವಿಯು
ರಚಿಸಿ, ಸಮಕ

11ನೇ
ಆರೋಗ್ಯಯು
ಮುಂದುವರೆದ
ದೇಸಿಯ ಭ
ಭಕ್ತಿಯ ವಿಡ
ಬಹು ಮಾದ
ಲಘು ಗಾತ್ರದ
ಶರಣ ಸಂಸ್ಕ
ರಗಳೆಗಳು, ಗಿ
ವಿಷಯಗಳನೆ
ಚಿಂತನೆಗಳು,
ಚರ್ಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಭಾವದ ನೆಲೆ
ರಗಳೆ ಕಾವ್ಯ
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳ
ಕಂಡುಬರುತ್ತ
ಉದ್ದೇಶ, ಸ
ಮಿತಿಗೊಳಪ
ಕಾವ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ
ರಾಘವಾಂಕ.
ಹರಿಹರನ ವ
ಗುಣಗಳೆಂದ
ಮಾರ್ಗದಿಂದ
ಉದಾಹರಣೆ
ಮನುಷ್ಯ ಕಷ್ಟ
ಉದ್ದೇಶ ಹಾ
ಕರುಣರಸ ಎ
ನರಜನ್ಮ ಪಡ
ಕಳೆದು ಮಕ್ಕ
ಪಡೆಯುವ
ಮಕ್ಕಳ ಕೊಂ
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಚರಿತ್ರೆ
ಚರಿತೆಯಂತೆ

ಕನ್ನ
ಸಮಕಾಲೀನ
ಕುಮಾರವ್ಯಾ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪ
ಕರ್ಣಾಟಭಾ
ನೋಡುವ
ಎಂದು ಹಾ
ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ
ಇಂತಹ ವಿಷ
ಜೈಮಿನಿ ಭಾ

2019

346

35

Prof. I.S. Hallikeri
&
Prof. Deepa Sankapalle

Government of Karnataka
Department of Collegiate Education

Government First Grade College, Kalaghatagi.

Dharwad District

INTERNAL QUALITY ASSURANCE CELL(IQAC)

Organized

One Day National Conference On Multi-Disciplinary Research

15th March, 2019

Proceedings of the Seminar

Volume I Humanities

Hon. Editor

Prof. G. C. Gummagolmath, Principal

Editors

Dr. Girish P Desur

Dr. Ferzana B Pathan

Prof Manjunath B Kuri

PRINCIPAL
J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gulbi Science College.
DHARWAD - 580 004.

CONTENT**P.NO**

- 1) ತ.ರಾ.ಸು ಅವರ ಚಂದವಳ್ಳಿ ತೋಟ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಶೋಕ ಮುರಾಳಿ 1
- 2) ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಬಹುಮುಖಿ ನೆಲೆಗಳು ಪೊ. ದೀಪಾ ಸಂಕಷಾಳಿ 4
- 3) ಬಂಡಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ : ಶ್ರಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ನೋವಿನ ನೆಲೆಗಳು ಡಾ. ಗಿರೀಶ ದೇಸೂರ 8
- 4) ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಕಲ್ಪನೆ ಶ್ರೀ. ಐ. ಎಸ್. ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ 11
- 5) ದಲಿತ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ನೆಲೆಗಳು ಪೊ. ಜಯದೇವ ಶಿರಳ್ಳಿ 14
- 6) ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯಕಲ್ಪನೆ (ಹಳಗನ್ನಡ, ನಡುಗನ್ನಡ ಕವಿಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ) ಶ್ರೀ. ಮಂಜುನಾಥ ಬಿ. ಕುರಿ 17
- 7) ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇಸೀಯತೆ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣ ಡಾ. ಎಂ.ಸಿ. ಕಳ್ಳಿಮನಿ 20
- 8) ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯ ಕಲ್ಪನೆ ಮೀನಾಕ್ಷಿ 25
- 9) ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆ ಡಾ.ಈ. ನಾಗರತ್ನ 30
- 10) ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇಸೀಯತೆ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣ ರಮೇಶ ಹುಲಕುಂದ. 32
- 11) ಇತ್ತೀಚಿನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಬಹುಮುಖಿ ನೆಲೆಗಳು ರಾಮರೆಡ್ಡಿ ಕೆ 36
- 12) ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯಕಲ್ಪನೆ ರೇಷಾ ಬಿಳಗಲಿ 39

PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbis Science College,
DHARWAD - 580 004.

ಶ್ರೀ. ಐ. ಎಸ್. ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ
ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು,
ಕಲಘಟಗಿ

ಕವಿಯಾಗತಕ್ಕವನಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿದ್ವತ್ತಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇತ್ತು. ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಹಲವು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯು ಒಂದು. ಕಾವ್ಯ ಎಂದರೇನು?, ಕಾವ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಯಾವುವು?, ಕಾವ್ಯದ ಉದ್ದೇಶ ಹಾಗೂ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಗಿವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆ ಆರಂಭವಾಗುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರ ಆಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ ಕನ್ನಡದ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಹೇಗೆ ಕನ್ನಡದ ಕವಿಗಳನ್ನು ಕಾಡಿತೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನುರಣಿತವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇದ್ದು ನಮ್ಮ ಕವಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿವೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯಾರಂಭದ ಪೀಠಿಕಾ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ದೇವತಾಸ್ತುತಿ, ಪೂರ್ವ ಕವಿಗಳ ಸ್ಮರಣೆ, ಸ್ವ ಕಾವ್ಯ ಹೊಗಳಿಕೆ, ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದ ವಿಶೇಷತೆ, ಪ್ರಕೃತಿ ವರ್ಣನೆ, ಸೂರ್ಯೋದಯದ ವಂದನೆ ಹೀಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪೀಠಿಕಾ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ದೇವತಾಸ್ತುತಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು. ಪುರಾಣಗಳಾದರೆ ಜೈನರು ಜಿನನನ್ನು, ಶೈವರು ಶಿವನನ್ನು, ವೈಷ್ಣವರು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿಘ್ನೇಶ್ವರ, ಸರಸ್ವತಿ ಇವರಂತೂ ಎಲ್ಲ ಕವಿಗಳ ಸ್ತುತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಇವರು ನಿರ್ಮಿಷ್ಟವಾಗಿ ನಡೆಸಲಿ ಎಂಬ ಕೋರಿಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಅಂಶ. ಪಂಪನು ಮಾತ್ರ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು "ಪರಮ ಜಿನೇಂದ್ರ ವಾಣಿಯೇ ಸರಸ್ವತಿ. ಅದು ಪೆಣ್ಣು ರೂಪಂ ಧರಿಯಿಸಿ ನಿಂದುದು ಅಲ್ಲ" ಎಂದು ಹೊಸ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಸರಸ್ವತಿ ಎಂದರೆ ಪರಮ ಜಿನೇಂದ್ರ ವಾಣಿಯೇ. ಅದು ಹೆಣ್ಣು ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ನಿಂದುದಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಚಿರಪರಿಚಿತವಾದ ಸರಸ್ವತಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪಂಪ ತನ್ನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಜನಾದ ಅರಿಕೇಸರಿಯನ್ನು ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಸ್ತುತಿ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ದೊರೆ ದೇವದೇವನಾದ ನಾರಾಯಣಗಿಂತಲೂ ಉದಾತ್ತನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ರನ್ನನು ತನ್ನ ಗಡಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಂಪನ ತಂತ್ರವನ್ನೆ ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಯದಾತ ರಾಜರ ಸ್ತುತಿಯೂ, ಇಷ್ಟ ದೇವತಾ ಸ್ತುತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ತಂದಿದ್ದರೂ ಪಂಪನ ಇಷ್ಟದೇವತಾಸ್ತುತಿ ಮಾತ್ರ ವಿಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾವ್ಯಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕವಿಗಳು ತಮಗಿಂತ ಹಿಂದಿನ ಕವಿಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನವರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಲಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಪೂರ್ವ ಕವಿ ಸ್ಮರಣೆಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪ್ರಾಕೃತ, ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ ಬರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದ ಆದಿ ಕವಿ ಪಂಪನು ತನ್ನ ವಿಶ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ:-

"ವ್ಯಾಸಮುನೀಂದ್ರ ರುಂದ್ರ ವಚನಾಮೃತ ವಾರ್ಧಿಯನೀಸುವೆಂ ಕವಿ
ವ್ಯಾಸನೇನ್ ಎಂಬ ಗರ್ವಂ ಎನಗಿಲ್ಲ"

ಮಹರ್ಷಿ ವ್ಯಾಸರ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಭಾರತವನ್ನು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ಅದನ್ನು ಈಜಿ ದಾಟುತ್ತೇನೆ, ನಾನೂ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಾಸನೇ ಎಂಬ ಗರ್ವ ನನಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ರನ್ನ ಕವಿಯ ತನ್ನ ಗಡಾಯುದ್ಧ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸ, ವಾಲ್ಮೀಕಿಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ

"ಪದ್ಯ ರಚನೆಯೋಳ್ ಕಾಳಿದಾಸನಂ
ಗದ್ಯ ರಚನೆಯೋಳ್ ಬಾಣನಂ ಮುಂ ಕವಿಗಳಿರ್ವರುಂ
ನೆಗಲ್ವರ್ ಅದರಿಂ ಸತ್ಕವಿಗಳಿರ್ವರುಮ್ ಎನಗೆ
ಅಭಿವಂದ್ಯರ್" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ

ತನ್ನ ಆಶ್ರಯದಾತ ಅರಿಕೇಸರಿ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹ ಎಷ್ಟು ಗಾಢವಾದುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಪಂಪನು ತನ್ನ ವಿಶ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾನೆ.

PRINCIPAL

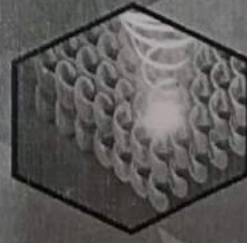
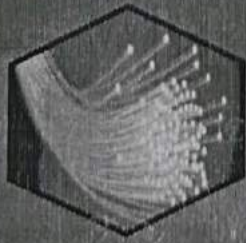
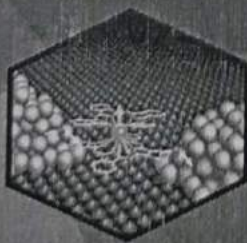

CAMNP 2019

Proceedings of
International Conference
on
Atomic, Molecular, Optical and
Nano Physics with Applications
18th-20th December, 2019

Editors:

Rinku Sharma, Vinod Singh, M. Jayasimhadri, Yogita Kalra

Organized by:

Department of Applied Physics, Delhi Technological University,
Delhi 110042, India

J. S. S. Banashankari
PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Girls' Science College,
Dr. Ambedkar Nagar, Delhi-110042.

pp-53

Rotational Diffusion Of A Polar Solute In DMSO – Water System

Nagachandra K. H,^{1*} M. S. Yaragop²

^{1*}Department of Physics, JSS College, Dharwad 580004, Karnataka, India

²Department of Physics, G H College Haverl, Karnataka, India

The rotational dynamics of a medium sized anion Sulfarhodamine B (SRB) has been studied in binary mixtures comprising of dimethyl sulphoxide and water at room temperature using both steady-state and time resolved fluorescence depolarization techniques. The fluorescence lifetimes of the molecule were measured using time correlated single photon counting technique employing ps laser as excitation source. The DMSO-water binary solvent mixture exhibits a non-ideal behavior, in that, it exhibits a peak value of viscosity 3.75 mPa s for a particular composition of DMSO, which is almost twice that of neat DMSO and four times that of neat water [1]. As such a nonlinear hook-type profile of rotational reorientation times of the probe (τ_r) as a function of viscosity (η) is observed in this binary system, with the rotational reorientation times being longer in organic solvent rich zone, compared to the corresponding isoviscous point in water rich zone. This is attributed to strong hydrogen bonding between the solute and DMSO molecules. The results have been discussed and analyzed in the light of hydrodynamic and dielectric friction models [2-4].

Keywords: Reorientation times; Hook type; Hydrogen bonding

References

- [1] S. R. Inamdar, B. R. Gayatri, J. R. Mannekutla, J. Fluoresc, doi 10.1007/s10895-009-0463-1 (2009).
- [2] G.S. Beddard, T. Doust, J. Hudaes, Nature, 294, 145-146, doi 10.1038/294145a0
- [3] G.B. Dutt, S. Doraiswamy, J. Chem. Phys., 96, 2475 (1992).
- [4] M. Krishnamurthy, Kishore Kumar Khan, S. Doraiswamy, J. Chem. Phys., 98, 8640 (1993).

PP-54

Electron Scattering Cross-Sections for Pentane and Its Isomers

H. Tomer, N. Sinha, B. Antony*

Atomic and Molecular Physics Laboratory, Department of Physics, Indian Institute of Technology (Indian School of Mines), Dhanbad 826004, India

The aim of the present work is to calculate elastic and total scattering crosssections for pentane molecule and its isomers viz, Butane-2-methyl and Propane-2-2-dimethyl. The crosssections are calculated from ionization threshold of the molecule to 5 KeV energy range. Present cross-sections are calculated using the spherical complex optical potential (SCOP) formalism [1]. The calculated crosssections are useful in the simulation

J.P. Pandey
 PRINCIPAL
 J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
 Shantikumar Gubbi Science College,
 DHARWAD-580 004

Keywords: Ionization cross sections; Dissociation; Bethe analytical; Hard collision; Average energy

References

- [1] R. Singh et al., J. Electr. Spectros. Related Phenom., 226, 22 (2018) and references therein.
- [2] K. L. Nixon et al., Int. J. Mass Spectrom., 404, 48(2016).
- [3] J. E. Hudson et al., Phys. Chem. Chem. Phys., 5, 3162 (2003).
- [4] R. Rejoub et al., J. Chem. Phys., 118, 1756 (2003).

PP-81

Raman and Infrared Spectra and Ab initio/DFT Calculations for the Optimized Structure of (S)-(+)-2-Nonyl isocyanate (C₁₀H₁₉NO)

M. S. Yaragop¹, ²Nagachandra K. H., ³G. B. Kalkoti, ³M. K. Aralakkanavar

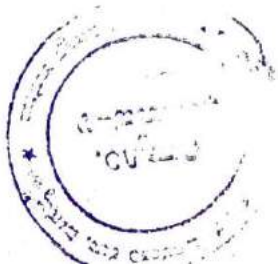
¹Department of Physics, G. H. College Haveri, Karnataka, India

²Department of Physics, JSS College, Dharwad 580003, Karnataka, India

Raman and FT-IR spectral measurements of (S)-(+)-2-Nonyl isocyanate (C₁₀H₁₉NO) in the range 4000-100 cm⁻¹ have been recorded. Density functional theoretical computations at B3LYP/6-311++(d,p) basis set have been performed, yielding three conformers, optimized bond lengths and bond angles, harmonic vibration spectra and normal modes. The isocyanate moiety is bent by 6° from linearity. The C-H bond lengths in the methyl group are a little longer than the other C-H lengths. The IR and Raman spectra show sharp bands corresponding to CH, isocyanate and methyl modes. Out of two C-H stretching modes methyl group, one mode is very strong IR band at 2931cm⁻¹ and another is strong IR mode at 2856cm⁻¹. Raman strong modes are observed at 2928cm⁻¹ and 2882 cm⁻¹. Other CH modes near 1117, 1080, 1064cm⁻¹ are weak in IR and Raman. Since the molecule is chiral, rotational strengths vs wave number spectrum, equivalent of experimental vibrational circular dichroism (VCD) spectrum, computed at B3LYP/6-311++(d,p) shows a strong peak corresponding to the isocyanate's anti-symmetric mode, a property consistent with its strong absorption.

References

- [1] S. Laha, S. Chakravarti, P. K. Mallick, S. B. Banerjee, Ind. J. Phys., 56B, 104 (1982).
- [2] J. R. Tonannavar, Rekha Rao, A. M. Joshi, K. Suryanaryan Rao, M. A. Shashidhar, Ind. J. Pure and Appl. Phys., 26, 395-399 (1988).
- [3] Joshi, K. Suryanaryan Rao, M. A. Shashidhar, Ind. J. Pure and Appl. Phys., 26, 395-399 (1988).
- [4] S. B. Doddamani, Anuradha Ramoji, Yenagi, J. Tonannavar, Spectrochim. Acta., Part A, 67 (2007).
- [5] A. M. Huralikoppi, Investigation on the "Spectra of some substituted aromatic molecules", Ph.D. Thesis, Department of Physics, Karnatak University, Dharwad (1985).

[Signature]
 PRINCIPAL
 J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
 Shantikumar Gubbi Science College,
 DHARWAD-580 004.

37, 38, 39 & 40, 2020

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ದಾಖಲೆಯಾದ ಈ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾದ ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಗ್ರಂಥವಿದು. ಈ ಕೃತಿಯು ಓದುಗರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಬಹುದು ಎಂಬ ಸದಾಶಯ ನಮ್ಮದು. ಹಿರಿಯ, ಕಿರಿಯ, ಅಧ್ಯಯನಶೀಲ ಬರಹಗಾರರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಭರವಣಿಗೆಯ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಭಾವಗಳ, ಚಿಂತನೆಗಳ, ಚರ್ಚೆಗಳು, ವಿವೇಚನೆಗಳು, ಪ್ರಸ್ತುತತೆಗಳು, ಆವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಆಯಾಮಗಳು, ಶೋಧ, ನೋಟಗಳ ಕುರಿತು ಕನ್ನಡದ ಮನಸ್ಸುಗಳ, ಕನಸುಗಳ ಕನವರಿಕೆ, ಕಲ್ಪನೆ, ಸತ್ಯಶೋಧದ ವಿಷಯ ವಿಭಿನ್ನತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕವಲುಗಳ ಸಮಗ್ರವಾದ ಅವಲೋಕನ ಸಂಕಲನವೇ ಈ "ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ" ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ.

M. lit
PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce & Shantikumar Gubbi Science College, DHARWAD 580 004.

ತೃತೀಯ ಮುದ್ರಣ, ಗದಗ

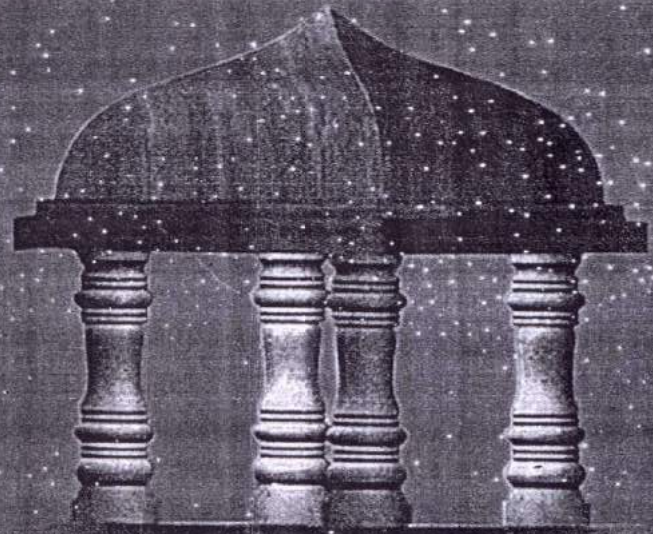
ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ

ಶ್ರೀಮತೇ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಕಾಲೋತ್ತರ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು : ಡಾ. ಎಸ್. ಟಿ. ಮೇರವಾಡೆ ಸಂಪಾದಕರು : ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ, ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ

(ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ)

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಎಸ್. ಟಿ. ಮೇರವಾಡೆ

ಸಂಪಾದಕರು
ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಪುರ

ಪರಿವಿಡಿ

೧.	ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಬದುಕಿನ ಆಶಯವೇ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ● ಡಾ. ವಿ. ಎಸ್. ಮಾಳೆ	೧
೨.	ಸರ್ವಜ್ಞ ಮತ್ತು ಕಬೀರ ● ಡಾ. ಎಸ್. ಟಿ. ಮೇರವಾಡೆ	೮
೩.	ಹೆಳವನಕಟ್ಟಿ ಗಿರಿಯಮ್ಮನ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದ ಶೋಧದ ನೆಲೆ ● ಡಾ. ಮೈತ್ರೇಯಿಣಿ ಗದಿಗಪ್ಪಗೌಡರ	೧೧
೪.	ಭಕ್ತಿ ಬಿನ್ನಹ ದಂಡಕ : ಒಂದು ವಿವೇಚನೆ ● ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ	೧೬
೫.	ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿ ● ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ	೨೨
೬.	ವಚನಕಾರರ ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ವರ್ತಮಾನದ ಸಂದರ್ಭ ● ಸುರೇಶ ಅಳಗುಂಡಿ	೨೮
೭.	ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ● ಡಾ. ಇಂದುಬಾಯಿ ಅಂಬಣ್ಣ	೩೩
೮.	ವೀರಶೈವ ಮಾರ್ಗ : ನೀತಿ ಬೋಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ● ಡಾ. ಅಜ್ಜಪ್ಪ ಜಿ. ಈ.	೩೭
೯.	ಜಾತಿಸೂಚಕ ವಚನಕಾರರ ಕುರಿತ ಇಂದಿನ ಚರ್ಚೆಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಹಾಗೂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ● ಡಾ. ವೀಣಾ. ಈ.	೪೧
೧೦.	ಬಸವಣ್ಣನವರ ಪರಿವರ್ತನಾ ಮನೋಧರ್ಮ ಅಂದು ಇಂದು ● ಪ್ರೊ. ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮೋರೆ	೪೬
೧೧.	ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯಯುಗದ ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಮತ್ತು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕರ್ಣಾಟ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ ● ಡಾ. ವೈ. ಚಂದ್ರಬಾಬು	೪೯

(Signature)

PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College,
DHARWAD 580 004.

ಭಕ್ತಿ ಬಿನ್ನಹ ದಂಡಕ : ಒಂದು ವಿವೇಚನೆ

• ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

೧೧-೧೨ ನೇ ಶತಮಾನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸೃಜನಶೀಲಗೊಳಿಸಿ ಹೊಸ ಮೆರಗುಗಳೊಂದಿಗೆ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನವಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. "ದಂಡಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಈ ಕಾಲದ ಶಿವಶರಣರಿಂದಲೇ ಹೊಸ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವುದು." ೧ ಶರಣರ ಅನುಭಾವ ತತ್ತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ಮತ್ತೊಂದು ದಂಡಕ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ "ಸಾಹಿತ್ಯವು ನೀಳವಾದ ಅನುಭಾವ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಗಳೆಯ ರೂಪವನ್ನು" ೨ ಹೋಲುವುದು.

ಅರ್ಥ ಸ್ವರೂಪ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ತನ್ನದೇ ಆದ ಜೀವಂತಿಕೆಯ ಸತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಆಯಾ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಹಾಗೆ ಹುಟ್ಟಿರುವುದೇ ಈ ದಂಡಕ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ. 'ದಂಡಕ'ವೆಂದರೆ ಒಂದು "ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಮಪದವಾಗಿದ್ದು, ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಕೋಶದಲ್ಲಿ ದಂಡಕವೆಂದರೆ ಬಡಿಗೆ, ನೇಗಿಲದ ಉದ್ದವಾದ ದಂಡ, ಧ್ವಜ ದಂಡ, ದಂಡಿಸುವವ, ಸಾಲು, ಒಂದು ಭಂದೋಜಾತಿ, ದಂಡಕಾರಣ್ಯ" ೩ ಎಂದು ಶಬ್ದಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಾರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ದಂಡಕ ಒಂದು ಭಂದೋಜಾತಿ, ವೃತ್ತ ಜಾತಿ, ಪದ್ಯಜಾತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಈ ದಂಡಕವನ್ನು ಕುರಿತು ವೃತ್ತ ಜಾತಿ, ಅರ್ಥ-ಸ್ವರೂಪ-ಲಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳ ಪ್ರಯೋಗ ಸಿಗುವುದು. ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ, ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ॥ ಉಕ್ತಿಯಿಂದ ಉತ್ತತಿಯವರೆಗಿನ ೨೬ ವರ್ಗಗಳ ಅಕ್ಷರ ಸಮವೃತ್ತಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇತರ ಎಂದರೆ ಅವಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಕ್ಷರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವೃತ್ತಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ದಂಡಕಗಳೆಂದೂ ಮೂಲಾವೃತ್ತಗಳೆಂದೂ ಎರಡು ಬಗೆಗಳನ್ನು ಲಾಕ್ಷಣಿಕರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಭರತ, ಪಿಂಗಲ, ಜಯದೇವ- ಮುಂತಾದವರು ಈ ಧೀರ್ಘತರ ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಗೆಗಳನ್ನು ಹೇಳದೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ದಂಡಕಗಳೆಂದೇ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ಲೋಕ: "ಜಯ ಜಂಗಮ ಲಿಂಗೇಶ | ಜಯ ಲಿಂಗ ಕಳೇವರ ||
ಜಯ ಶ್ರೀ ಚಿನ್ನವೀರೇಶ | ಜಯ ಕಾರುಣ್ಯಮೂರ್ತಿಯೆ ||

ಜಯ ಜಯ ಗುರುದೇವ ಶ್ರೀ ವೀರಶೈವಾಬ್ಧಿ | ಸಂವರ್ಧಿತೋದ್ಯುಕ್ತಹಾಜ್ಜಾನ ಚಂದ್ರಗಣೇಂದ್ರ ಮಹೇಂದ್ರಕ ಸದ್ಭಕ್ತಿ ವಿಜ್ಞಾಪನಂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮನ್ನಿಸೈ ಲಾಲಿಸೈ | ಹೀನ ಸಂಸಾರ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನೀಗಿ | ದುರ್ಮಾರ್ಗದ ಪಾಶಂಗಳೊಳ್ಳಿದ್ಧು | ಸನ್ಮಾರ್ಗಮಂ ಕಳ್ಳು ಜಾಡ್ಯತ್ವದುತ್ತಿ ನಾಶತ್ವದೊಳೊಳ್ಳಿದ್ಧು | ಜಸ್ವೇದಜೋದ್ವಿಜಜರಾಯುಜಾವಾತಮೊಂದೊಂದರೊಳೇಕ | ವಿಂಶನ್ಮಹಾಲಕ್ಷ ಸಂಖ್ಯೆ ಪ್ರಮಾಣಂಗಳೊಳಿದು | ಮೂದೇವತಾರಾಧ್ಯ ನಿಮ್ಮಂಪ್ರಿಯಂ ಕಾಣದಾವಾಗ ಕಂಗೆಟ್ಟು | ಶ್ರೀಶೈವಸಾಂಬ್ರಾಜ್ಯದೈಶ್ವರ್ಯಮಂ ಬಿಟ್ಟು | ಯೈತಾರದಾಯಾಸ ಜನ್ಮಂಗಳೊಳ್ಳಿದ್ಧು | ತಿನ್ನಾರದಾ ಹಾರಮಂ ತಿಂದು | ತನ್ನದೊಳ್ಳೋರ್ಪವೈ ಕಾರದುನ್ನತ್ತದಿಂದ | ರೀತಿಗುಂದುತ್ತ ಮಾಯಾ ಮಹಾಮೋಹ ಭ್ರಾಂತೋದಕಂ ಗೊಂಡು | ಭೋ ದೇವ ನೀವೀ ಕಟ್ಟಿದ ಸಂಕಲ್ಪಣೆ ಭಾರ | ಪೋಪನ್ನಸಹಸ್ರ ಕಲ್ಪಂಗಳೊಳ್ಳೆರ್ಪನೈ ಶಂಭುವೆ | ನೋಡು ಜಾತ್ಯಂಧಕರಿಗೆ ಕಣ್ಗಳೊಳ್ಳಿದ್ಧು ಗಂಪಿಗಳೆಂಜೆ ಸ್ತ್ರೀಯೆಳ್ಳೆ ಸತ್ಪುತ್ರನಂ ಕಂಡಂತೆ | ನಿರ್ಧನಿಕಂಗೆದೆ ನಿಕ್ಷೇಪದವ್ಯಂ ಮಹಾಶಕ್ತಿ ಹೀನಂಗೆ ಧೈರ್ಯಂ | ನಪುಂಸಂಗೆ ಬಲ್ವೀರ್ಯ ಮೂಕಂಗೆ ಶಬ್ದಂ ಮಹಾವ್ಯಾಧಿ ಪೀಡಂಗೆ ವೈದ್ಯಂ ಪುರಾಣಾಗಮಮ್ಯಾಯ ಬಾಹ್ಯಂಗೆ | ಗೌರಂ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದಂತೆ | ಈ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಯಿತ್ತು | ಸದ್ಭಕ್ತಿ ಸುಜ್ಞಾನ ವೈರಾಗ್ಯ ಬೀಜಕ್ಕೆ ಮಾತಾಗ್ಯಹಂಮಂಬ ತಜ್ಞಾನದಿಂದಾನು ಸಮಸ್ತಿಯಂ ನೈದುವೆ ಸಂದ ಮಾಯಾ ವಿಲಾಸಂಗಳಂ ನೀಗುವೆಂ | ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಂಗಳಂ ವೇದಿ ಸುತ್ತಾಳುಂ | ಸತ್ಪಲ ಶ್ರೇಣಿ ಧಿಕ್ಕಾರಮಂ ಮಾಡಿ | ಸರ್ವೇಶನಂಪ್ರಿದ್ಧಿಯಾಂ ಭೋಜಮಂ ನೋಡಿ | ತಸ್ಥಾನದೊಳೆರ್ಪಮೆಂಬಷ್ಟದೊಳ್ಳಿಚ್ಚ ಮಾಯಂ ಮಹಾ ಮೋಹ ಪೆಚ್ಚುತ್ಪಲಲ್ಲಿಂಗಂ | ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತೀಷಣ ತ್ರೈವಿಧ ಸ್ನೇಹ ಹೊನ್ನೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣೆಂಬ | ಮೂರು ಮೂಲೋತ್ಕರ್ಷಮಂ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಚ್ಚ ಸದ್ಭಕ್ತರಂ | ಸಚ್ಚಿದಾತಾರ್ಯರಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲಿಂಗಾಂಗರಂ | ನಿಚ್ಚ ಲಿಂಗಾಂಗ ಭಾವಂಗಳಂ | ಮಾಳ್ ಶ್ರೀ ಜಂಗಮಾನೀಕಮಂ ಪಾದತೀರ್ಥ ಪ್ರಸಾದೈಕ ಸಂಭೋಗರಂ | ನೈಜ ವಾಗಿದರ್ ಷಡ್ಧರ್ಷ ಮಂತ್ರಗಳುಚ್ಚಾರಣಾಶ್ಯಾಬ್ಧರಂ | ಸತ್ಯಶೀಲ ವ್ರತಾಚಾರ ಸಂಯೋಗರಂ ವಂದನಂಗೆಯದೆಲ್ಲಾಳುಂ | ಹಾಸ್ಯದೂಷಂಗಳಂ ಮಾಡುತ್ತಾಡುತ್ತೆ | ದುರ್ಮಾರ್ಗ ದುರ್ನೀತಿ ದುರ್ಗೋಷ್ಠಿ ದುರ್ಭಾವ ದುರ್ಮೋಹ ದುಸ್ಸಂಗದಿಂದ ಕಾಮವೈಕಾರ ಜ್ಞಾಲಾಗ್ನಿಯಿಂದ | ಕಾಲನಾನಂತ ದುರ್ಬೋಧೆಯಿಂದ ಕಂದಿಕುಂದುತ್ತಲಜ್ಞಾನ ಸಂಸಾರ ಕೂಪಾರದೊಳ್ಳೆನ್ನಾಗುತ್ತೇಳುತ್ತೆ ಬೀಳುತ್ತ ಲಿಪಾರ್ಗಕಾರಂಗಳ ಕಾಣದೆ | ಹೇಯ ಪ್ರುಟ್ಟುತ್ಪಿ ರಲೈಲ್ಲ ಜನ್ಮಂಗಳೊಳ್ಳೋಷ್ಠ ವಾಗಿರ್ಪ ಸನ್ಮತ್ಯೈ ಜನ್ಮಂಗಳಿನ್ನೆಂದಿಗುಂಟಪ್ಪುದೋ ದೇವ | ಈ ಜನ್ಮ ಸಾಫಲ್ಯ ವಿನ್ನೆಂದಿಗಪ್ಪುದೋ ದೇವ | ಈ ಜೀವ ನಿರ್ಮುಕ್ತವಿನ್ನೆಂದಿಗೋ ದೇವ | ಈ ಜನ್ಮ ಸಂಹಾರ ಇನ್ನಾವಗೋ ದೇವ | ನಿಮ್ಮಂಪ್ರಿಯಂಗಳುದ್ಯುಕ್ತ ಪಾಪಾಂಗದಾ ಲೋಕಾನಂದವಿನ್ನೆಂದಿಗೋ ಶಂಕರ | ಭಕ್ತ ಸೌಖ್ಯಕರ | ಮೃಡನೆ ಬಿಡದೆ ಕಾಯೆಂದು

PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce & Shantikumar Gubbi Science College, BHARWAD 580 004.

37, 38, 39 & 40 2020

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ದಾಖಲೆಯಾದ ಈ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾದ ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಗ್ರಂಥವಿದು. ಈ ಕೃತಿಯು ಓದುಗರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಬಹುದು ಎಂಬ ಸದಾಶಯ ನಮ್ಮದು. ಹಿರಿಯ, ಕಿರಿಯ, ಅಧ್ಯಯನಶೀಲ ಬರಹಗಾರರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಭರವಣಿಗೆಯ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಭಾವಗಳ, ಚಿಂತನೆಗಳ, ಚರ್ಚೆಗಳು, ವಿವೇಚನೆಗಳು, ಪ್ರಸ್ತುತತೆಗಳು, ಆವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಆಯಾಮಗಳು, ಶೋಧ, ನೋಟಗಳ ಕುರಿತು ಕನ್ನಡದ ಮನಸ್ಸುಗಳ, ಕನಸುಗಳ ಕನವರಿಕೆ, ಕಲ್ಪನೆ, ಸತ್ಯಶೋಧದ ವಿಷಯ ವಿಭಿನ್ನತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕವಲುಗಳ ಸಮಗ್ರವಾದ ಅವಲೋಕನ ಸಂಕಲನವೇ ಈ "ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ" ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ.

M. lit
PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce & Shantikumar Gubbi Science College. DHARWAD 580 004.

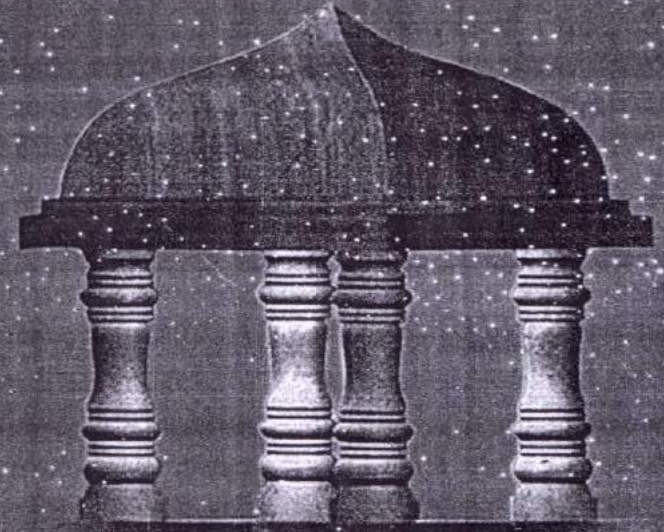
ತೃತೀಯ ಮುದ್ರಣ, ಗದಗ

ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ

ಶ್ರೀ ಶಿವರಾಜೇಂದ್ರ ಕವಿಗಳ ಸಂಪಾದನೆ : ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ, ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ

(ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ)

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಎಸ್. ಟಿ. ಮೇರವಾಡೆ

ಸಂಪಾದಕರು
ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಪುರ

ಜೈನಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ

•ಡಾ. ಚಿನ್ನದತ್ತ ಹಡಗಲಿ

ತೀರ್ಥಂಕರ ಪರಮ ಜಿನರಿಂದ 'ಒಂ'ಕಾರ ದಿವ್ಯಧ್ವನಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಟ ಉಪದೇಶಾತ್ಮಕ ನುಡಿಗಳು ಜೈನ ಧರ್ಮದ ತತ್ವಗಳಾಗಿವೆ, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಾಗಿವೆ. ಜೈನ ಧರ್ಮವು ಅಹಿಂಸಾ ರತ್ನತ್ರಯ, ಅನೇಕಾಂತ, ಸ್ಯಾದ್ವಾದ, ದಶಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, 'ಹಿಂಸಾ' ರಹಿತವಾದ್ದರಿಂದ 'ಅಹಿಂಸೆ' ಎಂದೂ, ಜನನ-ಮುಪ್ಪು-ಮರಣ ರತ್ನತ್ರಯಗಳಾದ ಸಮ್ಯಕ್‌ದರ್ಶನ, ಸಮ್ಯಕ್‌ಜ್ಞಾನ, ಸಮ್ಯಕ್‌ಚಾರಿತ್ಯಗಳು ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಪ್ರತಿಪಕ್ಷವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದೆ. ಹಲವು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಅಥವಾ ಸಾಪೇಕ್ಷ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಸ್ತುಗಳ ಯಥಾರ್ಥ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದರಿಂದ 'ಅನೇಕಾಂತ' ಧರ್ಮವೆಂದೂ, ತರ್ಕದಲ್ಲಿ ದೋಷಬರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣಸಹಿತ ಕೂಡಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ಯಾದ್ವಾದ ಧರ್ಮವೆಂದೂ, ಉತ್ತಮ ಕ್ಷಮಾದಿ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷಣ ಸಹಿತ ಕೂಡಿರುವುದರಿಂದ 'ದಶಲಕ್ಷಣ' ಧರ್ಮವೆಂದೂ, ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶವಾಡಿದ 'ತೀರ್ಥಂಕರ' ಜಿನರಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ 'ಜೈನ ಧರ್ಮ'ವೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

'ಧರ್ಮ' ಎಂಬ ಪದವು 'ಧ್ಯ' ಎಂಬ ಧಾತುವಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದೆ. 'ಧ್ಯ' ಎಂದರೆ 'ಎತ್ತಿಹಿಡಿ' ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಧರ್ಮದಿಂದ ಆತ್ಮನ ಉನ್ನತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದರಿಂದ ಆತ್ಮನ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ಸದ್ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಅದರದ್ದೇ ಆದ ತತ್ವಗಳು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಜೈನಧರ್ಮವೂ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಸಕಲ ಧರ್ಮಗಳ ಸಾರ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. 'ಸರ್ವೋಜನಃ ಸುಖಿನೋಭವಂತು' ಎಂದು ಒಂದು ಧರ್ಮಹೇಳಿದರೆ 'ದಯವೇ ಧರ್ಮದ ಮೂಲವಯ್ಯಾ' ಎಂದು ಇನ್ನೊಂದು ಧರ್ಮ ಸಾರುತ್ತದೆ. 'ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮೋಧರ್ಮಃ' ಎಂಬುದು ಜೈನ ಧರ್ಮದ ತಿರುಳಾಗಿದೆ.

PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce & Shantikumar Gubbi Science College ಧರ್ಮಮಾರ್ಗಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ DHARWAD 580 004.

ಸನಾತನವಾದ ಜೈನ ಧರ್ಮ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ನಶಿಸಿ ಹೋಗುವ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಶರೀರದ ಒಳಗಿರುವ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಕೊಡುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನು ಅನಂತಕಾಲದಿಂದ ಎಂಬತ್ತಾಲ್ಪುಲಕ್ಷ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ, ಚತುರ್ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕುಗತಿಗಳೆಂದರೆ, ದೇವಗತಿ, ಮನುಷ್ಯಗತಿ, ತೀರ್ಥಂಕರಗತಿ (ಪ್ರಾಣಿ, ಸಸ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ) ಹಾಗೂ ನರಕಗತಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು ಮನುಷ್ಯಗತಿ, ಈ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಆತ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹುಟ್ಟು ಸಾವಿನಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಮೋಕ್ಷ ಪದವಿ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರಾಗುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜೆಗಿಂತ ಆತ್ಮನ ಪೂಜೆ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದಾಗಿದೆ. ಭಗವಾನ್ ತೀರ್ಥಂಕರರ ಮುಂದೆ ಕುಂತು ನಮ್ಮ ಆತ್ಮವೇ ಅದರೊಳಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿ ಅದನ್ನೇ ಪೂಜಿಸಿ, ಆತ್ಮ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಜೈನಧರ್ಮದ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ಸುಮಾರು ಐದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಆಗಿಹೋದ ಶ್ರೀ ಪೂಜ್ಯಪಾದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು 'ಇಷ್ಟೋಪದೇಶ' ಎಂಬ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಮೋಕ್ಷದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪಂಡಿತ ದೌಲತರಾಮರು ತಮ್ಮ 'ಆರುಗುರಾಣಿ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ,

ಇರುವುದಾತ್ಮನ ಹಿತವು ಸುಖದಲಿ | ರಹಿತವಿದ್ದರೆ ಅಕುಲತೆಯಿಂದ
ಕರೆಯಲಾಗುವುದದನು ನಿಜಸುಖವೆಂಬ ಪೆಸರಿನಲಿ
ಇರುವುದಿಲ್ಲವು ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೆ ಕಿರಿಯುವುದು ಆಕುಲತೆಯೆಂಬುದ
ನರಿತು ಅದರಿಂ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವ ಪಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು

ಆತ್ಮಹಿತವೆಂದರೆ ಸುಖವಿದೆ, ಆಸುಖ ವ್ಯಾಕುಲ (ಚಿಂತಾ, ಆಶಾ) ರಹಿತವಾಗಿದೆ. ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕುಲತೆಯು ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಸುಖದ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಬಯಸುವವರು ಮೋಕ್ಷದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಭಗವಂತರನ್ನು ವೀತರಾಗ, ಸರ್ವಜ್ಞ, ಹಿತೋಪದೇಶಿ ಎಂಬ ಮಾತು ಗುಣಗಳಿಂದಲೇ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಭಗವಂತರುಗಳ ಪರಂಪರೆ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಅವರ ಹಿತೋಪದೇಶಗಳೇ ಇಂದಿಗೂ ಮುಂದುವರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟಿವೆ. ಆತ್ಮವನ್ನು ನೀರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ನೀರನ್ನು ಯಾವ ಪಾತ್ರೆಗೆ ಹಾಕುತ್ತೇವೆಯೋ ಆ ಪಾತ್ರೆಯ ಆಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ತಂಬಿಗೆಗೆ ಹಾಕಿದಾಗ ತಂಬಿಗೆಯ ಆಕಾರ, ಗಿಂಡಿಗೆ ಹಾಕಿದಾಗ ಗಿಂಡಿಯ ಆಕಾರ, ಕೊಡಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದಾಗ ಕೊಡದ ಆಕಾರ ಹೀಗೆ ಅದೇ ರೀತಿ ಆತ್ಮನೂ ಕೂಡ ಮನುಷ್ಯ ಭವಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಆಕಾರವನ್ನು, ತೀರ್ಥಂಕರಗತಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ಸಸ್ಯ, ಗಿಡ, ಮರಗಳ ಆಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

37, 38, 39 & 40 2020

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ದಾಖಲೆಯಾದ ಈ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾದ ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಗ್ರಂಥವಿದು. ಈ ಕೃತಿಯು ಓದುಗರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಬಹುದು ಎಂಬ ಸದಾಶಯ ನಮ್ಮದು. ಹಿರಿಯ, ಕಿರಿಯ, ಅಧ್ಯಯನಶೀಲ ಬರಹಗಾರರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಭರವಣಿಗೆಯ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಭಾವಗಳ, ಚಿಂತನೆಗಳ, ಚರ್ಚೆಗಳು, ವಿವೇಚನೆಗಳು, ಪ್ರಸ್ತುತತೆಗಳು, ಆವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಆಯಾಮಗಳು, ಶೋಧ, ನೋಟಗಳ ಕುರಿತು ಕನ್ನಡದ ಮನಸ್ಸುಗಳ, ಕನಸುಗಳ ಕನವರಿಕೆ, ಕಲ್ಪನೆ, ಸತ್ಯಶೋಧದ ವಿಷಯ ವಿಭಿನ್ನತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕವಲುಗಳ ಸಮಗ್ರವಾದ ಅವಲೋಕನ ಸಂಕಲನವೇ ಈ "ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ" ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ.

Shantikumar
PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce & Shantikumar Gubbi Science College.

ತರತ ಮುದ್ರಣ, ಗದಗ

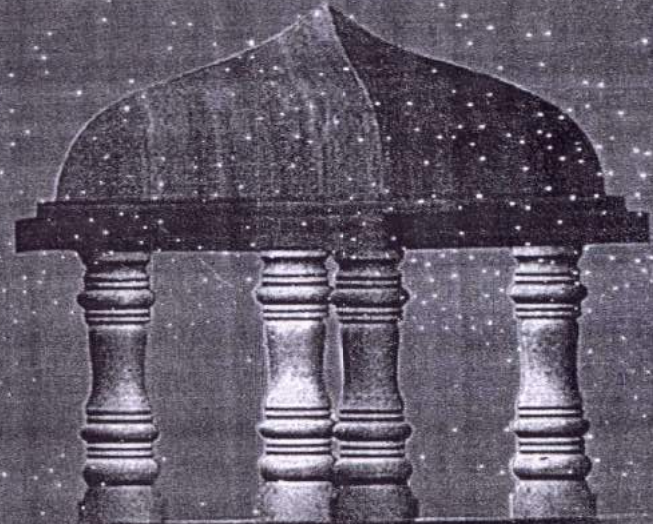
ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ

ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡಾ ವಿಭಾಗ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು : ಡಾ. ಎಸ್. ಟಿ. ಮೇರವಾಡೆ
ಸಂಪಾದಕರು : ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ, ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ

(ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ)

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಎಸ್. ಟಿ. ಮೇರವಾಡೆ

ಸಂಪಾದಕರು

ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ

ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ನೌಮೈ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಪುರ

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ತನ್ನ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಹಾರವಸ್ತುಗಳು ಶೇಖರಣೆಗೆ ತೊಡಗದಿದ್ದರೆ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಹಸಿವಿಗೆ ಎಡೆಯೇ ಇರುತ್ತಿರಲ್ಲ. ತಾನು ನೀಡಿದನೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಕೈಲಾಸ ದೊರಕದು. ಅಹಂಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ಕೈಯರೂಪದ ದಾಸೋಹಭಾವ ಅಮರೇಶ್ವರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜದ ಕಾಯಕದ ಮೂಲಕ ಭಕ್ತ ತನ್ನ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಪೋರೈಸಿದ ಮೇಲೆ ಮಿಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಸಮಾಜದ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕು. ವಿನಿಯೋಗವು ದಾಸೋಹಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿರಬೇಕು. ಸಮಾಜದಿಂದ ಪಡೆದಿದ್ದನ್ನು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅಪಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಪರಮತತ್ವದ ದಿವ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದಕಳೆನಿಸಿದವಳು ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ.

ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ ತನ್ನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ವಚನದಂತೆ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ, ನಿಲಿಪ್ತೆಯಾಗಿದ್ದು, ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಲೇ ರಹಸ್ಯವನರಿತು ನಿತ್ಯಕಮದಲ್ಲಿ ನಿರತಳಾಗಿ ಘನಸ್ವರೂಪ ಕಂಡವಳು. ಅವಳೊಬ್ಬಳು ಉತ್ತಮ, ವೈಚಾರಿಕ ವಚನಗಳನ್ನು ಬರೆದ ವಚನಕಾತಿ. ಶರಣತತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಅಭಿಮಾನಧನೆ. ಸರಳ ಜೀವನ ಉದಾತ್ತ ಚಿಂತನೆ ಇಂದಿಗೂ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸುವಂಥದ್ದು. ೨೧ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸ್ತುತರೆನಿಸಿದ ಇವರ ಕಾಯಕ ಹಾಗೂ ದಾಸೋಹ ಮಹತಿ ಜಾಗತಿಕ ಸಂತ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಮಾದರಿ.

■

Shantikumar
PRINCIPAL
 J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
 Shantikumar Gulbi Science College,
 DHARWAD 580 004.

ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ ಸಿ.ಎಮ್.ಮನಗೂಳಿ ಕಲಾ, ವಿಜ್ಞಾನ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಿಂದಗಿ.

ಹರಿದಾಸರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ

• ಶ್ರೀಮತಿ ದೀಪಾ ಸಂಕಪಾಳೆ

ವಿವಿಧ ಭಾರತೀಯ ಭಕ್ತಿ ಪಂಥಗಳ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿರುವ ದ್ವೈತ, ಅದ್ವೈತ ಹಾಗೂ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಈ ಮತತ್ರಯವು ಮೋಷಿತವಾದುದು ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ. ಭಕ್ತ ಪಂಥದ ಆಂದೋಲನವಾಗಿ ಮೈದಳಿದ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಮಹತ್ವ ಪೂರ್ಣ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದೆ. ವೇದ, ವೇದಾಂತಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸಿ ಶ್ರೀ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಡೆಗೂ ಹರಿಸಿದ ಹರಿದಾಸ ವಾಚ್ಛಯದ ಪಾತ್ರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾದುದು. ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಕಾರ. ಭಾರತೀಯ ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರವಾಹ, ಸಂಗೀತದ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಮಾಧ್ಯಮ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳ ಆಕರ ಹಾಗೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೊಂದು ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆ ಎಂಬ ಐದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ನರಹರಿತೀರ್ಥರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಪಾದರಾಜರು ಈ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ತಳಹದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಈ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆರುನೂರು ವರ್ಷಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಇದರಂತೆಯೇ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಕನ್ನಡದ ಹಾಡುಗಬ್ಬಗಳು ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಂಗೀತಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಮೂಲವಾಗಿರಬಹುದಾಗಿದ್ದರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದ ಚೌಕಟ್ಟು ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ದಾಸರಿಂದಲೇ ದೊರೆತಿದ್ದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಗಮ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಭಾರತದ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಶೈವ, ವೈಷ್ಣವ, ಎರಡು ಪಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಬೆಳೆದುಬಂದರೂ ವೈಷ್ಣವಪಂಥದ ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ವಿಪುಲವಾಗಿದೆ. ಭಕ್ತಿ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಭಜನೆ ಮುಖ್ಯವಾದ್ದರಿಂದ ಸಂಗೀತ ನರ್ತನಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವಂತೆ ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳೆದು ಸಹಜವೇ ಆಗಿದೆ.

37, 38, 39 & 40, 2020

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ದಾಖಲೆಯಾದ ಈ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾದ ಸಂಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಗ್ರಂಥವಿದು. ಈ ಕೃತಿಯು ಓದುಗರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಬಹುದು ಎಂಬ ಸದಾಶಯ ನಮ್ಮದು. ಹಿರಿಯ, ಕಿರಿಯ, ಅಧ್ಯಯನಶೀಲ ಬರಹಗಾರರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಭರವಣಿಗೆಯ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿದೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಭಾವಗಳ, ಚಿಂತನೆಗಳ, ಚರ್ಚೆಗಳು, ವಿವೇಚನೆಗಳು, ಪ್ರಸ್ತುತತೆಗಳು, ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಆಯಾಮಗಳು, ಶೋಧ, ನೋಟಗಳ ಕುರಿತು ಕನ್ನಡದ ಮನಸ್ಸುಗಳ, ಕನಸುಗಳ ಕನವರಿಕೆ, ಕಲ್ಪನೆ, ಸತ್ಯಶೋಧದ ವಿಷಯ ವಿಭಿನ್ನತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕವಲುಗಳ ಸಮಗ್ರವಾದ ಅವಲೋಕನ ಸಂಕಲನವೇ ಈ "ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ" ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ.

Shantikumar
PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce & Shantikumar Gubbi Science College, DHARWAD 580 004.

ತೃತೀಯ ಮುದ್ರಣ, ಗದಗ

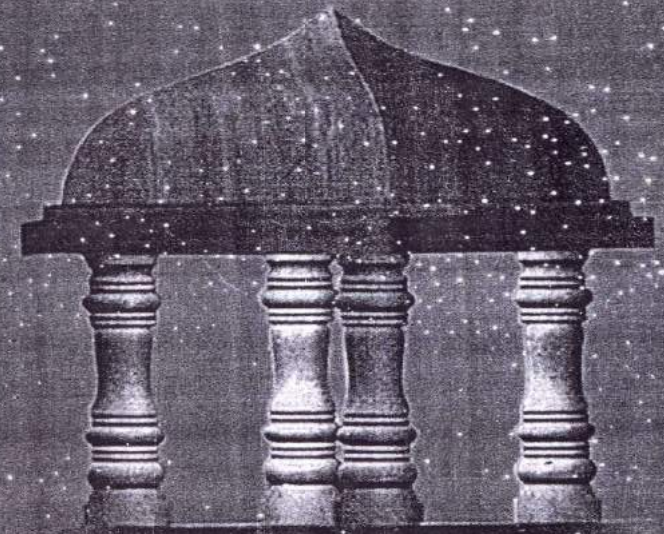
ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ

ಶ್ರೀಮಂತ್ರ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಧರ್ಮಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಧರ್ಮಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಧರ್ಮಪುಸ್ತಕಾಲಯ

ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ

(ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ)

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಎಸ್. ಟಿ. ಮೇರವಾಡೆ

ಸಂಪಾದಕರು
ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಬಿ. ಡೆಂಗನವರ ಡಾ. ಆರ್. ವಿ. ಪಾಟೀಲ

ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ವಿಜಯಪುರ

10

ಭಕ್ತಿ ಭಂಡಾರಿ ಬಸವಣ್ಣ

• ಪ್ರೊ. ಆರ್. ಎಸ್. ಹಳ್ಳಿಕೇರಿ

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾಲವಾಗಿದೆ. ಬರಿ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕವಾಗಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಮಹತ್ತರ ಬದಲಾವಣೆಯ ಕಾಲ, ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಂಕ್ರಮಣ ಕಾಲವಾಗಿದೆ. ಇಡೀ ಭಾರತವೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ನೋಡುವಂತಹ ಕಾಲ ಇದಾಗಿತ್ತು. ಭಾಷೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಚನಕಾರರು, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಬಳಸುವ ಆಡು ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಬಳಸಿ ಜನರಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾದರು. ವಸ್ತುವಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಬದಲಾವಣೆ ತಂದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡರು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೊಡುಗೆಯೆಂದರೆ ಅದು ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕಲ್ಯಾಣದ ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮೂನ್ಮೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಶರಣರು ಒಂದೇ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವಚನಗಳನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಅಪರೂಪದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಒಂದೇ ಕಡೆ ಸೇರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಲಾರವು.

ಈ ಅನುಭವ ಮಂಟಪವನ್ನು 'ಜಗತ್ತಿನ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದವರು ಶೂನ್ಯಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರರಾದ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭುಗಳು, ಎಲ್ಲ ಶರಣ ಸಮೂಹವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ ಅದರ ಮುಖಂಡತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡವರು ಭಕ್ತಿ ಭಂಡಾರಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು. ಇವರು ದೊರೆ ಬಿಜ್ಜಳನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, 'ಎನಗಿಂತ ಕಿರಿಯಿರಿಲ್ಲ, ಶಿವಭಕ್ತರಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯಿರಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಭಕ್ತಿ ಎನ್ನುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿರುವ ನಿಶ್ಚಲ ಪ್ರೇಮ, ಆತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮನಾಗುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಶಕ್ತಿಯಾಗುವ ಕ್ರಿಯೆಯೇ ಭಕ್ತಿ. ಭಗವಂತನ ಹಂಬಲ ಸೇವಾಭಾವ, ನಂಬಿಕೆ, ತ್ಯಾಗ ಇವು ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತನ ಲಕ್ಷಣಗಳು. ಈ

ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಅಣ್ಣ ಬಸವಣ್ಣ ಎನಗಿಂತ ಕಿರಿಯಿರಿಲ್ಲ; ಶಿವಭಕ್ತರಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯಿರಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಭಕ್ತಿ ಭಂಡಾರಿ ಬಸವಣ್ಣ ಎಂದು ಶರಣರು ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಸೊನ್ನಲಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಮ "ಭಕ್ತನಾದಡೆ ಬಸವಣ್ಣನಂತಿರಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ". ಬಸವಣ್ಣನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದ ಸದ್ಭಕ್ತನಾದೆ" ಎಂದು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುಗಳು ಹೇಳಿದರೆ, ಹರಿಹರ ಕವಿಯು "ಎಲೆ ಬಸವಾ ನಿನ್ನ ದೆಸೆಯಿಂದ ಎಮ್ಮ ಭಕ್ತಿ ಬಣ್ಣವೇರಿತು ಎನ್ನುತಾನೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಬಸವಣ್ಣ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಕ್ತ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

ಭಕ್ತನಾದವನ ಮನಸ್ಸು ಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು, ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸು ಒಂದೇ ಕಡೆ ನಿಲ್ಲಲಾರದು ಎನ್ನುತ್ತ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಕೊಳೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ತೆರೆದಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಎನ್ನ ಚಿತ್ತವು ಅತ್ತಿಯ ಹಣ್ಣು ನೋಡಯ್ಯ
ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಹುರುಳುಲವಯ್ಯ
ಪ್ರಪಂಚದ ಡಂಬಿನಲ್ಲಿ ಎನ್ನನೊಂದು ರೂಪು ಮಾಡಿ
ನೀವಿರಿಸಿದಿರಯ್ಯ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ.

ಈ ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದ ಭಕ್ತನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಣ್ಣನವರು ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಪಶುವಿನ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಹಸು, ತನ್ನ ಮುಂದಿರುವ ಹಸಿರನ್ನು ಹಂಬಲಿಸುವಂತೆ ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾ

ವಿಷಯವೆಂಬ ಹಸಿರನೆನ್ನ ಮುಂದೆ ತಂದು
ಪಸರಿಸಿದೆಯಯ್ಯ
ಪಶುವೇನ ಬಲ್ಲದು ಹಸಿರೆಂದೆಳಸುವುದು
ವಿಷಯರಹಿತನ ಮಾಡಿ ಭಕ್ತರಸವ ಮೇಯಿಸಯ್ಯ

ಎಂದು ದೇವರೆಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ದೇವರ ಒಲುಮೆಯೊಂದಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲವು ಸಾಧ್ಯವೆನ್ನುವ ಬಸವಣ್ಣ ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ನೀನೊಲಿದರೆ ಕೊರಡು ಕೊನರುವುದಯ್ಯ
ನೀನೊಲಿದರೆ ಬರಡು ಹಯನಹುದಯ್ಯ
ನೀನೊಲಿದರೆ ವಿಷವು ಅಮೃತವೆಹುದಯ್ಯ
ನೀನೊಲಿದರೆ ಸಕಲ ಪಡಿಪದಾರ್ಥ ಇದಿರಲಿಷ್ಟುವು
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ.

ದೇವರ ಆಶೀರ್ವಾದ ಇದ್ದರೆ ಒಣಗಿದ ಮರ ಚಿಗುರುತ್ತದೆ. ಬರಡೆಮ್ಮೆ ಹಾಲು ಕೊಡುವುದು, ವಿಷವೂ ಕೂಡಾ ಅಮೃತವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವರು. ಸ್ವರ್ಗ ನರಕ ಹಾಗಿದೆ ಹೀಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವವರನ್ನು ಕಂಡು ಅಣ್ಣ ಹೀಗೆ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾರೆ.

J. S. Banashankari Arts, Commerce & Shantikumar Gubbi Science College, DHARWAD 580 004.

COSMOS

Sutera
pen

2020

41.

Editors
Dr. Vijayalaxmi Dandin
Adavisiddesh B. Tavali

COSMOS

- Editors** : **Dr. Vijayalaxmi Dandin**
Lecturer, Dept. of Biology,
J.S.S. College, Dharwad. Cell No.- ...
- Adavisiddesh. B. Tavali**
Lecturer, Dept. of English,
J.S.S. SMPU College, Dharwad. Cell No.-
- Published by** : **Basu Prakashana, Dharwad**
01, Indraprastha Apartment,
Opp. Ulavi Chennabasaveshwara Temple,
U.B. Hill, Dharwad. Cell No.- 9738664877
Email-basuprakashana@gmail.com
- Rights** : Publications
- First Impression** : 2020
- Copies** : 1000
- Pages** : xii+142
- Price** : 200/-
- Size** : 1/8 Demi
- Paper** : 80 GSM Maplitho
- Cover Design** : Ravi Govankoppa
- Printed at** : B.G. Printers,
Dharwad, 98452 70114
- ISBN No** : **978-81-941989-2-5**

Handwritten signature in green ink.

PRINCIPAL
J.S.S. Banashankar Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College,
DHARWAD-580 004.

Scanned by TapScanner

Scanned by TapScanner

146

13. REVIEW OF INDIAN WRITING IN ENGLISH - Kalavati Piroji	62
14. FEMINIST STUDIES - Yamuna D. Adekar	66
15. THE REFLECTION OF INDIANNESS AND INDIAN SENSIBILITY IN THE PLAYS OF GIRISH KARNAD - Jayashri G. Shiranalli	69
16. SUICIDE : CAN WE PREVENT? - Ashok S. Kori	76
17. AGRO-CLIMATIC REGIONS OF INDIA - Mallikarjun S. Parammanavar	84
18. E-GOVERNANCE IN INDIA - ISSUES AND CHALLENGES - Ramareddi M. Bantanur	88
19. FEMINISM AND ITS APPROACHES - Anand Gonnagar	98
20. THE RESURRECTING 'PUNARNAVA' - Sudheer W N and Praveen N.	101
21. A FEMINIST ANALYSIS OF HENRIK IBSEN'S ADOLL'S HOUSE - Chetana Korishettar	105
22. BIODIVERSITY - P. ManuSagar	110
23. BASIC HEALTH AND ITS CARE THROUGH AYURVEDA - Mithila R. Nadig	116
24. MYTH AS A POWERFUL INSTRUMENT IN R. K. NARYAN'S "THE MAN EATER OF MALGUDI" - Dr. Shilpa K. Adur	120
25. MUNGARU (NW MANSOON) AND INDIAN ECONOMY - Miss Tanuja Rokhade	126
26. INFLUENCE OF WESTERN LITERATURE ON GIRISH KARNAD'S PLAYS - AdaviSiddesh Tavali	130
27. MEDICINAL PLANTS: NATURE'S GIFT TO HUMAN HEALTH - Dr. Vijayalaxmi S. Dandln	136

MUNGARU (NW MANSOON) AND INDIAN ECONOMY

- MISS. TANUJA ROKHADE

INTRODUCTION

INDIA may be shining but BHARATH is not shining. There is big gap between INDIA and BHARATH just like difference between The mount Everest and the Marina trench. But BHARATH is real India, the rural India and almost India. If Whole India is to shine, the rural India must also shine. But from where the Rural India should get shine? How is it possible? The answer is here.

Agriculture as a source of shine to Bharath:

Agriculture is second ancient and the largest private sector occupation of the world. It has been leading occupation of almost world since ancient times. India is also predominantly agrarian economy. But for Indians Agriculture is not just an occupation, it is their way of life. Their every sphere of life is moulded by agriculture. The language, religion, costumes, traditions, food, dressing, festivals, rituals, polity, architecture and more preferably economy have been greatly influenced by the calendar of agriculture. But being largest private occupation, is it really adding shine to the life of Indians? Certainly no. because the farming itself isn't having shine for which Mansoon has to fill the shine.

MUNGARU as source of shine to Indian AGRICULTURE

Indian farming activities are heavily dependent upon Mansoon rainfall especially North West Mansoon What we call Mungaru.

For major geographical area of India, season of North west mansoon is real rainy season. (June to september). The four months rain can feed the whole nation for whole year. But unfortunately Mansoon is

PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College.

Scanned by TapScanner

Scanned by TapScanner

Authors

S. Kandagal

V. K. Mutalik

Dr.P.S.Kandagal is an enthusiastic Chemistry teacher with more than 25 years of teaching experience, presently serving as HOD, Dept. of Chemistry S.V.M.Arts. Science & Commerce College, Ilkal (Dist:Bagalkot). He obtained his M.Sc. in Physical Chemistry from Karnataka University Dharwad and Ph.D. degree in 2005 under the guidance of eminent scholar Dr.M.Y.Kariduragannavar.

Dr.P.S.Kandagal has been awarded with "Best Teacher Developer" by Royal Society of Chemistry Cambridge (UK). He conducted many RSC-CPD training programmes for teachers across India. He has designed many curriculum based micro-scale Chemistry experiments for secondary school education. He also conducts workshops and programmes on 'Life skill and personality development'. He is actively involved and contributing influences in making 'teaching and learning Chemistry' a joyful experience.

Dr. VENKATESH K. MUTALIK has Obtained M.Sc. degree with specialisation in Organic Chemistry in 1991, from Gulbarga University Gulbarga. He has over 29 years of experience in teaching Chemistry at different levels. He has done extensive research work in the areas of Thermodynamic interactions properties in Organic Binary Liquid - Liquid mixtures and polymer solutions at the Karnatak University Dharwad. He has to his credit 14 research papers published in different National and International Journals.

He started his teaching career at L.V.D. College, Raichur as lecturer in Chemistry for 8 years (1991- 1999). At present he is working as Associate Professor in the Department of Chemistry, J. S. S. Banashankari Arts, Commerce and Shanti Kumar Gubbi Science College, Vidyagiri, Dharwad, Karnataka.

He worked as Principal Investigator in different Projects funded by the University Grants Commission (UGC), Government of India and Vision Group of Science and Technology (VGST), Department of Science and Technology Government of Karnataka.

He has written A Monograph "INDHANAGALU" (Fuels) in Kannada and was published by Prasaraanga, Kannada University, Hampi, in the year 2003. He Authored for 06 B. Sc. text books on Chemistry.

Since, 2015 every year He is participating as Subject expert in Chemistry for All India Radio (AIR) Dharwad, Live Phone -in- programme of CET preparation for PUC students.

He is a life member of many professional and academic bodies. He is also working as a Councillor for IGNOU BDP (B. Sc.) courses.

Publication Text Books

Physics	B.Sc. - I & II Semester of RCU Belagavi
Chemistry	B.Sc. - I & II Semester of RCU Belagavi
Mathematics	B.Sc. - I & II Semester of RCU Belagavi

Physics	B.Sc. - III & IV Semester of RCU Belagavi
Chemistry	B.Sc. - III & IV Semester of RCU Belagavi
Mathematics	B.Sc. - III & IV Semester of RCU Belagavi

Physics	B.Sc. - V & VI Semester of RCU Belagavi
Chemistry	B.Sc. - V & VI Semester of RCU Belagavi
Mathematics	B.Sc. - V & VI Semester of RCU Belagavi

Books Available At :

KONA BOOKS PUBLICATION BETGERI

First Cross, Manjunath Nagar, Kanavi Plot,
Betgeri - GADAG 582 102,
Cell : 9880352346, 9862769854

PRINCIPAL

Banashankari Arts, Commerce & College

KBPB B.Sc. I-Sem (RCU)

CHEMISTRY

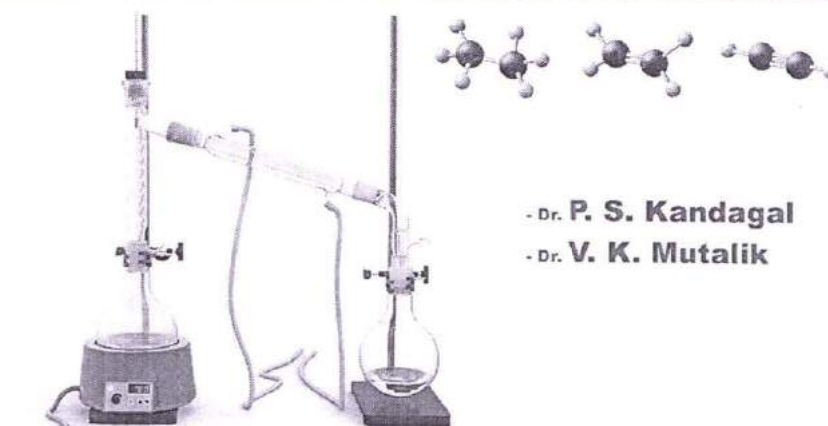
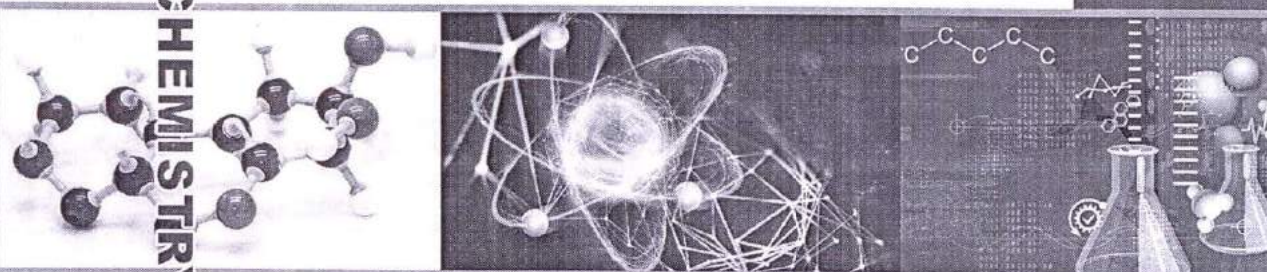
- Dr. P.S. Kandagal And Dr. V.K. Mutalik

B.Sc.

SEMESTER

RANI CHANNAMMA
UNIVERSITY BELAGAVI
CBCS SYLLABUS WITH EFFECT FROM 2020-21

CHEMISTRY

- Dr. P. S. Kandagal

- Dr. V. K. Mutalik

KBPB
KONA BOOKS PUBLICATION BETGERI

KONA'S Complimentary Copy

Rajshak Group

As per the

CBCS

Syllabus of

**RANI CHANNAMMA UNIVERSITY
BELAGAVI**

CHEMISTRY

For

B.Sc. FIRST SEMESTER

With Effect from 2020 - 21
(New Edition)

— : By : —

Dr. P.S. Kandagal

HOD, Department of Chemistry
S.V.M. Arts, Science and Commerce College, ILKAL.

Dr. Venkatesh K. Mutalik

Asst. Prof. Dept. of Chemistry,
J.S.S. Banashankari Arts, Commerce and
Shanti Kumar Gubbi Science College, Vidyagiri, DHARWAD.

KBPB

KONA BOOKS PUBLICATION BETGERI

First Cross, Manjunath Nagar, Kanavi Plot,
Betgeri - GADAG 582 102. Cell : 9880352346, 6362769854

CHEMISTRY

For B.Sc. First Semester of
Rani Channamma University, Belagavi

By

Dr. P.S. Kandagal

Dr. Venkatesh K. Mutalik

© All Rights Reserved by the Authors

First Edition : March, 2021

₹ : 250/-

: Publishers :

KONA BOOKS PUBLICATION BETGERI

First Cross, Manjunath Nagar, Kanavi Plot,
Betgeri - GADAG 582 102.
Cell : 9880352346, 9845882447

CAUTION : Unauthorised Duplication of this book or even a part
of this book is liable for legal action & severe
punishment.

COSMOS

Editors
Dr. Vijayalaxmi Dandin
Adavisiddesh B. Tavali

Entered
[Signature]

43

2020

[Signature]
PRINCIPAL
J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College,
DHARWAD 580 004.

COSMOS

- Editors : **Dr. Vijayalaxmi Dandin**
Lecturer, Dept. of Biology,
J.S.S. College, Dharwad. Cell No.- ...
- Adavisiddesh. B. Tavali**
Lecturer, Dept. of English,
J.S.S. SMPU College, Dharwad. Cell No.-
- Published by : **Basu Prakashana, Dharwad**
01, Indraprastha Apartment,
Opp. Ulavi Chennabasaveshwara Temple,
U.B. Hill, Dharwad. Cell No.- 9738664877
Email-basuprakashana@gmail.com
- Rights : Publications
- First Impression : 2020
- Copies : 1000
- Pages : xii+142
- Price : 200/-
- Size : 1/8 Demi
- Paper : 80 GSM Maplitho
- Cover Design : Ravi Govankoppa
- Printed at : B.G. Printers,
Dharwad. 98452 70114
- ISBN No : 978-81-941989-2-5

Dr. Vijayalaxmi S. Dandin is currently working as the Head, Department of Biology at JSS RSH PU College, Dharwad. She has served in various institutes of JSS for the past 17 years. She has been awarded Ph. D. in Botany on the topic, "In vitro propagation of some important medicinal plants" under the guidance of Prof. H. Niranjana Murthy from Karnatak University, Dharwad. She has completed her M. Phil. from Periyar University, Tamilnadu. She has published more than 20 research papers, book chapters, review articles in various reputed Scopus indexed and peer reviewed international journals of biological science with google scholar citation index of 205 and h-index of 8. She has presented 8 research papers in various international and national conferences in life science. She is a resource person for various competitive exams in biological science for the undergraduate students. She has published poems and articles in various kannada books and weekly magazines.

★★★

Adavisiddesh B. Tavali is basically from a remote village of Dharwad district named Bammigatti. He is currently working as a lecturer in English at J.S.S. S.M.P.U. College, Dharwad. He has cleared K-SET Examination soon after Post Graduation in English at Karnatak University, Dharwad. He has presented and published various articles in international journals . He also has the habit of publishing kannada articles in newspapers. He is a member of Kannada Sahitya Parishat and is a versatile writer known for composing many poems, short stories, etc.

13. REVIEW OF INDIAN WRITING IN ENGLISH - Kalavati Piroji	62
14. FEMINIST STUDIES - Yamuna D. Adekar	66
15. THE REFLECTION OF INDIANNESS AND INDIAN SENSIBILITY IN THE PLAYS OF GIRISH KARNAD - Jayashri G. Shiranalli	69
16. SUICIDE : CAN WE PREVENT? - Ashok S. Kori	76
17. AGRO-CLIMATIC REGIONS OF INDIA - Mallikarjun S. Parammanavar	84
18. E-GOVERNANCE IN INDIA - ISSUES AND CHALLENGES - Ramareddi M. Bantanur	88
19. FEMINISM AND ITS APPROACHES - Anand Gonnagar	93
20. THE RESURRECTING 'PUNARNAVA' - Sudheer W N and Praveen N.	101
21. A FEMINIST ANALYSIS OF HENRIK IBSEN'S A DOLL'S HOUSE - Chetana Korishettar	105
22. BIODIVERSITY - P. ManuSagar	110
23. BASIC HEALTH AND ITS CARE THROUGH AYURVEDA - Mithila R. Nadig	116
24. MYTH AS A POWERFUL INSTRUMENT IN R. K. NARYAN'S 'THE MAN EATER OF MALGUDI' - Dr. Shilpa K. Adur	120
25. MUNGARU (NW MANSOON) AND INDIAN ECONOMY - Miss Tanuja Rokhade	126
26. INFLUENCE OF WESTERN LITERATURE ON GIRISH KARNAD'S PLAYS - AdaviSiddesh Tavalali	130
27. MEDICINAL PLANTS: NATURE'S GIFT TO HUMAN HEALTH - Dr. Vijayalaxmi S. Dandin	136

BIODIVERSITY AND ENVIRONMENT

-*VIJAYKUMARGOUDA PATIL
- * DR. MANOJ GODBOLE

"Every species in this planet has an important role to play"

Biodiversity is the term that represents the total variety of all life on Earth's environment. It is like an insurance policy where survival of life on earth is successfully safeguarded. Without biodiversity the world can not survive for more than a year. Pollination in the flowers in garden, fresh air in the Environment, fixing nitrogen and distributing seeds across the jungle by herbivores these are all co-related intricately.

Biodiversity is the short form of "Biological diverse", the total sum of different species of plants, animals and micro-organisms. Biodiversity varies from region to region; the Western Ghats of India for example, have a greater number of species compared to Desert of Thar. This indicates that rain forests are considered biodiversity hot spots which imply a healthy ecosystem. The conservation of biodiversity is very much needed at this particular moment because of various reasons like invading forest for agriculture, acidification of oceans, environmental pollution and introducing genetically modified organisms (GMO) into environment. To build and sustain a healthy ecosystem across a region, it may take millions of years to achieve.

Need of Biodiversity

Biodiversity boosts ecosystem productivity. Every life on this planet has its own role in balancing its surrounding environment.

- A healthy biodiversity means a larger number of species of different kinds of plants and animals. Micro organisms also have to be accounted.

MYTH AS A POWERFUL INSTRUMENT IN R. K. NARYAN'S "THE MAN EATER OF MALGUDI"

- Dr. SHILPA K. ADUR

ABSTRACT

"India is the cradle of the human race, the birth place of human speech, the money of history, the grandmother of legend, and a great grandmother of tradition. Our most valuable and most constructive materials in the history of man are treasured up in India only."-Mark Twain

India is rich in culture, art, intellectual, achievements, or performing arts, has become our identity and has made us a colourful, rich and diverse Nation. India was home to many invasions so today it stands as a powerful and multicultural society. Although people turning modern today, hold on to the moral values and celebrates the festivals according to customs. So, we are still living and learning epic lessons from Ramayana and Mahabharata. According to A.K.Ramanujan, the real question is not whether Indian should write poetry in English; he points out "I think the real question is whether they can, and, if they can, they will."

The present paper focuses on the Indo-Anglican novel "The Man Eater of Malgudi" by R. K. Narayan. He hails from south Indian village born in 1906 in Rasipuram. His prime concerns have been to vie w Indian life artistically and to deal with it like a pure artist. "The Man Eater of Malgudi" is a hilarious, charming, and artistically successful novel. The story is not about tiger but of a cruel and ruthless taxidermist named vasu signifies evil and Natraj main character signifies the good. R. K. Narayan here depicts the conflict between the good an evil as depicted in Indian myth "Bhasmasura" (Hinduism) also known as Bramasura, was an asura or demon who was

granted the power to burn up and immediately turn into ashes (bhasma) anyone whose head he touched with his hand. Here in this story Vasu is regarded as a demon, heartless person who involves himself in all sorts of illegal activity especially Taxidermy .the novel is blended with realism and romanticism, humour and irony. Through the charters R.K.Narayan focuses on the conflict between good and evil and at last the good wins. My paper focuses on the Indianness writer R.k.narayan and his depiction of how myth is used as a powerful instrument to understand the importance of Indian culture. At most attempt is made to enhance the Indian culture through his charters and theme in the present novel.

Key Words

Myth, Good, Evil, Conflict, Indianness, culture.

Introduction

Indian literature is seen as a continuing tradition since the nineteenth century and in its earlier phases, it had been studied as part of English literature. Many writers contributed their thought through works such as Pandit Jawaharlal Lal Nehru, his sister Krishna Nehru, Rabindranath Tagore.Mulk Raj Anand, D.F.Karaka, Prof Radha Krishna and a number of obscure Indians to be met in British universities. That is why in Indo-Anglican novels there sadhus, Fakirs, caves, temples, Vedanta, Gandhi, Rajahs and nababs, etc According to My focus is on pure Indian writer R.K.Narayan points out that " The English language, through sheer resistance and mobility, is now undergoing a process of Indenisation." He is a prominent writer uses the myth as powerful instrument of literary and creation. india has rich treasure of myth legends. The theme of happiness and fulfilment through suffering and sanyas is also recurrent in the Indo-Anglican fiction it is found in R.K.Narayan's Guide.

PRINCIPAL
J.S.S. Banashankar Commerce &
Shantikumar College,
Dh.

44

K.L.E.Society's

ARTS AND COMMERCE COLLEGE, GADAG

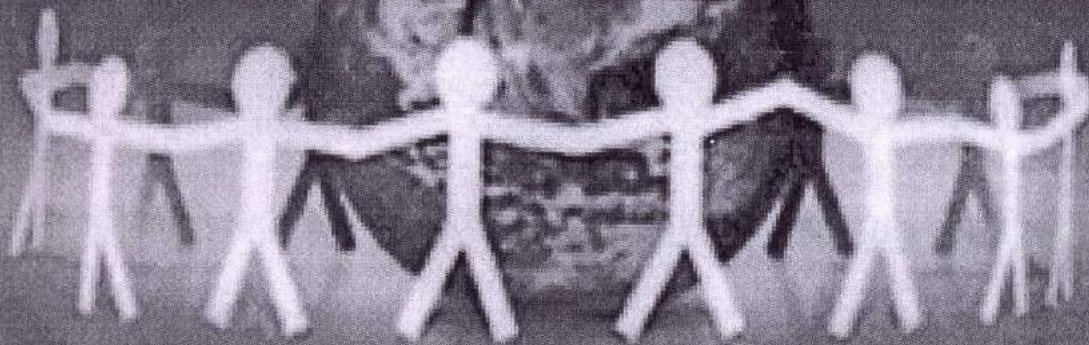
K.L.E's Campus, Hatalageri Naka, Gadag-Betageri -582101

Karnataka (India).

(3rd Cycle Re-Accreditation with "B++" by NAAC)

Proceedings of One Day International
Multi-Disciplinary Webinar on

"PARINAMANA- A PARADIGM SHIFT"

SAMANVAYA

Date: 20.06.2020

Printing & Published by:

K.L.E.Society's

Arts and Commerce College, Gadag

[Signature]
PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College,
DHARWAD 588 004.

EDITORS

Dr. A.K Math

Dr. Veena E

Dr. S.R. Kulkarni

Proceedings of
One Day International Multi-Disciplinary Webinar
on
“PARINAMANA –A PARADIGM SHIFT”
20th June 2020
Organized by

Internal Quality Assurance Cell
K.L.E Society's
Arts and Commerce College, Gadag.

(3rd Cycle Re-accreditation with “B++” by NAAC)

Hatalageri Naka, Gadag-Betageri-582101 Karnataka State (India)

Web: www.klesacollegegadag.org

E-mail: klesweg@yahoo.com klesacollege@gmail.com

Cell: 9482547599

EDITORS

Dr.A.K.Math

Dr.Veena.E

Dr.S.R.Kulkarni

PRINCIPAL
J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College,
DHARWAD - 580 004.

		during COVID -19: Issues and Challenges	
36.	Vital Mallur	FEMINISM	270-279
37.	Mr. Sachin. S. Hiremath	Social Consciousness in Literature	280-284
38.	Mr. Dundappa Y. Hadlakkannavar	Impact of COVID-19 on- "day to day life of people" in Indian community	285-291
39.	Prof. Mritunjay Shetter	Music and Personality Development	292-294
40.	Pandiyam T.	Impact of COVID 19 On Education	296-298
41.	ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವ ನರಸೀಪ್ಪ ಬೋಸ್ಕರ್	ವಿಮರ್ಶೆಯ ನವ ಪಾಠಗಳು: ಪಾಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕ	299-302
42.	ಡಾ. ಎನ್.ಸಿ. ನಿಸಿದಲ್	ಪದ್ಯ ಭವ್ಯವಾದವು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಣಾಮ	303-303
43.	ಡಾ. ಕವಿತಾಬಾಯಿ ಪಿ.ವಿ.	ಪದ್ಯವಿನ್ಯಾಸ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು	305-310
44.	ಅಭಿನವದೇವ್ ಬೋಸ್.ಎಂ	ವಿಶ್ವದ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೆ ಕೋವಿಡ್-19 ರ ಪರಿಣಾಮ	311-315
45.	ಪರೀನ್ ಪಲ್.ಜಿ.	ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾವಾಂತರದ ಪಾತ್ರ	316-321
46.	ಪರೀನ್ ಡಿ. ಮತ್ತು ಶೈಲಿ ಎ ಪಿ.ಬಿ.ಎಂ.	ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಪ್ರವಾಹಗಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಸಮಾಜಗಳು: ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಾಕಿ ಶಾಹೀಬಾಯಿ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ	322-329
47.	ಶಾಹೀಬಾಯಿ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಶೈಲಿ ಎ. ಬಿ.ಬಿ.	ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಮತ್ತು ಭಾವಾಂತರ	330-335
48.	ಡಾ. ವೀಣಾ ಕೆ	ಪದ್ಯವಿನ್ಯಾಸ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕತೆ	336-344
49.	ಡಾ. ಕುಮಾರ್ ಪಿ. ಅಶೋಕ	ಸಂವಿಧಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾತ್ಮ	345-349
50.	ಡಾ.ವಿಜಯ ಕುಮಾರ್ ಮತ್ತು ನಂದ್ಯಾ	ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವಾಭಾವಿಕತೆ	350-355
51.	ಶೈಲಿ ಎಂ.ಕೆ.ಕೆ. ಮತ್ತು ಶ್ರೀ. ಶಾಹೀಬಾಯಿ	ಕರ್ನಾಟಕದ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಪ್ರವಾಹಗಳು: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ	356-362
52.	Dr. Shoukat Ali M. Magalmani	Atmanirbhar Bhamta and Agriculture Sector in India	362-370

[Signature]
PRINCIPAL
 J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
 Shantikumar Gubbi Science College,
 DHARWAD - 580 004-

Atmanirbhar Bharat and Agriculture Sector in India

Dr. Shoukat Ali M. Magalmani

Associate Professor,

Department of Economics

JSS Banashankari Arts, Commerce and SK Gubbi Science College,
Dharwad

Introduction:

The whole world is in the clutches of the Covid 19 pandemic. More than 85.05 lakh people are confirmed and about 4.53 lakh people lost their lives to this deadly virus as on 19th June 2020 in the world. Initially, India's patients tally was not higher but in recent days after slowly unlocking the country, the number of patients crossed 3.78 lacks with deceased about 12,600. India stands 4th rank in the number of cases in the world. To combat the disease countries have taken several steps like enforced border shutdowns, travel restrictions, lockdown, seal down, opening up of quarantine centers, application of Arogya Setu app, free swab test, and hospitalization facilities, etc. The largest economies in the world are sparking fears of an impending economic crisis and recession. The fall in GDP in all most all the sectors and counties make worrisome for the economist, policymakers and administrators. In the case of India, the economic crisis triggered by a pandemic is much like the 1991 economic crisis, which was a harbinger of a paradigm shift via liberalisation, privatisation and globalisation. The NCAER and NIPFP estimating the gross value added in all three sectors falls from 4 percent to -13 percent between financial years of 2019-20 to 2020-21(table no.1). The agriculture sector may remain constant to 2 percent but the industry and service sector may drastically fall from 1 and 6 percent in 2019-20 to -27 and -8 percent in the year 2020-21 respectively. To overcome this problem and stimulate economic growth, almost all countries have taken several measures. Like this India has also taken various measures. Among all the Atmanirbhar Bharat Abhiyan is one of the important policy initiatives for the revival and progress of an Indian economy.

Table: Gross Value Added by sectors under the Base case scenario

GVA growth	Year on Year Growth in 2019-20(%)	Year on Year Growth in 2020-21(%)
Agriculture	2	2
Industry	1	-27
Service	6	-8
Total	4	-13

Source: NCAER and NIPFP

Objectives of the Paper:

- ❖ To know the meaning and objectives of Atmanirbhar Bharat Abhiyan
- ❖ To understand about the pillars and phases of Atmanirbhar Bharat
- ❖ To examine Atmanirbhar Bharat stimulus for revamp the economy in India
- ❖ To analyze the package announced under Atmanirbhar Bharat as whole and on agriculture as a particular
- ❖ To identify the drawbacks of the Atmanirbhar Bharat mission
- ❖ To suggest policy implications for further improvements.

PRINCIPAL

J.S.S. Banashankari Arts, Commerce &
Shantikumar Gubbi Science College,
DHARWAD - 580 004

ISBN: 978-93-5407-832-3